



· · · · ·

· · · · ·

G E S T I Ó D E L E S E M E R G È N C I E S

· · · · ·

E N E N T O R N S D E T R E B A L L

· · · · ·

A M B P E R S O N E S A M B D I S C A P A C I T A T

Edita:

Foment
del Treball Nacional

Amb el suport de:

a la feina **cap risc**



Amb la col·laboració de:





GESTIÓ DE LES EMERGÈNCIES EN ENTORNS DE TREBALL
AMB PERSONES AMB DISCAPACITAT



CRÉDITOS

Edita y elabora:
Foment del Treball

Con el apoyo de:
Generalitat de Catalunya

Con la colaboración de:
Full Audit

1. INTRODUCCIÓ	5
2. ANÀLISI DEL CONTEXT	7
2.1. Tipus de discapacitat	8
2.2. Representació del col·lectiu en l'àmbit estatal i autonòmic	9
2.2.1. Segons el tipus de discapacitat	9
2.2.2. Segons el sector econòmic	11
3. NORMATIVA DE REFERÈNCIA	14
3.1. Llei 31/95: Treballadors especialment sensibles	15
3.2. RD 524/2023 i RD 393/2007	15
3.2.1. Decret 30/2015	17
3.3. Codi Tècnic de l'Edificació: DB SI – DB SUA 9	19
3.4. Codi d'accessibilitat: Decret 209/2023	20
4. QUÈ S'ENTÉN PER SITUACIÓ D'EMERGÈNCIA?	22
4.1. Fases de l'emergència	24
4.1.1. Detecció i alerta	24
4.1.2. Mecanismes d'alarma	24
4.1.3. Mecanismes de resposta davant de l'emergència (intervenció coordinada i informació)	25
4.1.4. Evacuació, confinament i zona de refugi	26
4.1.5. Prestació dels primers ajuts i modes de recepció dels ajuts externs	26
4.1.6. Desactivació	27
4.2. Tipologia de l'edifici	27
4.3. Tipus d'emergència	30
5. PRINCIPALS DIFICULTATS D'INCLUSIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT EN SITUACIONS D'EMERGÈNCIA	34
6. COM S'HA D'INCLoure LA DISCAPACITAT EN LA GESTIÓ DE LES EMERGÈNCIES?	43
6.1. Identificació de la instal·lació. Inventari, anàlisi i avaluació del risc	46
6.2. Inventari i descripció dels mitjans i mesures d'autoprotecció	53
6.3. Manual d'actuació	56
6.4. Implantació, manteniment i actualització	62
7. EINES D'INCLUSIÓ	70
8. ANNEX I: Experiències pràctiques	74
9. ANNEX II: Revisió bibliogràfica	80



1. INTRODUCCIÓ

Sembla inqüestionable que les persones amb discapacitat en edat laboral tenen el dret a tenir un lloc de treball segur. Aquest dret l'avalua la normativa de prevenció de riscos laborals que exigeix el mateix nivell de seguretat per a totes les persones treballadores.

Aquesta normativa inclou una sèrie de requisits en matèria de gestió d'emergències en els entorns laborals. A més, hi ha requisits legals en matèria d'accessibilitat, autoprotecció i seguretat contra incendis que també són aplicables als centres de treball.

Tot això ens fa pensar que les empreses incorporen de manera natural la possible presència de personal amb discapacitat en els plans d'emergència i en el disseny dels centres de treball. No obstant això, la realitat és que no sempre es té en compte aquesta possibilitat ni és fàcil fer-ho.

L'objectiu d'aquesta guia és oferir pautes d'actuació per a una gestió correcta de les emergències en els entorns de treball, especialment en aquells entorns en què hi ha personal amb discapacitat o es preveu que n'hi hagi.

Per a això, s'analitzen els tipus de discapacitat i el seu context en l'entorn laboral, tot seguit s'analitza la normativa espanyola i catalana en l'àmbit de les emergències, la prevenció de riscos laborals i l'accessibilitat. I finalment, s'aborden les dificultats més habituals en la gestió d'emergències de persones amb discapacitat i es donen indicacions de com fer inclusivament els plans d'emergència.

A mode il·lustratiu i de manera breu s'exposen algunes experiències pràctiques d'algunes entitats.

Al llarg del redactat d'aquesta guia s'ha intentat fer servir sempre un llenguatge amb sensibilitat de gènere, amb algunes excepcions. De vegades s'ha prioritzat la fluïdesa de la lectura. D'altra banda, els textos legals s'han reproduït tal com han estat publicats per no incloure-hi cap biaix involuntari.



2. ANÀLISI DEL CONTEXT



La discapacitat és tota restricció o absència de la capacitat de dur a terme una activitat en la forma o dins del marge que es considera normal per a un ésser humà, segons la definició de l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Aquesta definició, actualment, està en procés de revisió, perquè s'ha determinat que és un fenomen complex en el qual interactuen les diferents característiques de la persona i les característiques de la societat.

Dit d'una altra manera, la discapacitat podria definir-se com una o diverses condicions d'algunes persones que tenen una limitació física, intel·lectual o sensorial i que pot afectar la seva participació en funció de les possibles barreres amb què han d'interactuar en el seu dia a dia.

Per tant, és una condició que afecta un col·lectiu amb representació en l'entorn laboral, com veurem tot seguit, i que les diferents entitats han de tenir en compte perquè els seus llocs de treball siguin inclusius. Aquesta adaptació no només s'ha de tenir en compte en els llocs de treball, sinó també en la conformació i l'estructura dels edificis (ascensors, escales, passadissos, lavabos, zones comunes, aparcament, etc.), en la gestió de la prevenció de riscos laborals, en els recursos necessaris en la comunicació bidireccional i, entre d'altres, en la gestió de les emergències.

Una gestió adient de les emergències és determinant per garantir la seguretat i la integritat de les persones treballadores, així com per minimitzar els possibles danys que puguin causar. A més, l'article 20 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals obliga a les empreses a adoptar mesures específiques per gestionar les diverses situacions d'emergència que puguin materialitzar-se.

Tot seguit, s'estableixen les bases per entendre la importància d'una gestió adient de les emergències en els entorns de treball amb persones amb discapacitat.

2.1. Tipus de discapacitat

És clau identificar, diferenciar i analitzar quines necessitats pot presentar cada persona segons el tipus i el grau de discapacitat, per a això cal conèixer els diferents tipus de discapacitats que poden haver-hi.

Segons la Classificació Internacional del Funcionament, de la Discapacitat i de la Salut (CIF), aprovada l'any 2001 pels 191 països que integren l'OMS, hi ha quatre tipus de discapacitats:

1. Discapacitat física o motora

La discapacitat física és aquella que redueix la capacitat de moviment de les persones. Moltes vegades, és sobtevinguda (la persona no hi neix). Dins d'aquesta mena de discapacitat, hi ha també molta variabilitat, ja que pot ser deguda a la manca d'una o diverses extremitats, afeccions neurològiques o orgàniques, problemes en la musculatura i un llarg etcètera.

Com en tots els tipus de discapacitats, la discapacitat física pot ser de diversos graus (segons com siguin de lleus o greus).

2. Discapacitat sensorial

Fa referència a les persones que han perdut la capacitat visual o auditiva o que tenen problemes per comunicar-se o per utilitzar el llenguatge.

3. Discapacitat intel·lectual

És la que provoca que les persones tinguin una sèrie de limitacions a l'hora d'adquirir les habilitats diàries que serveixen per a respondre a diferents situacions en la vida, per comprendre-les i per comunicar-se amb els altres.

A su vez, la discapacidad intelectual puede ser:

- Lleu. Persones capaces de formar-se i tenir activitat professional, tot i que el seu aprenentatge requereix de suports especials.
- Moderada. Amb teràpia i els suports adequats poden arribar a tenir un cert grau d'autonomia.
- Greu. Gairebé sempre presenten danys a nivell neurològic, habilitats motores reduïdes i poca o nul·la comprensió lectora i numèrica.

- Profunda. Sol aparèixer acompanyada de problemes neurològics i motors. La capacitat comunicativa pot arribar a ser inexistent o molt limitada.

La discapacitat intel·lectual és irreversible, però amb els suports adients, les persones amb discapacitat intel·lectual poden progressar i aconseguir molts objectius, així com millorar la seva qualitat de vida.

4. Discapacitat psíquica

Es relaciona amb el comportament de l'individu o amb alteracions de tipus emocional o cognitiu. Està lligada a les malalties de tipus mental com, per exemple, bipolaritat, esquizofrènia, depressió, trastorns del pànic, síndrome d'Asperger o trastorns de l'espectre autista (TEA).

Tot i que, de vegades, una persona pot presentar alhora discapacitat psíquica i intel·lectual, no sempre estan associades.

2.2. Representació del col·lectiu en l'àmbit estatal i autonòmic

A Espanya, s'entén com a discapacitat oficialment reconeguda la d'aquelles persones que presenten un grau de discapacitat en grau igual o superior al 33%, segons el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

Segons l'Informe del Mercat de Treball de les Persones amb Discapacitat de 2022, dut a terme pel Ministeri de Treball i Economia Social, Espanya compta amb 1.929.400 persones amb discapacitat en edat laboral, un 6,31% del total de la població espanyola. A més, hi ha 1.336.500 persones amb discapacitat actives en el mercat. Aquesta dada mostra que és considerable la probabilitat de trobar persones treballadores amb discapacitat en una empresa.

Catalunya compta amb 660.476 persones amb discapacitat, 627.042 de les quals estan en edat laboral, segons dades de novembre de 2022 de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

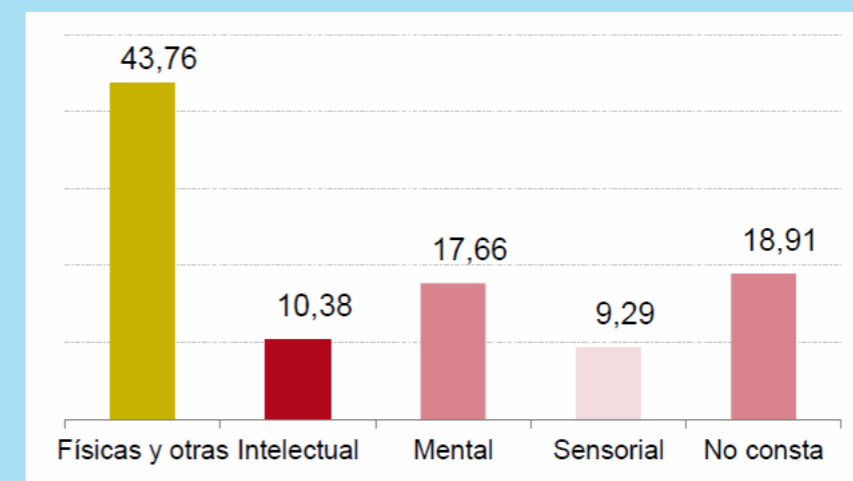
A continuació, s'analitzen les dades de les persones amb discapacitat segons el tipus i el sector econòmic.

2.2.1. Segons el tipus de discapacitat

En la figura següent s'indica el percentatge de persones amb discapacitat sobre la població total en edat laboral segons els tipus.

Es pot observar que el percentatge més alt es concentra en les discapacitats físiques.

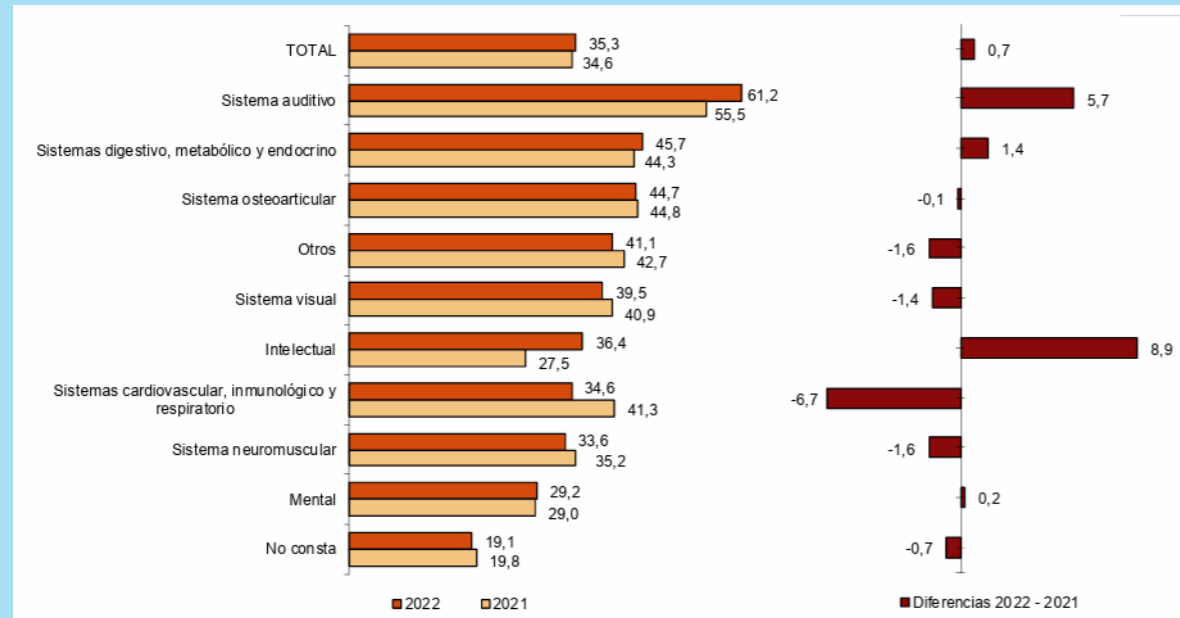
PER TIPUS DE DISCAPACITAT



Font: Informe del Mercat de Treball de les Persones amb Discapacitat. Estatal. Dades 2022

Si s'analitzen les taxes d'activitat segons el tipus de discapacitat, veiem que les persones amb discapacitat auditiva presenten les taxes més elevades d'activitat (61,2%), i les que tenen un trastorn mental mostren les taxes més baixes (29,2%).

TAXES D'ACTIVITAT SEGONS EL TIPUS DE DISCAPACITAT. PERCENTATGE

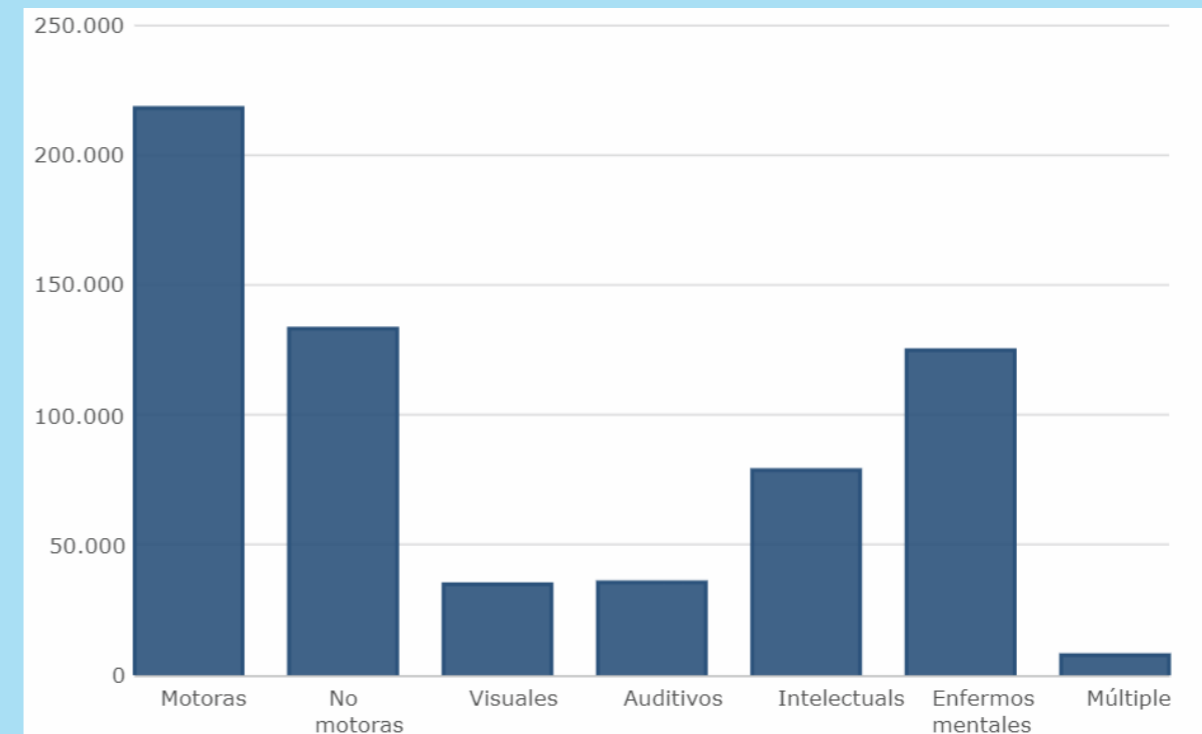


(*) El grup de deficiència 'Altres' inclou persones amb discapacitat expressiva, indeterminada, desconeguda, així com persones afiliades a la Seguretat Social per a les quals no es disposa del tipus de discapacitat. El grup 'No consta' el formen els pensionistes que tenen reconeguda una pensió d'incapacitat permanent i que no estan registrats en la Base Estatal de Persones amb Discapacitat

Font: Nota de premsa del 20 de desembre de 2023 de l'Institut Nacional d'Estadística. L'ocupació de les persones amb discapacitat. Any 2022.

A Catalunya es presenten dades similars, i el col·lectiu amb més representació és el que té discapacitat motora (física), seguit de les no motores i intel·lectuals.

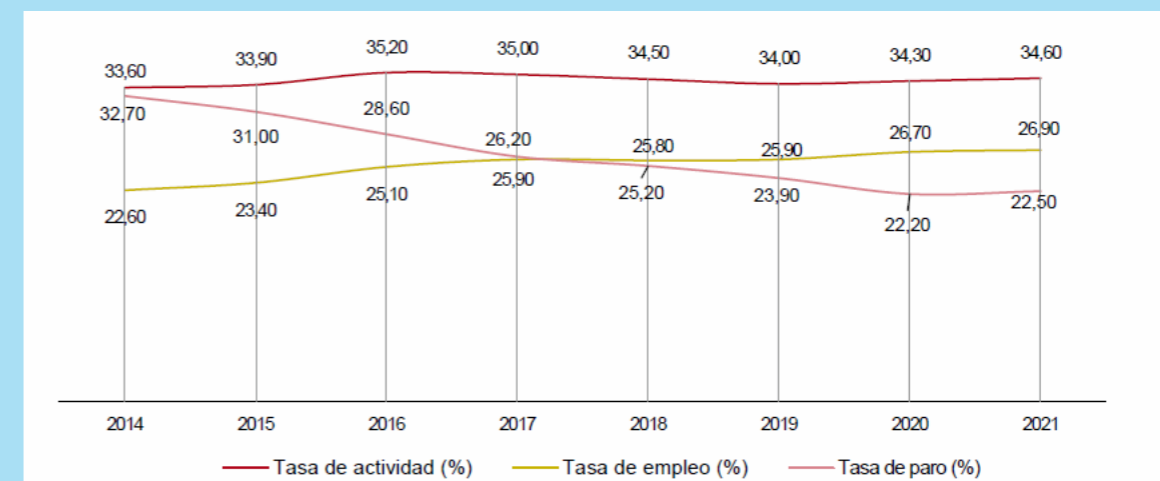
PERSONES AMB REONEIXEMENT LEGAL DE DISCAPACITAT. PER TIPUS DE DISCAPACITAT. CATALUNYA. 2022



Font: Departament de Drets Socials. Dades extretes d'IDESCAT.

D'altra banda, l'evolució de la taxa d'activitat, ocupació i atur de la població de persones amb discapacitat en edat laboral a Espanya es representa de la manera següent:

TAXES D'ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR EN LA POBLACIÓ DE PERSONES AMB DISCAPACITAT EN EDAT LABORAL. EVOLUCIÓ.



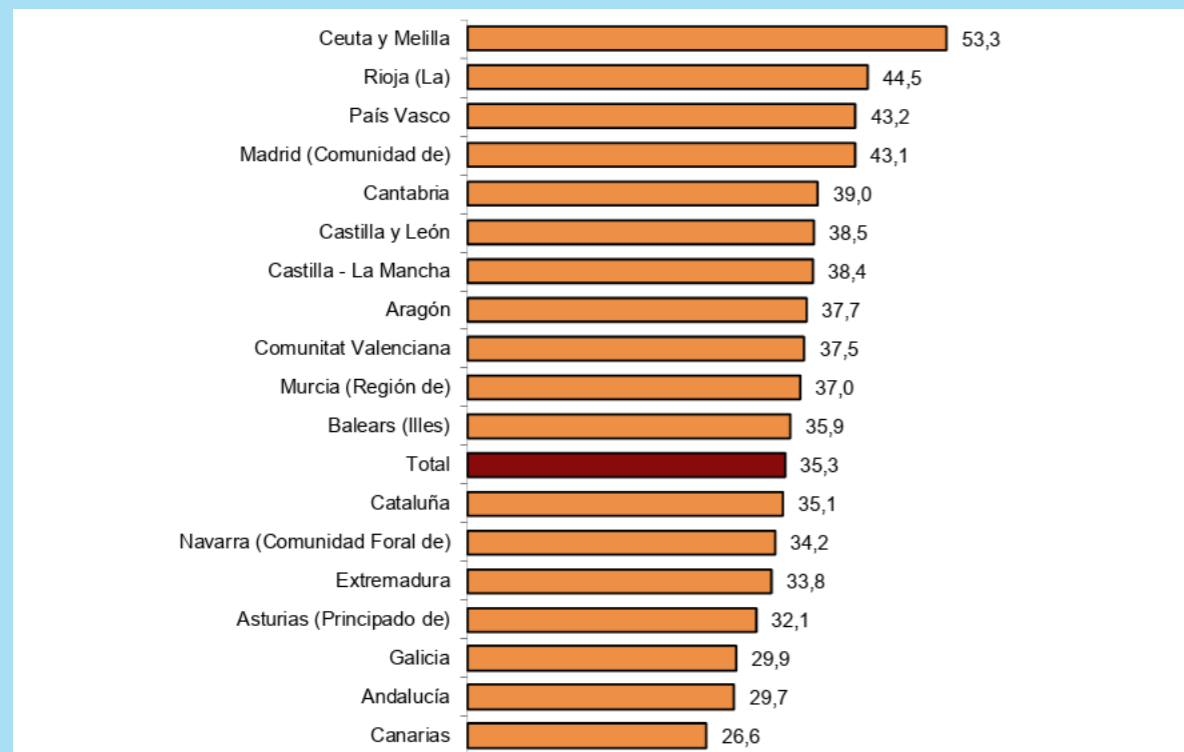
Font: Elaborat per l'Observatori de les Ocupacions del SEPE a partir de les dades de l'INE. L'ocupació de les persones amb discapacitat. Any 2021.

Com es pot observar en la figura anterior, la taxa d'activitat s'ha mantingut relativament constant al llarg dels darrers set anys (2014-2021). No obstant això, la taxa d'atur ha disminuït un 10,1% i la taxa d'ocupació ha augmentat un 4,3% en aquest mateix període.

Si ho comparem segons les zones geogràfiques, veiem que les taxes d'activitat més elevades l'any 2022 van tenir lloc en les comunitats de La Rioja, País Basc i Comunitat de Madrid. Les comunitats amb menys taxes d'activitat en aquest període van ser Canàries, Andalusia i Galícia.

Com es veu en la figura inferior, Catalunya està lleugerament per sota de la taxa d'activitat d'Espanya (2022).

TAXA D'ACTIVITAT DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT PER COMUNITATS I CIUTATS AUTÒNOMES. ANY 2022. PERCENTATGE



Font: Nota de premsa del 20 de desembre de 2023 de l'Institut Nacional d'Estadística. L'ocupació de les persones amb discapacitat. Any 2022.

2.2.2. Segons el sector econòmic

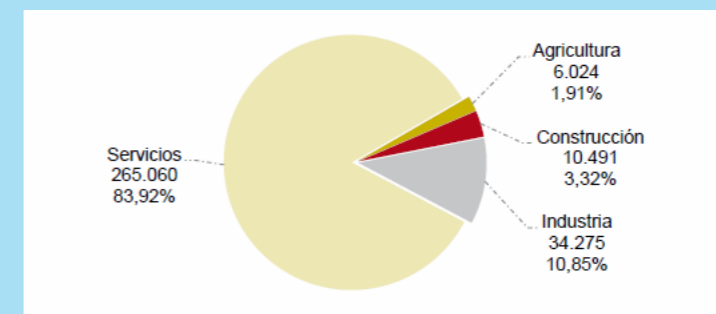
Segons l'Informe del Mercat de Treball de les Persones amb Discapacitat de 2022 dut a terme pel Ministeri de Treball i Economia Social, Espanya compta amb 20.159.317 persones afiliades. Un 1,57% del total d'afiliats a la Seguretat Social són persones amb discapacitat.

L'afiliació social és l'acte administratiu mitjançant el qual la Tresoreria General de la Seguretat Social reconeix la condició d'inclosa en el Sistema de Seguretat Social la persona física que per primera vegada duu a terme una activitat determinant de la seva inclusió en l'àmbit d'aplicació d'aquest, segons la definició d'aquesta mateixa entitat. Dit d'una altra manera, és el procés obligatori per a qualsevol persona treballadora abans d'iniciar la primera relació laboral, que difereix de l'acció d'alta en la Seguretat Social (comença en el moment de l'inici fins a la fi de contracte d'una activitat).

A Espanya, el 2022 s'ha incrementat un 6,77% el nombre de persones treballadores amb discapacitat afiliats pel que fa a l'any anterior.

A continuació, es pot observar la distribució de l'afiliació de les persones amb discapacitat segons el sector econòmic, el sector serveis és el més representat per aquest col·lectiu (83,92%). Això pot ser perquè les principals entitats d'inserció d'aquesta mena de col·lectiu basen la seva principal activitat en la prestació de serveis.

DISTRIBUCIÓ DE L'AFILIACIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT SEGONS EL SECTOR ECONÒMIC



Font: Elaborat per l'Observatori de les Ocupacions del SEPE a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS). 31-12-2022

Si observem més detalladament la sectorització del mercat laboral, les activitats econòmiques amb més nombre d'afiliats de persones amb discapacitat són serveis a edificis i activitats de jardineria i activitats de serveis socials sense allotjament. Com es veu en la figura inferior, dotze de les quinze activitats econòmiques pertanyen al sector serveis, una a agricultura, una a construcció i una a indústria.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES AMB MÉS NOMBRE D'AFILIATS DE PERSONES AMB DISCAPACITAT

ACTIVITATS ECONÒMIQUES ¹	AFILIACIÓ	% PERS. AMB DISCAPACITAT PER AE ² (%)	% VARIACIÓ 2022/21
Serveis a edificis i activitats de jardineria	49.819	7,76	10,45
Activitats de serveis socials sense allotjament	41.380	13,76	1,97
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	20.407	5,46	10,39
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	19.705	1,03	3,54
Administració Pública i defensa; Seguretat Social obligatòria	12.818	1,06	14,15
Activitats sanitàries	11.062	0,88	9,09
Serveis de menjars i begudes	10.881	0,83	6,09
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	10.602	1,03	6,53
Educació	10.066	0,86	7,37
Altres serveis personals	9.779	2,84	4,85
Transport terrestre i per canonada	8.498	1,35	8,13
Activitats de construcció especialitzada	6.415	0,82	7,56
Assistència en establiments residencials	6.348	2,07	6,39
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats amb aquestes	5.555	0,55	-4,44
Indústria de l'alimentació	5.065	1,26	3,81

Font: Elaborat per l'Observatori de les Ocupacions del SEPE a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS). 31-12- 2022.

1 S'han seleccionat les quinze primeres activitats econòmiques amb més afiliació de persones amb discapacitat.

2 Percentatge de persones amb discapacitat afiliades sobre el total d'afiliació en aquesta activitat econòmica (AE).

D'AQUEST CAPÍTOL CAL DESTACAR:

- S'han identificat i definit els principals tipus de discapacitat: física, sensorial, intel·lectual i psíquica.
- A Espanya, aproximadament una de cada setze persones presenta algun tipus de discapacitat (dades 2021). Si tenim en compte el total de la població activa del mercat laboral de l'Estat espanyol, el 4,37% té algun tipus de discapacitat (dades 2021).
- La discapacitat física és la més representada a Espanya (43,76%), però la discapacitat auditiva és la que té una taxa més elevada d'activitat laboral (61,2%) (dades 2022). A Catalunya les dades són semblants.
- En el període 2014-2021, la taxa d'ocupació de les persones treballadores amb discapacitat va augmentar lleugerament a Espanya.
- Les activitats econòmiques amb més nombre d'afiliats de persones amb discapacitat són serveis a edificis, activitats de jardineria i activitats de serveis socials sense allotjament.



3. NORMATIVA DE REFERÈNCIA

En aquest capítol s'aborden les diferents normatives espanyoles i catalanes relatives a la gestió preventiva de professionals amb discapacitat, la gestió de les emergències i els requisits d'accessibilitat.

3.1. Llei 31/95: treballadors especialment sensibles

La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals és la normativa laboral d'àmbit general de l'Estat espanyol reguladora de la seguretat i protecció de la salut mitjançant la prevenció de riscos de les persones treballadores, inclosos els treballadors especialment sensibles. L'article 25 d'aquesta Llei defineix els treballadors especialment sensibles a determinats riscos com "persones que, per les seves característiques personals o estat biològic conegut, incloses aquelles que tinguin reconeguda la situació de discapacitat física, psíquica o sensorial, siguin especialment sensibles als riscos que es deriven del treball". Aquesta definició no implica que una persona que presenta algun tipus de discapacitat sigui considerada sempre com un treballador especialment sensible. Una persona amb discapacitat pot no ser un treballador especialment sensible si la seva discapacitat no agreuja els riscos laborals a què s'exposa.

Aquesta classificació ha de considerar-se en funció de la sensibilitat especial als riscos derivada de les característiques personals o estat biològic. Per tant, aquesta definició es pot aplicar a: dones embarassades, persones amb discapacitat, persones amb restriccions derivades d'una avaluació mèdica, etc.

En aquest mateix article s'estableix que l'empresari ha de garantir la protecció d'aquests treballadors mitjançant les avaluacions de riscos i ha d'adoptar les mesures preventives i de protecció que calguin.

L'article 20 d'aquesta mateixa Llei indica que l'empresari ha d'analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures necessàries, tenint en compte tots els treballadors, per descomptat, inclosos els treballadors amb discapacitat.

Aquest article és aplicable a totes les empreses. A més, poden ser aplicables altres normes més exigents segons el tipus d'activitat de l'empresa.

3.2. RD 524/2023 i RD 393/2007

El Reial decret 524/2023, de 20 de juny, és la normativa per la qual s'aprova la Norma Bàsica de Protecció Civil i deroga el Reial decret 393/2007, de 23 de març, pel qual s'aprova la Norma Bàsica d'Autoprotecció dels centres, establiments i dependències dedicats a activitats que puguin donar origen a situacions d'emergència.

Segons l'RD 524/2023, l'objectiu de la Norma Bàsica de Protecció Civil és dotar a la planificació d'aquesta entitat de la cohesió necessària que garanteixi el funcionament integrat del Sistema Nacional de Protecció Civil, establint les directrius bàsiques per a la identificació de riscos que puguin generar emergències i les actuacions per a la seva gestió, defineix els riscos objecte d'aplicació dels plans de protecció civil, així com el contingut mínim i criteris generals per a l'elaboració d'aquests plans. A més, aquesta norma regula les bases en la gestió del cicle de les emergències pel que fa a les fases de: anàlisi de riscos, prevenció, planificació, resposta, recuperació i evacuació.

Aquesta normativa presenta un catàleg de riscos objecte de planificació que són els següents:

- Inundacions.
- Terratrèmols.
- Sisme submarí.
- Riscos volcànics.
- Fenòmens meteorològics adversos.
- Incendis forestals.
- Accidents en instal·lacions o processos en què s'utilitzin o emmagatzemin substàncies químiques, biològiques, nuclears o radioactives.
- Accidents d'aviació civil.
- Accidents en el transport de mercaderies perilloses.
- Risc bèl·lic.

Les Directrius Bàsiques de Planificació són els instruments que garanteixen l'homogeneïtat i la coherència de la planificació dels riscos en què concorrin els plans de diverses administracions públiques.

Derivat d'aquestes directrius bàsiques s'elaboren els plans de protecció civil, que són instruments de previsió, resposta i avaluació (segons el territori o risc). La normativa estableix quatre tipus de plans:

1. El Pla Estatal General.
2. Els plans territorials.
3. Els plans especials.
4. Els plans d'autoprotecció.

Els plans d'autoprotecció són els que estableixen els titulars d'activitats, centres, establiments i instal·lacions que puguin provocar riscos de protecció civil, inclosos els produïts per accidents en instal·lacions o processos en què es facin servir o s'emmagatzemin substàncies químiques, biològiques, nuclears o radioactives. Aquests plans inclouen el sistema d'accions i mesures que han d'adoptar per tal d'identificar, prevenir i controlar els riscos sobre les persones i els seus béns i donar una resposta adequada a les possibles situacions d'emergència, garantint la seva integració amb el sistema públic de protecció civil.

Els plans d'autoprotecció són aprovats pel titular de l'activitat, centre, instal·lació o procés, i s'han de comunicar a l'Administració pública competent a l'efecte del seu registre.

No obstant això, l'RD 393/2007, que regula els plans d'autoprotecció i la seva aplicació, està operatiu fins a la publicació de la nova normativa específica.

L'RD 393/2007 és aplicable a totes les activitats que comprèn l'Annex I d'aquesta normativa. No obstant això, les administracions públiques competents poden exigir a altres titulars de les activitats que no estiguin llistades en l'Annex I que compleixin amb aquest requisit, si tenen un especial risc o vulnerabilitat.

A mode de resum, les activitats que comprèn l'Annex I són les següents:

- Activitats amb reglamentació sectorial específica:
 - a. Activitats industrials, d'emmagatzematge i recerca.
 - b. Activitats d'infraestructures de transport.

- c. Activitats i infraestructures energètiques.
- d. Activitats d'espectacles públics i recreatives.
- e. Altres activitats regulades per la normativa sectorial d'autoprotecció.
- Activitats sense reglamentació sectorial específica, però que compleixen una sèrie de requisits específics:
 - a. Activitats industrials i d'emmagatzematge.
 - b. Activitats d'infraestructures de transport.
 - c. Activitats i infraestructures energètiques.
 - d. Activitats sanitàries.
 - e. Activitats docents.
 - f. Activitats residencials públiques.
 - g. Altres activitats.

Un cop s'han definit les activitats d'aplicació, s'han de determinar les condicions de l'execució i registre d'aquest document:

- El titular de l'activitat és el responsable de l'elaboració, implantació, manteniment i revisió del document. S'ha d'inscriure en el règim administratiu de cada comunitat autònoma.
- Aquest document l'ha d'elaborar un tècnic competent.
- Si una instal·lació mostra una o més activitats diferents temporals, l'organitzador ha d'elaborar i implantar, previ inici, un pla d'autoprotecció complementari.
- En el cas que disposi de més d'un pla, o que tingui activitats diverses, en una instal·lació han d'integrar aquests plans, així com incloure les activitats que no són aplicables per aquesta normativa.
- Als titulars en règim d'arrendament, també els són aplicables els punts anteriors.
- El Pla d'autoprotecció ha d'obtenir-se prèvia concessió de la llicència, permís o autorització prèvia a l'inici de l'activitat.
- Les administracions públiques poden requerir correccions, modificacions o actualitzacions del document.

A mode de resum, el contingut mínim d'aquest document ha de ser el següent:

- Identificació dels titulars i de l'emplaçament de l'activitat.
- Descripció detallada de l'activitat i del mitjà físic en què es desenvolupa.
- Inventari, anàlisi i avaluació de riscos.
- Inventari i descripció de les mesures i mitjans d'autoprotecció.
- Programa de manteniment d'instal·lacions.
- Pla d'actuació davant d'emergències.
- Integració del responsable de la posada en marxa del Pla d'autoprotecció davant d'emergències.
- Implantació del Pla d'autoprotecció.
- Manteniment de l'eficàcia i actualització del Pla d'autoprotecció.
- Annex I. Directori de comunicació.
- Annex II. Formularis per a la gestió de les emergències.
- Annex III. Plànols.

El Pla ha de mantenir-se adequadament i ha d'estar actualitzat, i cal revisar-lo, com a mínim, cada tres anys.

3.2.1. Decret 30/2015

A Catalunya és aplicable el Decret 30/2015, de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció.

L'objectiu d'aquest Decret és concretar el catàleg d'activitats i tipus de centres amb obligació d'autoprotecció, com estableix la Llei de protecció civil de Catalunya, així com establir el contingut mínim dels plans d'autoprotecció, establir els sistemes de coordinació entre les activitats i centres a l'efecte de comunicació en la resposta i creació de mecanismes eficaços d'emergència, establir sistemes de control per part de l'Administració, regular els mecanismes organitzatius i provisió de mitjans per assegurar una resposta ràpida i, finalment, assegurar l'existència i manteniment dels mitjans mínims d'autoprotecció per part de les activitats i centres mitjançant el control periòdic.

L'article 4 d'aquest Decret defineix les obligacions generals de la persona titular de l'activitat. Aquestes obligacions preveuen:

- Garantir que les condicions són suficients per assegurar l'autoprotecció.
- Comunicar i elaborar el pla com indica la normativa i que estigui implantat.
- Presentar el pla a l'Administració pública competent.
- Incorporar les modificacions requerides per l'Administració, si n'hi hagués.
- Tramitar l'anàlisi de risc (Annex IV) a l'Administració.
- Aplicar les mesures previstes del pla.
- Disposar dels mitjans mínims d'autoprotecció (Annex III).
- Mantenir actualitzar i revisar el pla.
- Complir amb la resta de les obligacions aplicables per aquest Decret.

El titular de l'activitat, a més de les obligacions que s'han descrit anteriorment, ha de dur a terme les funcions següents:

- Dirigir el pla d'autoprotecció o designar la persona suplent responsable de les funcions i accions específiques del pla.
- Designar una persona responsable de la gestió de la prevenció i control dels riscos.
- Designar un cap d'emergència.

L'Annex I d'aquest Decret llista el catàleg d'activitats i centres amb obligació d'autoprotecció en protecció civil, que són les següents:

A. Catàleg d'activitats i centres d'interès per a la protecció civil de Catalunya

- a) Activitats industrials i de magatzematge.
- b) Activitats de recerca.
- c) Activitats d'infraestructura i transport.
- d) Activitats i infraestructures energètiques i serveis determinats.

- e) Edificis d'importància estratègica per a la gestió d'emergències que afecti un gran volum de població.
- f) Activitats sanitàries.
- g) Activitats docents.
- h) Activitats residencials públiques.
- i) Urbanitzacions i nuclis de població situats en terrenys forestals o en franges de 500 m que els envolta, les obres no recepcionades per l'Ajuntament o no incloses en un pla de protecció civil municipal.
- j) Qualsevol altra activitat que s'especifiqui o no en un altre epígraf del Decret.

B. Catàleg d'activitats i centres d'interès per a la protecció civil local

- a) Activitats industrials i de magatzematge.
- b) Els aeròdroms públics i comercials.
- c) Activitats sanitàries.
- d) Activitats docents.
- e) Activitats residencials públiques.
- f) Qualsevol altra activitat que s'especifiqui o no en un altre epígraf del catàleg.
- g) Actes de foc amb més de 100 Kg i menys de 200 Kg de matèria reglamentada dels artificis de pirotècnia.

La revisió i actualització del Pla es preveu sempre que es materialitzi una modificació substancial, i com a mínim, cada quatre anys (tret de les activitats amb una normativa específica). Aquest document s'ha de comunicar a l'Administració pública de la Generalitat, Protecció Civil de Catalunya, Registre Municipal, si escau, i plataforma electrònica prevista per a això.

Pel que fa al contingut mínim, regula, per exemple: la formació teoricopràctica del personal assignat, les comprovacions dels coneixements assumits, la informació compartida a les persones usuàries de l'activitat, la realització i comunicació de simulacres d'emergència amb periodicitat mínima anual, etc.

Concretament, l'Annex II estableix el contingut mínim dels plans d'autoprotecció. A

mode de resum, ha de disposar d'una estructura de quatre documents amb el contingut següent:

1. Identificació de la instal·lació. Inventari, anàlisi i avaluació del risc.
 - a) Localització: descripció i plànols.
 - b) Accessibilitat per a l'ajuda externa.
 - c) Descripció de la instal·lació.
 - d) Ocupació.
 - e) Anàlisi de risc.
2. Inventari i descripció dels mitjans i mesures d'autoprotecció.
 - a) Mitjans materials disponibles.
 - b) Mitjans humans disponibles.
 - c) Mesures correctives de risc i d'autoprotecció.
 - d) Plànols.
3. Manual d'actuació.
 - a) Objecte.
 - b) Identificació i classificació de les emergències.
 - c) Equips d'emergència.
 - d) Accions que cal realitzar per cada risc.
 - e) Llista de fitxes d'actuació.
 - f) Integració en plans d'àmbit superior.
4. Implantació, manteniment i actualització.
 - a) Responsabilitat i organització.
 - b) Actualització i revisió del pla.

Annex 1: Directori de comunicacions.

Annex 2. Formularis per a la gestió de les emergències.

Annex 3. Plànols.

Annex 4. Fitxes d'actuació.

L'elaboració del pla l'ha de dur a terme un tècnic competent que tingui una formació o experiència professional específica i, a més, ha d'estar acreditat degudament.

A més, es fixen els mitjans d'autoprotecció mínims quant als dispositius de vigilància, la identificació de l'emergència, l'ordenació de l'autoprotecció, els mitjans sanitaris (DEA, personal format en assistència sanitària immediata - ASI, centre sanitari, ambulància, DUI, etc.) i mitjans d'intervenció.

L'Annex V d'aquesta normativa estableix les comunicacions prèvies en cas de simulacre amb contacte telefònic al Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'urgència 112 Catalunya o al CECAT.

3.3. Codi Tècnic de l'Edificació: DB SI – DB SUA 9

El Codi Tècnic de l'Edificació, d'ara endavant CTE, és el marc normatiu pel qual es regulen les exigències bàsiques de qualitat que han de complir els edificis, incloses les instal·lacions, per satisfer els requisits bàsics de seguretat i habitabilitat, en exercici d'allò que preveu la disposició addicional segona de la Llei 38/1999, de 5 de novembre, d'ordenació de l'edificació.

El Codi Tècnic de l'Edificació va ser aprovat pel Reial decret 314/2006, de 17 de març, i ha presentat modificacions posteriors.

A més de detallar les exigències bàsiques pel que fa a la seguretat estructural (en cas d'incendi, utilització, accessibilitat, salubritat, etc.), també inclou una relació de documents bàsics (DB) de caràcter tècnic. Aquests documents traslladen a la pràctica cadascuna de les exigències bàsiques.

Els documents DB (document bàsic) que s'analitzen en aquest apartat són:

- DB SI: seguretat en cas d'incendi.
- DB SUA: seguretat d'utilització i accessibilitat.

El document DB SI (última actualització el 2019) estipula les exigències bàsiques de seguretat en cas d'incendi. En especial, estableix les regles i procediments per complir amb aquests requisits per tal de determinar els límits acceptables derivats del risc de materialitzar-se un incendi (danys a persones).

Aquest document determina uns mínims per abordar amb èxit la gestió de les emergències:

- Els riscos de propagació de l'incendi per l'interior i l'exterior de l'edifici (compartimentació i sectorització, cobertes, façanes, etc.).
- L'adequació dels mitjans d'evacuació o confinament segons els ocupants (ocupació, escales, senyalització, etc.).
- La disposició d'instal·lacions i equips adients de detecció, comunicació, control i extinció de l'incendi.
- Les condicions per facilitar la intervenció dels bombers (aproximació, entorn, façana, etc.).
- La resistència al foc de l'estructura i per quant temps.

El document DB SUA (última actualització el 2022) estipula les exigències bàsiques de seguretat d'utilització i accessibilitat. En especial, determina les regles i els procediments per complir amb aquests requisits per tal de reduir a uns límits acceptables el risc que els usuaris puguin patir danys immediats per l'ús de l'edifici. Aquest document també inclou exigències en accessibilitat. Aquestes exigències es compilen en el DB SUA 9, que té per finalitat facilitar l'accés i la utilització no discriminatòria, independent i segura dels edificis a les persones amb discapacitat.

El DB SUA 9 especifica les condicions d'accessibilitat en l'àmbit funcional, els elements accessibles, les condicions, característiques de la informació i senyalització específiques, així com la dotació d'aquestes.

Els elements que cal considerar són els següents:

- Condicions d'accessibilitat: funcionals:
 - Accessibilitat en l'exterior de l'edifici.
 - Accessibilitat entre plantes i en una mateixa planta de l'edifici.
- Condicions d'accessibilitat: dotació d'elements accessibles:
 - Places d'aparcament accessibles.

- Places reservades.
- Serveis higiènic accessibles.
- Mobiliari fix.
- Mecanismes.
- Condicions i característiques de la informació i senyalització per a l'accessibilitat: dotació:
 - Entrades a l'edifici accessibles.
 - Itineraris accessibles.
 - Ascensors accessibles.
 - Places reservades.
 - Zones dotades amb bucle magnètic i altres sistemes adaptats per a persones amb discapacitat auditiva.
 - Places d'aparcament accessibles.
 - Serveis higiènic accessibles i d'ús general.
 - Itinerari accessible que comuniqui la via pública amb els punts de crida accessibles o punts d'atenció accessibles.

Aquesta normativa és d'obligat compliment sempre que a l'hora de complir amb els requisits que s'hi estableixen s'hagin d'aplicar uns ajustos raonables.

El concepte d'ajust raonable implica que l'adaptació que hagi de dur-se a terme per assegurar l'accessibilitat no impliqui una càrrega desproporcionada.

3.4. Codi d'accessibilitat: Decret 209/2023

El Decret 209/2023, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Codi d'Accessibilitat de Catalunya, comporta el desenvolupament de les previsions legals de la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat. En aquest Decret s'estableixen les condicions, requisits i solucions d'accessibilitat necessàries perquè els espais d'ús públic, edificis, mitjans de transport, serveis, productes i processos de comunicació garanteixin l'autonomia, igualtat d'oportunitats i la no discriminació de les persones amb discapacitat.

A més d'establir tota una mena de característiques en els espais públics, el capítol 3 d'aquesta normativa inclou un llistat de mesures d'accessibilitat en l'edificació d'edificis públics i privats.

Els diversos articles d'aquesta normativa defineixen altres aspectes que cal tenir en compte en aquestes edificacions com, per exemple: escales fixes, escales mecàniques, rampes, en cas d'execució d'obres, accessos, itineraris, comunicació, etc.

Els articles 37 i 43 d'aquesta normativa concreten específicament les condicions sobre l'evacuació de persones amb discapacitat. Són condicions de caràcter addicional quant a les exigències que estableix la normativa sectorial vigent d'aplicació en matèria d'evacuació. A mode de resum s'indica el següent:

- Les zones de refugi han de poder allotjar la totalitat dels usuaris amb discapacitat i/o les persones de mobilitat reduïda, que necessitin assistència per evacuar l'edifici. A més, s'estableixen uns criteris concrets sobre les seves característiques i capacitat.
- Les plantes que disposen d'una zona de refugi o de sortida de planta accessible, ja sigui a un espai exterior segur o a un altre sector d'incendis, han de tenir uns recorreguts d'evacuació, accessibles o practicables segons correspongui, des de qualsevol origen d'evacuació en els espais accessibles.
- Els recorreguts d'evacuació de l'apartat anterior s'han de senyalitzar amb el símbol internacional de l'accessibilitat (SIA), acompanyat dels senyals d'evacuació. Així com els rètols de les portes de sortides d'emergència accessibles i portes d'accés a zones de refugi han d'incorporar Braille, disposar d'imatge descriptiva i seguir els criteris de retolació establerts.
- Les plantes amb una altura d'evacuació superior a 28 m han de comptar amb un ascensor d'emergència accessible per cada 1.000 ocupants o fracció que tingui la totalitat de l'edifici, sense comptar les plantes amb sortida directa a un espai exterior segur.
- Els edificis que estan obligats a disposar d'un sistema d'alarma han de tenir instal-

lats uns mecanismes que transmetin de manera simultània els senyals d'emergència, tant acústicament com visual.

- Els plans de prevenció, plans d'autoprotecció, plans d'emergència o qualsevol altre instrument han de preveure l'assistència a les persones amb discapacitat i/o mobilitat reduïda que la necessitin. Aquests plans han d'incloure, com a mínim, els continguts següents:
 1. Identificar els sistemes de què es disposa en cada planta per evacuar les persones amb discapacitat.
 2. Designar les persones responsables de l'evacuació.
 3. Descriure de manera explícita els protocols d'actuació per:
 - a) Donar a conèixer la situació d'emergència i les indicacions que cal seguir a totes les persones, especialment aquelles amb discapacitat.
 - b) Oferir ajuda a les persones amb discapacitat sensorial o intel·lectual fins a les zones de refugi o fins a les sortides de l'edifici.
 - c) Oferir suport i ajuda a les persones amb mobilitat reduïda i/o usuàries de cadira de rodes quan calgui, per poder evacuar l'edifici amb els sistemes d'emergència accessibles o practicables previstos.
 - d) Comprovar que en l'edifici no quedi cap persona amb discapacitat fora de les zones protegides.
- Els edificis amb una altura d'evacuació superior a 8 m han de disposar, en totes les plantes, d'algun dels elements següents:
 - a) Sortides de planta accessibles a un espai exterior segur.
 - b) Sortides de planta accessibles de pas a un sector alternatiu.
 - c) Zones de refugi que compleixin les condicions de l'apartat.

El capítol 5 d'aquesta normativa estableix una sèrie de directrius que cal complir quant a l'accessibilitat en els productes que hi hagi a l'abast del públic general per al seu ús o consum. També defineix directrius per a establiments de pública concurrència amb una ocupació superior a 50 persones. El capítol 6 defineix l'accessibilitat en els serveis de caràcter pú-

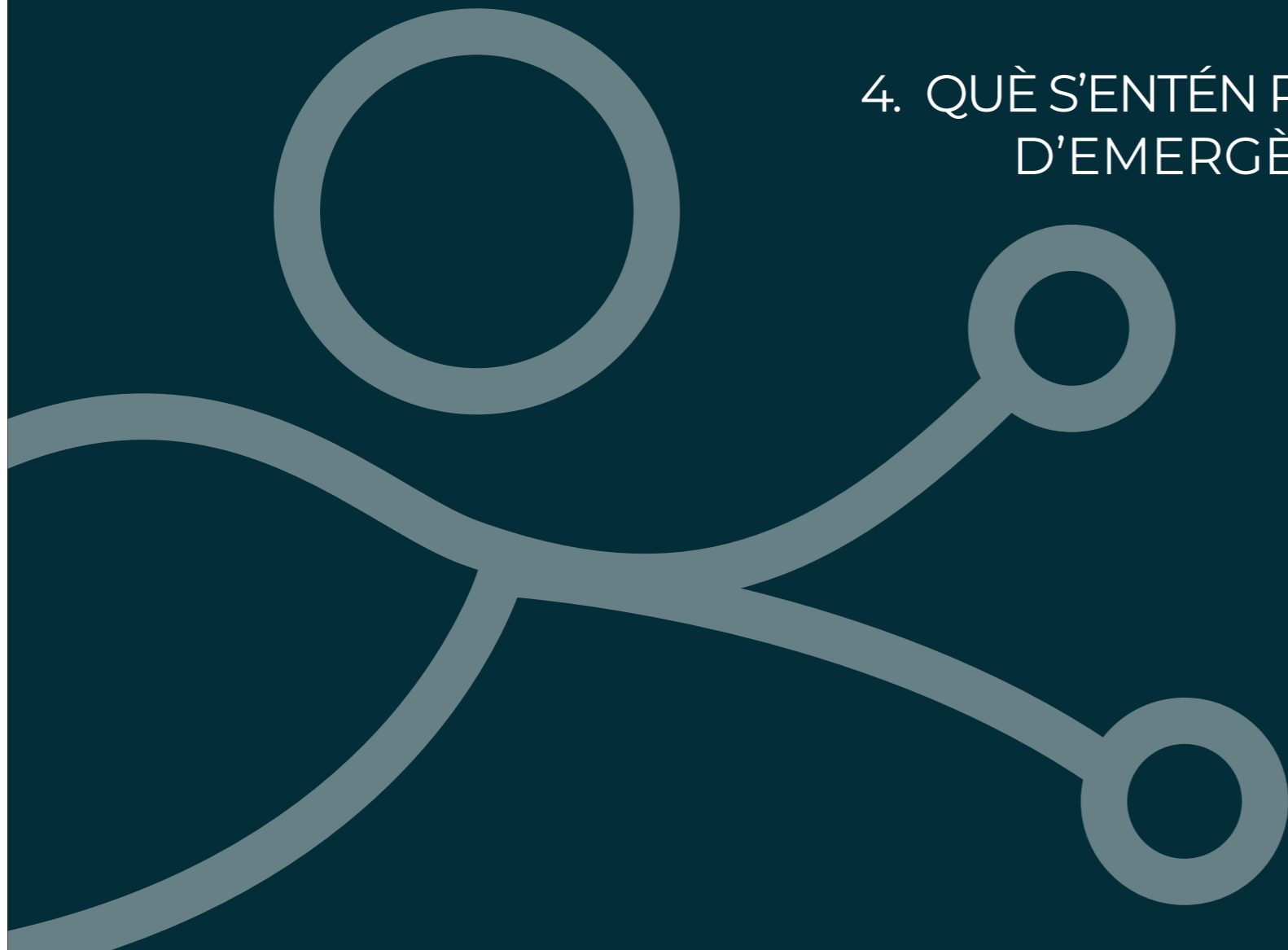
blic (titularitat pública o privada). En els annexos d'aquesta normativa podem trobar informació rellevant sobre: paràmetres de referència antropomètrics i d'interacció, normes d'accessibilitat en el territori, classificació d'usos i activitats en les edificacions d'ús públic, condicions que han de complir els edificis de nova construcció, normes d'accessibilitat en l'edificació, normes d'accessibilitat en l'edificació per a edificis existents, terminis per adequar els serveis existents en les condicions establertes, fitxa de condicions d'accessibilitat dels establiments, etc.

D'AQUEST CAPÍTOL CAL DESTACAR:

- La Llei 31/95 de prevenció de riscos laborals estableix la necessitat d'incloure les persones amb discapacitat en la gestió preventiva.
- El Reial decret 524/2023 d'aplicació a l'Estat espanyol estipula la Norma Bàsica de Protecció Civil com el marc normatiu que regula els riscos derivats de les emergències i les actuacions per a la seva gestió.
- El Decret 30/2015, d'aplicació a Catalunya, determina el catàleg d'activitats i tipus de centres amb obligació de disposar de plans d'autoprotecció i n'estableix el contingut mínim.
- El Codi Tècnic de l'Edificació disposa d'una sèrie de documents que determinen les exigències bàsiques que han de complir els edificis, entre els quals, els documents bàsics de seguretat en cas d'incendi (DB SI) i allò que estableixen les exigències mínimes de seguretat d'utilització i accessibilitat en els edificis (DB SUA).
- El Decret 209/2023, d'aplicació a Catalunya, estableix les exigències en matèria d'accessibilitat a Catalunya.



4. QUÈ S'ENTÉN PER SITUACIÓ D'EMERGÈNCIA?



Per emergència s'entén tot aquell succés o situació que es presenta de sobte i requereix d'una atenció immediata, ja que pot afectar la integritat física de les persones, els béns i/o el medi ambient. Quan ens referim a emergència en l'àmbit laboral, cal destacar el perill que pot comportar per a les persones treballadores i la continuïtat de l'activitat empresarial.

Les situacions d'emergència poden venir de naturaleses diverses:

- De la mateixa activitat: incendi, explosió, fuga, vessaments, inundacions, desconfiament d'una instal·lació radioactiva, esfondraments, etc.
- De l'entorn tecnològic: derivades d'activitats annexes com ara indústria, construccions, trànsit, etc.
- De l'entorn natural: sismes, incendi forestal, inclemències meteorològiques (nevades, calamarsa, inundacions, torb, llamp, etc.), alts índexs de contaminació, etc.
- De l'entorn social: manifestacions, vagues, sabotatge, amenaces de bomba, atracament, atemptats o actes terroristes, etc.

Un cop s'han identificat les possibles situacions d'emergència, les organitzacions i institucions han de garantir els mitjans materials i humans necessaris per fer front a cadascuna, i cal tenir en compte aspectes tant d'assistència sanitària, lluita contra incendis i salvament, entre molts d'altres.

4.1. Fases de l'emergència

L'execució d'una emergència determina les fases i el procediment d'actuació en cada cas. Abans de parlar sobre les fases de l'emergència, és important fer un repàs de les diferents figures i equips amb responsabilitats o atribucions de les actuacions.

Els equips d'emergència estan constituïts per un conjunt de persones especialment formades i entrenades per a la preemergència i l'emergència, dins de l'àmbit de l'empresa.

Cap d'emergència/ responsable del pla d'actuació	<ul style="list-style-type: none"> • Màxim responsable de l'emergència. • Persona encarregada de prendre decisions en funció de la informació rebuda.
Cap d'intervenció	<ul style="list-style-type: none"> • Suport del cap d'emergència en la gestió de l'emergència. • Controla l'emergència organitzant el mode d'actuació de l'equip de primera intervenció (EPI) en el lloc del succés.
Equip d'intervenció	<ul style="list-style-type: none"> • Personal amb coneixement pel que fa a les primeres actuacions de l'emergència. • Actua per controlar l'emergència quan sigui possible o confirma la dificultat d'intervenció.
Equip d'alarma i evacuació	<ul style="list-style-type: none"> • Coordina l'evacuació de les zones de perill de manera ordenada. • En el cas de persones amb discapacitat, es designa una o diverses persones dins de l'equip que s'encarreguin d'acompanyar-les.
Equip de primers auxilis	<ul style="list-style-type: none"> • Ha de donar la primera assistència o els primers auxilis a les persones lesionades durant l'emergència.
Equip de comunicacions/ centre de control	<ul style="list-style-type: none"> • Responsable de gestionar les comunicacions entre el cap d'emergència o responsable del pla d'actuació, les brigades internes i els serveis externs d'emergència.

Font: Elaboració pròpia

Aquestes són les figures o els equips d'evacuació designats més habituals en els plans d'autoprotecció i plans d'emergència de les organitzacions; segons la grandària i estructura de les empreses es poden reduir, i fins i tot un mateix membre pot pertànyer a un equip o més d'un. A l'hora de definir els equips o brigades cal tenir en compte els torns, caps de setmana, teletreball, vacances, etc.

No obstant això, hem cregut necessari integrar una nova figura dins dels equips d'evacuació per tal de millorar l'evacuació en els centres on pot ser habitual que hi hagi persones amb discapacitat. A aquesta nova figura l'hem anomenada: Brigada de Necessitats Especials (BNE):

Brigada de Necessitats Especials: persona o conjunt de persones que s'encarreguen de dur a terme l'evacuació de les persones amb dificultats per a la seva evacuació, entre les quals el personal amb discapacitat, d'una instal·lació.

Les funcions principals de la BNE són:

- Acompanyar durant l'evacuació les persones amb dificultats fins al punt de trobada o zona de refugi.
- Assegurar que totes les persones amb dificultats estan fora de perill (recompte).

De manera molt resumida, es poden definir quatre fases d'actuació davant d'una emergència:

Fase de detecció o prealerta	• Inclou des del moment que es detecta una situació perillosa o de risc fins que se'n comprova la veracitat.
Fase d'alerta	• Abasta des de la verificació de la situació fins que es duen a terme els avisos d'alarma als equips d'emergència interior i exterior.
Fase d'actuació	• Engloba les actuacions d'evacuació o confinament, així com tot allò que tingui a veure amb la recepció i col·laboració de les ajudes externes.
Fase de finalització de l'alerta/emergència:	• L'emergència ha finalitzat (situació perillosa o de risc) i s'ha comprovat que el retorn a l'activitat és segur.

Font: Elaboració pròpia

Els procediments que estableix la Norma Bàsica d'Autoprotecció, per garantir la implantació d'un adequat pla d'actuació en cas d'emergències, han de garantir:

4.1.1. Detecció i alerta

Detectar una emergència en els inicis pot salvar moltes vides, ja que una detecció ràpida permet una intervenció ràpida. Per tant, les organitzacions han d'estar preparades amb sistemes de detecció, que poden ser:

- Sistemes de detecció automàtica: detectors de fum, gasos, partícules o algun element específic present a l'entorn de treball, disparaments de sistemes fixos, càmeres CCTV, infrarojos, etc.
- Sistemes de detecció o avís personal: polsadors d'alarma, mitjans de comunicació, la megafonia, telefonia mòbil o fixa, etc.

El primer que cal fer quan es detecta una emergència és **alertar**, és a dir, avisar ràpidament les persones que hi ha a prop de la zona d'afecció perquè se n'allunyin, així com avisar les persones responsables de gestionar l'emergència (normalment, cap d'emergència i/o cap d'intervenció).

Aquestes figures són les responsables de la gestió de l'emergència i les qui han de fer una valoració de la situació i de les possibles necessitats d'ajuda externa, així com alertar i mobilitzar els recursos interns disponibles i que considerin necessaris, segons la magnitud de l'emergència.

Aquesta fase d'alerta ha d'entendre's també com un període de temps en el qual s'avisí a tots els equips o brigades d'emergència, sobretot als encarregats de l'alarma i l'evacuació, perquè es preparin davant la possibilitat real d'una evacuació. L'alerta pretén avisar sobre una situació d'anormalitat que no té per què requerir l'activació de la gestió de les emergències, però que és probable o previsible. L'alerta no vol dir sempre que calgui evacuar, sinó que cal estar atents i preparats per a una possible evacuació.

4.1.2. Mecanismes d'alarma

Un cop s'evidencia una situació d'emergència cal informar o avisar a totes les persones que puguin veure's afectades per aquesta situació anormal. Si cal evacuar tots els ocupants s'ha de donar l'**alarma**, entenent que l'ocurrència del desastre és imminent i real. En aquest

moment, s'entén que l'evacuació és necessària i que cal desocupar l'espai afectat per l'emergència cap a zones segures, de manera coordinada, ràpida i segura.

En tot pla d'actuació cal identificar les persones responsables de donar els avisos, així com les actuacions que s'han de seguir segons el tipus d'emergència i els mitjans materials que cal emprar. Per tant, s'han de definir, prèviament, els avisos que cal donar a les persones treballadores i/o els usuaris del centre de treball i els avisos als serveis d'ajuda externa. Els mecanismes més habituals d'alarma són els senyals sonors o acústics, senyals visuals, indicacions in situ de les brigades i altres mitjans de comunicació efectius.

En els plans d'autoprotecció i els plans d'emergència s'inclouen protocols de notificació de l'emergència genèrics i/o específics, així com el directori telefònic del personal d'emergències (cap d'emergència, cap d'intervenció, centre de control, etc.) i els telèfons d'ajuda exterior (112, policia, bombers, protecció civil, emergència sanitària més propera, etc.). Les organitzacions han de mantenir comunicacions i/o publicacions amb aquesta informació actualitzada perquè totes persones treballadores i/o els usuaris habituals del centre hi puguin tenir accés fàcilment.

4.1.3. Mecanismes de resposta davant de l'emergència (intervenció coordinada i informació).

Un cop s'ha tingut coneixement d'una situació d'emergència i s'ha donat l'alerta a les persones responsables de la gestió del pla d'emergència, cal comprovar-ne la veracitat mitjançant els mitjans físics o personals que hi hagi disponibles en el centre. Per a això és important, com s'ha comentat anteriorment, tenir un llistat actualitzat del personal que compon cadascuna de les brigades d'emergència, juntament amb una forma de contacte/comunicació.

Dins dels mecanismes de resposta davant de l'emergència s'han d'establir uns protocols d'actuació segons les diferents situacions. Dins d'aquests protocols cal tenir en compte la fase d'**activació**, que és el conjunt de tàctiques i estratègies que permeten la posada en marxa del pla d'emergències.

La fase d'activació es caracteritza per no tenir un desenvolupament únic, sinó que, segons la naturalesa de la situació i la seva evolució, s'ha de posar en marxa cada grup d'ac-

tuació. L'activació dels diferents àmbits d'actuació (primera intervenció, alarma i evacuació, primers auxilis, etc.) és dinàmica i es fa en funció de com evolucioni l'emergència.

Una altra característica important és que la persona responsable de la gestió és qui ha de prendre les decisions sobre l'activació o no del pla i de l'**activació** dels diferents grups o brigades d'actuació. Aquestes decisions s'han de prendre sempre des de la perspectiva de la protecció i la seguretat de les persones.

L'activació, o no, d'una emergència requereix d'**informació** detallada i de qualitat que pugui ser analitzada i contrastada sobre la situació real que s'està produint. Mitjançant l'anàlisi d'aquesta informació es poden prendre decisions sobre els mitjans necessaris per abordar l'emergència. Per exemple, no són necessàries les mateixes brigades d'emergències en cas d'un incendi o d'una emergència mèdica; la primera necessita personal amb coneixement en extinció d'incendis (ús d'extintors i/o BIE), mentre que el segon cas necessita sanitaris o personal format en primers auxilis.

De la mateixa manera, és molt important saber la localització exacta de l'emergència, la quantitat de persones afectades, si hi ha personal que requereixi de mitjans addicionals en cas d'evacuació, etc., tota aquesta informació, com s'ha dit abans, ha de permetre desplegar tots els mitjans necessaris per poder abordar de la millor manera l'actuació davant d'una situació d'emergència.

La informació que cal transmetre ha de ser el més selectiva, detallada i estar el més actualitzada possible. Els missatges han de ser breus, clars i concisos, coincidents amb la realitat. En cap cas no s'ha de transmetre informació dubtosa. La reciprocitat de la informació és vital quan s'activa el pla d'emergències, ja que ha de permetre a les persones que han de prendre decisions en quina línia i en quin moment ho han de fer.

La informació ha de centralitzar-se en un centre de control des d'on es coordinin els diferents recursos i s'estableixin les comunicacions que calguin, per aconseguir una gestió eficient i eficaç de l'emergència. En cas que no hi hagi centre de control, la persona que ha de gestionar la informació és el cap d'emergència.

4.1.4. Evacuació, confinament i zona de refugi

Decidir quant a l'evacuació i/o el confinament no és una tasca fàcil, ja que cal prendre decisions en qüestió de segons, i s'ha de valorar l'afecció que puguin tenir les conseqüències d'evacuar o no sobre la seguretat i salut de les persones, béns materials i continuïtat del negoci.

Per aquest motiu, cal que prèviament s'estableixin les circumstàncies per les quals s'ha de dur a terme una evacuació o confinament de manera que s'actui, en la mesura que sigui possible, el més gradualment possible, ja que no és igual enfrontar-se a una situació per primera vegada que enfrontar-se a la mateixa situació si es té un entrenament previ i unes pautes d'actuació clares.

Per aconseguir una evacuació eficaç cal que totes les persones usuàries de les instal·lacions estiguin familiaritzades amb les instal·lacions i, sobretot, amb els recorreguts i sortides d'emergència afins al seu lloc de permanència. Un cop s'ha donat l'ordre d'evacuació, els ocupants han de seguir les instruccions de l'equip d'alarma i evacuació i, una vegada a l'exterior, cal dirigir-se al punt de reunió definit. Aquests punts s'han de situar propers al centre o establiment i a resguard del risc derivat de la situació d'emergència, amb capacitat suficient i amb possibilitats d'accés als equips exteriors d'emergència. Com a excepció hi hauria l'amenaça de bomba, on normalment els punts de reunió solen situar-se a més distància per evitar les conseqüències d'una possible explosió.

Es dona per conculsa una evacuació quan es té constància de l'evacuació de totes les persones presents en l'edifici, cosa que fa imprescindible tenir mecanismes que permetin tenir informació continuada del procés d'evacuació, així com mecanismes o protocols que assegurin que tot el personal present es troba en el punt de reunió.

El confinament és una pràctica que s'inicia quan l'emergència se situa a l'exterior (amenaça de bomba, atemptat, fuga de gas, etc.) i és més segur romandre a l'interior de les instal·lacions. El confinament també pot activar-se en situacions de perill a l'interior quan la sortida a l'exterior no és segura o davant de determinats riscos que han de ser avaluats i/o tractats a l'interior com, per exemple, en el cas d'una emergència derivada d'un risc biològic.

El temps de permanència a l'interior és indeterminat, per la qual cosa a l'hora de planificar la zona de confinament cal tenir en compte que hi hagi prou espai, mitjans de comunicació amb l'exterior i uns mínims (zona confortable, amb aigua, lavabos...).

Les Brigades de Necessitats Especials tenen un paper molt important en aquesta etapa.

Com indica l'article 37 del Decret 209/2023, aplicable a les disposicions generals d'accessibilitat en l'edificació:

- Les plantes que tinguin zona de refugi o sortida de planta accessible, o bé un espai exterior segur o un altre sector d'incendi, han de disposar de recorreguts d'evacuació, accessibles o practicables. Aquests recorreguts han d'estar senyalitzats amb el símbol internacional d'accessibilitat acompanyat dels senyals d'evacuació, entre altres consideracions.
- Les zones de refugi han de poder allotjar la totalitat d'usuaris amb discapacitat i/o mobilitat reduïda que necessitin assistència per ser evacuats. La determinació i les característiques de la zona de refugi han de seguir els criteris de l'Annex 3c, apartat 14.

4.1.5. Prestació dels primers ajuts i modes de recepció dels ajuts externs

La prestació dels primers ajuts es defineix com la primera intervenció en cas d'una emergència. Preveu l'avís al cap d'emergència o responsables de l'execució del pla, la sol·licitud d'ajudes externes, la posada en alerta dels diversos equips d'emergència, especialment les persones que estan capacitades i implicades per al tipus d'emergència que ha tingut lloc. Així mateix, ha d'incloure l'ús dels mitjans de protecció contra un incendi, efectuar el tall dels subministraments energètics, el bloqueig d'ascensors o la prestació de primers auxilis.

En el cas que la primera intervenció no sigui eficaç per controlar la situació de risc o segons el tipus de l'emergència, la situació ha de passar a les mans dels equips d'emergències externs, que han de dur a terme una sèrie d'actuacions definides pels seus mateixos protocols. L'organització, i en particular l'equip d'emergència designat, ha de posar-se a la seva

disposició i col·laborar-hi en tot moment. En aquest punt, és essencial determinar les persones que han de rebre aquests ajuts externs, així com el punt de trobada i lloc d'accés a les instal·lacions.

Com ja s'ha indicat anteriorment, la informació que cal traslladar als equips externs ha de ser fiable i precisa perquè puguin actuar amb celeritat i eficàcia. Cal traslladar informació del tipus: ubicació precisa del succés, les característiques, la perillositat de zones properes, les formes d'accés, les incidències produïdes durant l'evacuació o confinament, si hi ha persones atrapades, amb mobilitat reduïda, nens, ancians, ferits, etc.

4.1.6. Desactivació

Un cop s'ha controlat i donat per finalitzada l'emergència és el moment d'avaluar si es pot reprendre la normalitat. En aquest moment, mitjançant la cooperació amb els serveis públics d'emergència, cal fer una anàlisi de les afeccions, tant de les instal·lacions, béns, entorn, així com del personal, i determinar si és possible tornar a l'activitat en unes condicions segures.

4.2. Tipologia de l'edifici

La tipologia d'un edifici fa referència a la classificació que es fa segons la seva forma, grandària, ús i disseny arquitectònic. La tipologia és un clar condicionant davant d'una emergència, ja que les dimensions, el disseny, la distribució interior, les façanes, etc., fan que una mateixa situació d'emergència es desenvolupi de manera totalment diferent. Per tant, és important conèixer les característiques de l'edifici que afecten el seu disseny, construcció i ús.

A continuació, es mostra un llistat dels tipus d'edificacions i usos més comuns:

- Edificis d'habitatges o residencials: hi ha diverses modalitats, entre les quals destaquen els habitatges unifamiliars adossats i aïllats i els habitatges plurifamiliars.
- Usos comercials: locals en brut en edificis d'habitatges, locals comercials sense distribució i/o sense acabats i locals comercials amb distribució i/o acabats.

- Oficines: oficines amb acabat o sense en edificis d'altres usos o oficines d'ús exclusiu.
- Ús hotel·ler: hotels, hostals, pensions i albergs.
- Espectacles i hostaleria: teatres, cinemes, auditoris, cafeteries i bars, restaurants, sales de festa i discoteques, clubs, casinos, cercles...
- Ús docent: guarderies, col·legis i instituts, centres de formació professional, universitats, col·legis majors i residències d'estudiants...
- Ús públic: estacions de transports (autobusos, trens, ports, aeroports), centrals telefòniques, elèctriques, etc., biblioteques, museus, sales d'exposicions, tanatoris...
- Ús religiós: esglésies i temples, convents, seminaris, centres parroquials, etc.
- Ús sanitari: centres d'assistència primària, clíniques, hospitals, asils i residències d'ancians...
- Ús esportiu i recreatiu: poliesportius, gimnasos, piscines, graderies, estadi, velòdroms, hipòdroms, places de toros, camps de golf, càmpings, pistes de gespa, jardins i jocs infantils...
- Aparcaments, trasters, locals de servei, etc.
- Magatzems i indústries: naus industrials o agrícoles, magatzems i edificis industrials en una o diverses plantes.
- Construccions auxiliars o eventuales: carpes, palissada, rafals...

Però, quines característiques de l'edifici influeixen en cas d'una emergència? A continuació, es mostren algunes d'aquestes característiques que s'estableixen en el Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi del Codi Tècnic de l'Edificació (CTE).

Sectors d'incendi compartimentats i espais ocults

La compartimentació en sectors d'incendi impedeix o retarda la propagació d'un incendi. Quan un mateix edifici està dividit en diversos establiments, cadascun ha de comportar un sector independent d'incendis segons l'ús previst de l'edifici. Aquesta sectorització s'aconsegueix amb elements (parets, sostres, portes, cortines, etc.) que presenten una resistència específica al foc. Per veure més detalladament què ha de constituir o no un sector d'in-

condicions o la resistència que han de tenir els elements, consulteu la secció 1 del Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi del Codi Tècnic de l'Edificació.

La compartimentació contra incendis ha de tenir continuïtat no només en els espais ocupables sinó també en els espais ocults, com ara xemeneies de ventilació, cambres, falsos sostres, sòls elevats, etc., tret que estiguin compartimentats pel que fa als primers almenys amb la mateixa resistència al foc.

Locals i zones de risc especial

Els locals i les zones de risc especial integrats en els edificis es classifiquen en risc alt, mitjà o baix, en funció de l'ús previst i la grandària del local o la zona.

A mode de resum, els locals o zones de risc especial són aquells que alberguen material combustible o inflamable com, per exemple: mobiliari, llenceria, llibres, químics inflamables, magatzems, cambres de residus, aparcaments, cuines, bugaderies, sales tècniques (calderes, elèctriques, ascensors, etc.), tallers tèxtils, laboratoris, etc.

Reacció al foc dels elements constructius, decoratius i de mobiliari

Els elements constructius (parets, sostres i sòls) han de tenir unes característiques específiques de revestiment per complir amb les condicions de reacció al foc. Així mateix, durant el disseny i la construcció de les edificacions cal tenir en compte els elements decoratius i el mobiliari, de manera que la seva inflamabilitat estigui d'acord amb les diferents normatives (atenció especial a butaques i seients entapissats, cortines i tèxtils suspesos, entre d'altres).

Mitgeries i façanes

Cal tenir en compte els índexs de resistència dels elements verticals separadors d'edificis i/o les distàncies mínimes entre aquests, per tal de limitar el risc de propagació exterior horitzontal d'un incendi a través de la façana de dos sectors d'incendi, entre una zona de risc especial alt i altres zones més altes de l'edifici o bé cap a una escala protegida o cap a un passadís protegit des d'altres zones. Per limitar el risc de propagació vertical de l'incendi en els

supòsits anteriors cal tenir en compte els índexs de resistència d'aquests elements o sistemes constructius, els sistemes d'aïllament situats a l'interior de les cambres ventilades i l'altura de la façana.

Cobertes

Pel que fa a les cobertes, igual que en el cas anterior, s'ha de limitar el risc de propagació exterior d'un incendi a través de la coberta, ja sigui entre dos edificis confrontants, ja sigui en un mateix edifici, mitjançant la instal·lació d'elements de compartimentació amb una resistència al foc adequada.

Evacuació d'ocupants

En la secció 3 del Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi del Codi Tècnic de l'Edificació, s'estableix la necessitat de determinar l'ocupació màxima dels edificis, per a la qual cosa cal tenir en compte el caràcter simultani o alternatiu de les diferents zones d'un edifici, considerant el règim d'activitat i d'ús previst per a aquest. El càlcul de l'ocupació s'ha de dur a terme en funció del nombre de sortides i dels recorreguts d'evacuació o, viceversa, segons l'ocupació, s'ha de dissenyar l'edifici de manera que compleixi amb els requisits mínims per garantir que l'ocupació potencial de l'edifici pot evacuar de manera adequada. Aquests criteris d'ocupació d'edifici també s'apliquen per zona, recinte o planta en funció del nombre de sortides disponibles, la dimensió d'aquestes i dels recorreguts d'evacuació. També es determinen els establiments i/o usos que hagin de tenir sortides d'ús habitual i recorreguts fins a l'exterior independents de les zones comunes de l'edifici i compartimentats.

Portes situades en recorreguts d'evacuació

Les portes previstes com a sortides de planta o d'edifici i les previstes per a l'evacuació de més de 50 persones, sempre que no siguin automàtiques, han de ser abatibles amb un eix de gir vertical, i el sistema de tancament no ha d'actuar mentre hi hagi activitat en les zones que s'han d'evacuar o ha de ser d'obertura fàcil i ràpida des del costat de l'evacuació; no po-

den tenir clau ni mecanismes sobre els quals calgui actuar. En el moment de dissenyar i configurar les portes cal tenir en compte la presència de personal amb mobilitat reduïda (altura dels dispositius d'obertura, amplària de les portes, etc.).

Senyalització dels mitjans d'evacuació

Els edificis han de disposar de senyals indicatius de la direcció dels recorreguts visibles des de qualsevol punt, i han d'estar senyalitzades les sortides del recinte, planta, edifici i sortides d'emergència segons el seu ús, superfície o ocupació.

La senyalització dels que es consideren itineraris accessibles per a persones amb discapacitat que condueixin a una zona de refugi, a un sector d'incendi alternatiu previst per a l'evacuació de persones amb discapacitat o a una sortida d'edifici accessible ha d'estar d'acord amb allò que dicta la normativa, acompanyades del SIA (Símbol Internacional d'Accessibilitat per a la mobilitat). De la mateixa manera, han d'estar correctament senyalitzats els recorreguts que derivin en zones de refugi, així com aquestes àrees i el seu paviment.

De manera alternativa, es poden emprar altres tipus de senyalització per donar cobertura a diferents tipus de discapacitat (senyals acústics, lluminosos, etc.). Així s'estableix en el Decret 209/2023 de Catalunya, que inclou la simultaneïtat dels senyals d'emergència, tant acústics com visuals, en els recorreguts d'evacuació i sobre les portes de sortida d'emergència, mitjançant sons i flaixos lumínics que s'accionin de manera automàtica i permetin l'orientació dels usuaris.

Evacuació de persones amb discapacitat en cas d'incendi

Segons el Codi Tècnic de l'Edificació *"En els edificis d'ús residencial públic, administratiu o docent amb una altura d'evacuació superior a 14 m, d'ús comercial o pública concurrència, amb una altura d'evacuació superior a 10 m, o en plantes d'ús aparcament la superfície del qual excedeixi de 1.500 m², tota planta que no sigui zona d'ocupació nul·la i que no disposi d'alguna sortida de l'edifici accessible ha de disposar de possibilitat de pas a un sector d'incendi alternatiu mitjançant una sortida de planta accessible o bé d'una zona de refugi apta per al nombre de places que s'indica a continuació:*

- *una per a usuari de cadira de rodes per cada 100 ocupants o fracció;*
- *excepte en ús residencial habitatge, una per a persona amb una altra mena de mobilitat reduïda per cada 33 ocupants o fracció."*

Així mateix, es disposa que les plantes que tinguin zones de refugi o sortides accessibles han de comptar amb recorreguts o itineraris que compleixin també les característiques d'accessibilitat per al trasllat des de qualsevol punt d'evacuació i la sortida accessible o zona de refugi. De la mateixa manera, hi ha d'haver una sortida d'edifici accessible a la qual es pugui arribar mitjançant un itinerari accessible des de qualsevol origen d'evacuació i/o s'ha de configurar una sortida d'emergència alternativa accessible amb recorregut/itinerari accessible.

A Catalunya, les capacitats i característiques de les zones de refugi han de seguir els criteris del apartat 14 de l'Annex 3c del Decret 209/2023. Segons aquesta normativa, les zones de refugi no només han de tenir capacitat per allotjar tots els usuaris amb discapacitat i poder fer maniobres, sinó que han d'estar en replans d'escaleres protegides o especialment protegides, en vestíbuls d'independència de les escaleres especialment protegides i en passadissos protegits. Aquestes àrees han d'estar senyalitzades en el paviment i no han d'envair els recorreguts d'evacuació.

Instal·lacions de protecció contra incendis

En general, els edificis han de disposar dels equips i instal·lacions de protecció contra incendis d'acord amb la taula següent, el disseny, la posada en funcionament, el manteniment i les característiques (materials, components i equips) de la qual han de complir amb allò que estableix el Reglament d'Instal·lacions de Protecció contra Incendis (Reial decret 513/2017 de 22 de maig).

Extintors portàtils	Cada 15 m de recorregut com a màxim, des de tot origen d'evacuació i en zones d'especial risc.
Boques d'incendi equipades	En zones de risc especial alt.
Ascensor d'emergència	Plantes l'altura d'evacuació de les quals superi els 28 metres.
Hidrants exteriors	<ul style="list-style-type: none"> • Altura d'evacuació descendent superior a 28 m. • Altura d'evacuació ascendent de més de 6 m. • Establiments amb densitat d'ocupació $> 1 \text{ pax}/5\text{m}^2$ i superfície construïda $2.000 > x > 10.000 \text{ m}^2$: <ul style="list-style-type: none"> - 1 hidrant fins a 10.000 m^2 - 1 més per cada 10.000 m^2 addicionals o fracció.
Instal·lació automàtica d'extinció	<ul style="list-style-type: none"> • En tot edifici l'altura d'evacuació del qual superi els 80 m. • Cuines la potència instal·lada de les quals excedeixi de: <ul style="list-style-type: none"> - Ús hospitalari o residència pública: 20kW. - Un altre ús: 50kW. • Centres de transformació segons característiques DBSI.
Sistemes de detecció i sistemes d'alarma d'incendis	<ul style="list-style-type: none"> • En funció de les característiques de cada tipologia d'edifici,

Font: Elaboració pròpia. Informació relativa al Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi del Codi Tècnic de l'Edificació.

A més, en el Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi del Codi Tècnic de l'Edificació s'estableixen les instal·lacions de què han de disposar els edificis segons el seu ús residencial habitatge, administratiu, residencial públic, hospitalari, docent, comercial, pública concurrència o aparcament, incloent-hi alguns sistemes que no preveu la taula anterior, com poden ser les columnes seques.

Intervenció dels bombers: aproximació i entorn i accessibilitat per façana

Els edificis han d'estar accessibles als vehicles de bombers, per la qual cosa els vials d'aproximació han de complir uns requisits bàsics (amplària, altura o gàlib i capacitat portant) tant si es tracta d'una via recta com d'un tram corb.

De la mateixa manera, els edificis amb una altura d'evacuació descendent de més de 9 m han de comptar amb un espai per a la maniobra dels bombers, d'acord amb unes característiques que reflecteix el Document Bàsic de Seguretat en cas d'incendi (amplària mínima, altura lliure, separació màxima del vehicle de bombers a la façana de l'edifici, distància màxima fins als accessos de l'edifici, pendent i resistència al punxonament del sòl).

Pel que fa a les façanes, han de tenir buits que permetin l'accés des de l'exterior als serveis d'intervenció externs.

4.3. Tipus d'emergència

Les diverses situacions d'emergència es poden classificar segons criteris diferents:

a) Segons la intensitat o gravetat de l'emergència:

- **Conat d'emergència:** és aquella situació de poca gravetat que pot ser neutralitzada amb els mitjans materials i humans disponibles en el lloc de treball i propers al lloc de l'accident. Per norma general, aquest tipus d'emergències de petita dimensió són afrontades pel personal de l'empresa, utilitzant els mitjans propis de les instal·lacions, i sol estar associat a l'inici d'un incendi.
- **Emergència parcial:** és una situació que no pot ser neutralitzada de manera immediata amb els mitjans materials i humans disponibles en la zona, per tant, requereixen l'ajuda de mitjans més especialitzats i complexos. Aquest tipus d'emergència no afecta la totalitat de les instal·lacions o centre de treball, per la qual cosa l'evacuació (o confinament) sol ser parcial i no sol afectar altres confrontants.
- **Emergència general:** és un esdeveniment que supera la capacitat d'actuació del centre de treball, per la qual cosa es demana ajuda externa i s'ha d'evacuar (o confinar) la totalitat de l'edifici o instal·lació. En principi, es considera una emergència de

caràcter ordinari, perquè només afecta l'empresa i no una collectivitat. Si succeeix això, és a dir, que es descontrola i afecta tercers, llavors parlem d'una emergència extraordinària.

- **Emergència extraordinària o de protecció civil:** és aquella situació de risc col·lectiu sobrevinguda per un esdeveniment que posa en perill imminent persones o béns i exigeix una gestió ràpida per part de l'Administració pública per atendre-les, mitigar els danys i evitar que es converteixi en una catàstrofe.

b) Segons la tipologia de l'origen de l'emergència:

- **Incendi:** que pot iniciar-se per una deficiència en les instal·lacions, per un accident, un descuit, una imprudència o de manera intencionada. Els incendis es poden detectar mitjançant sistemes automàtics o per persones. Una ràpida detecció permet una ràpida actuació.

DAVANT D'UN INCENDI

- Cal avisar immediatament el cap d'emergència i traslladar-li la informació.
- L'equip d'intervenció ha de comprovar la veracitat de l'incendi, la seva magnitud i la possibilitat o no de controlar-lo.
- S'ha d'avisar el 112 perquè posin en avís els serveis exteriors d'emergència i seguir les seves indicacions.
- Cal preparar als equips d'alarma i evacuació.
- Amb la informació rebuda i, d'acord amb els serveis exteriors d'emergència, s'ha de determinar l'evacuació parcial o total de l'edifici.
- Cal evacuar les instal·lacions cap al punt de trobada o punt de reunió exterior i fer un recompte.
- Un cop normalitzada la situació i analitzada la possibilitat de reprendre l'activitat cal registrar allò que ha succeït.

- **Amenaça de bomba:** normalment, aquest tipus d'emergència no es pot preveure, però manifesta una situació d'alarma general amb greu risc de danys humans i materials. Les amenaces de bomba acostumen a comunicar-se de manera telefònica. És important que tots els telèfons que rebin trucades procedents de l'exterior tinguin un formulari per recaptar la màxima informació possible sobre el desenvolupament de l'amenaça (on està situada, si disposa de temporitzador, magnitud de la bomba) i, si escau, sobre la persona que fa la trucada (si es pot estimar una edat, si la veu està distorsionada, la manera de parlar, ja que ens pot donar una idea de la procedència o origen, del nivell educatiu...). Tota aquesta informació pot ser d'ajuda a l'hora de prendre decisions sobre la credibilitat de l'amenaça i sobre els temps que es disposan per actuar i la urgència d'una possible evacuació.

DAVANT D'UNA AMENAÇA DE BOMBA

- S'ha d'utilitzar el formulari disponible per recopilar la informació possible de la trucada/ avís.
- Cal avisar immediatament el cap d'emergència i traslladar-li la informació.
- S'ha d'avisar immediatament el 112 perquè posin en avís els serveis exteriors d'emergència i seguir les seves indicacions.
- Cal preparar els equips d'alarma i evacuació.
- Amb la informació rebuda i, d'acord amb els serveis exteriors d'emergència, s'ha d'activar el pla d'evacuació amb els mitjans disponibles.
- Cal evacuar les instal·lacions tenint en compte que, si l'amenaça és real i confirmada, el punt de reunió exterior pot ser una zona no segura i cal allunyar-se'n.
- Un cop normalitzada la situació i analitzada la possibilitat de reprendre l'activitat cal registrar allò que ha succeït.

- **Paquet sospitós:** que pugui contenir un artefacte explosiu a conseqüència d'un acte terrorista.

DAVANT D'UN PAQUET SOSPITÓS (MALETÍ, MALETA, CAIXA, PAQUET, ETC. APARENTMENT ABANDONAT O SENSE IDENTIFICAR L'AMO O RECEPTOR)

- Cal avisar immediatament el cap d'emergència i traslladar-li la informació. En cap cas no s'ha de manipular l'objecte.
- S'ha d'avisar immediatament el 112 perquè posin en avís els serveis exteriors d'emergència i seguir les seves indicacions.
- Cal delimitar i senyalitzar la ubicació de l'objecte.
- S'han de preparar els equips d'alarma i evacuació sense provocar alarma.
- Amb la informació rebuda i, d'acord amb els serveis exteriors d'emergència, s'ha d'activar si cal el pla d'evacuació amb els mitjans disponibles.
- Cal evacuar les instal·lacions tenint en compte que, si l'amenaça és real i confirmada, el punt de reunió exterior pot ser una zona no segura i cal allunyar-se'n.
- Una vegada normalitzada la situació i analitzada la possibilitat de reprendre l'activitat cal registrar allò que ha succeït.

- **Explosió:** produïda per anomalies en alguna instal·lació de servei, producte químic, deficiència en la instal·lació per altes pressions o per un artefacte explosiu. En aquests casos, la millor protecció és la distància.

DAVANT D'UNA EXPLOSIÓ

- Si encara no s'ha produït però és imminent, cal allunyar-se el màxim possible de la zona, sense tenir contacte directe i cobrir-se darrere d'algun objecte sòlid per reduir la probabilitat de prendre mal per fragments o enderrocs. Cal evitar col·locar-se a prop de finestres o vidres, ja que en cas de trencament es poden projectar o caure. Si això no és possible cal posar-se a cobert, el millor que es pot fer és estirar-se a terra.
- Si ja s'ha produït l'explosió, en cas d'existir persones afectades i si s'hi està a prop, cal intervenir per allunyar-les de la zona d'afectació, sempre que sigui possible (sense posar la pròpia seguretat en perill).
- S'ha d'allunyar de la zona la resta d'usuaris o no acostar-s'hi.
- Cal avisar immediatament el cap d'emergència i traslladar-li la informació, sobretot si hi ha persones ferides.
- S'ha d'avisar immediatament el 112 perquè posin en avís els serveis exteriors d'emergència i seguir les seves indicacions.
- Amb la informació rebuda i, d'acord amb els serveis exteriors d'emergència, s'ha d'activar el pla d'evacuació amb els mitjans disponibles.
- Cal evacuar les instal·lacions tenint en compte que, si l'amenaça és real i confirmada, el punt de reunió exterior pot ser una zona no segura i cal allunyar-se'n.
- Una vegada normalitzada la situació i analitzada la possibilitat de reprendre l'activitat cal registrar allò que ha succeït.

- **Emergència mèdica:** derivada d'un accident de treball, d'un accident d'un usuari o d'un problema mèdic imminent. Segons com sigui de greu la situació, una assistència ràpida pot ser vital per salvar la vida de les persones.

DAVANT D'UNA EMERGÈNCIA MÈDICA:

- Cal activar el protocol PAS.
 - S'ha de protegir la víctima i la resta d'usuaris, si poden estar en perill.
 - Cal avisar o alertar el cap d'emergències i l'ajuda externa (112).
 - S'ha de socórrer, sempre que s'hi estigui capacitat (equip de primers auxiliis) i la situació ho permeti.
- Cal seguir les indicacions de les ajudes externes, i esperar que arribin o traslladar la víctima al centre sanitari més proper.
- Una vegada normalitzada la situació i analitzada la possibilitat de reprendre l'activitat cal registrar allò que ha succeït.

- **Esfondrament:** pot estar originat per defectes de construcció, per deterioració en els pilars de sustentació, per sobrepès, per cops en pilars fonamentals, etc.

Normalment, no hi ha cap mecanisme que anunciï una prealarma per aquesta mena d'emergències (tret que es tracti d'un fenomen natural com, per exemple: un terratrèmol, pluja torrencial, forts vents, etc.) sinó que sol ser una cosa imminent i impossible de controlar. Si l'esfondrament és total, les actuacions s'han de basar en el rescat de les persones afectades. Si l'esfondrament és parcial, les actuacions han d'estar encaminades, d'una banda, a l'evacuació de les zones afectades i afins i, d'altra banda, a un intent de frenar l'esfondrament de manera no controlada.

- **Sisme:** moviments bruscos del terreny que provoquin situacions de risc en l'edifici o fins i tot un esfondrament. Si és un moviment sísmic de poca importància, cal tractar l'emergència tenint en compte els possibles danys materials i valorant la necessitat d'evacuar o confinar, depenent del tipus d'estructura de les instal·lacions i si s'hi constaten danys. Així mateix, cal emprar els mitjans que calguin en cas de danys personals.

- **Fuita o vessament de producte perillós:** abocament incontrolat que pugui produir dany a les persones, al patrimoni o al medi ambient. Davant d'aquesta mena d'emergències s'ha de disposar d'un protocol d'actuació específic que permeti la retenció de la fuita o vessament (sempre que sigui possible), que impedeixi l'emanciació d'aerosols o altres partícules altament contaminants i que n'estableixi la metodologia de recollida i eliminació segura. Segons la gravetat de l'abocament i afectació cal comunicar el succés als organismes públics i/o serveis d'emergència exterior corresponents.
- **Inundació:** produïda a conseqüència d'agents naturals externs (pluges torrencials, desbordament d'un riu, etc.) o per deficiències en les instal·lacions. En funció de la magnitud de la inundació i de l'origen s'ha de dur a terme una evacuació parcial o total de l'edifici.
- **Intrusió i robatori (amb agressió o sense):** s'ha de valorar si aquest succés podria tenir lloc dins i fora de la franja d'hores laborals, ja que tant el nombre de persones que es poden veure afectades com els recursos humans disponibles són diferents. Quan es produeix en horari de treball, la intrusió o robatori pot comportar agressió física i psicològica. En general, és habitual que es generin danys o desperfectes en les instal·lacions a més de les pèrdues econòmiques derivades del robatori.
- **Emergència externa:** produïda per un accident en la via pública o per una emergència en instal·lacions o edificis propers. Davant d'aquesta mena d'emergències cal contactar amb els serveis externs d'emergències (protecció civil, policia, bombers, etc.) que són els qui han d'informar sobre les actuacions que s'han de dur a terme en tota la zona i, a més, solen donar indicacions sobre el comportament de les edificacions afectades.

Finalment, cal concloure que les emergències també han de considerar-se des del punt de vista de l'ocupació i els mitjans humans per determinar el moment en què s'ha d'ordenar l'evacuació o el confinament.



5. PRINCIPALS DIFICULTATS D'INCLUSIÓ DE LES PERSONES
AMB DISCAPACITAT EN SITUACIONS D'EMERGÈNCIA



A l'hora d'analitzar les principals dificultats d'inclusió de les persones amb discapacitat en les diferents situacions d'emergència s'han tingut en compte, a més de les dificultats generals que pugui presentar aquest col·lectiu davant d'una emergència, els problemes segons el tipus de discapacitat que poden presentar, el tipus de situació d'emergència que pot materialitzar-se i, finalment, les característiques de l'edificació. A continuació, presentem un llistat de les dificultats detectades que cal considerar per poder executar amb èxit el proper pas de la gestió de les emergències inclusives: la incorporació de les solucions a aquestes dificultats en el nostre Pla d'autoprotecció/Pla d'emergència.

Totes les discapacitats	<ul style="list-style-type: none"> • Manca d'informació sobre les necessitats específiques de les persones amb discapacitat. • Manca de consulta o representació de les persones amb discapacitat en l'elaboració del Pla. • Manca d'adequació dels recursos materials i humans a la presència de les persones amb discapacitat durant l'emergència. • Ineficient comunicació del Pla al personal que conforma la Brigada de Necessitats Especials. • Generació de documentació i informació que dificulta la comprensió i lectura de les persones amb discapacitat.
-------------------------	---

A continuació, es descriuen les principals dificultats segons el tipus de discapacitat i les principals situacions d'emergència que es poden materialitzar en una instal·lació:

Tipus d'emergència:

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Totes les emergències	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats en la mobilització durant la fase d'evacuació: des del seu lloc de treball o ubicació en zona comuna, banys, etc., fins a arribar al punt de trobada exterior o zona de refugi. • Instal·lacions no adequades que permetin l'autoevacuació: itineraris d'evacuació no accessibles, portes d'emergència no practicables, portes comunes amb pom, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats per comprendre l'entorn i identificar una situació d'emergència. • Dificultats a l'hora de reaccionar en situacions desconegudes. • Bloqueig mental. • Manca d'iniciativa (fase d'avís d'alarma i fase d'evacuació). • Elevat temps de reacció. • Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de l'emergència. • Dificultats per entendre ordres més o menys complexes. • Dificultats per executar l'evacuació sense acompanyament. • Dificultats per comprendre i abordar l'arribada al punt de trobada/zona exterior allunyada/ punt més alt de l'edifici segons l'emergència. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats a l'hora de comunicar-se amb altres persones i rebre senyals d'alarma, així com per comprendre la situació, per la qual cosa es pot esperar un elevat temps de reacció. • Dificultats per rebre els avisos sonors d'alarma. • Dificultats en l'evacuació segons grau de pèrdua de visió des del seu lloc de treball o ubicació en zona comuna, banys, etc., fins a arribar al punt de trobada exterior o zona de refugi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de l'emergència. • Possibilitat de reaccions agressives davant d'una situació desconeguda o situació d'estrès. • Dificultats per controlar les seves reaccions. • Dificultats per executar la mobilització en cas d'evacuació a una zona segura per manca de col·laboració. • Dificultats per seguir instruccions.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Incendi	<ul style="list-style-type: none"> En funció del grau de discapacitat, no pot donar l'avís d'alarma general si detecta l'incendi (pulsadors d'alarma no accessibles). Dificultats en l'ús dels mitjans d'extinció (altura de la instal·lació). 		<ul style="list-style-type: none"> No detecció del fum (visió). No detecció de la calor (sensibilitat). Reaccions inesperades del gos pigall de companyia davant de sorolls forts o situacions poc comunes/freqüents (visió). 	

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Amenaça de bomba		<p>Si l'evacuació no es duu a terme mitjançant l'activació d'una alarma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per entendre ordres més o menys complexes. Dificultats per executar l'evacuació sense acompanyament. 	<p>Si l'evacuació es duu a terme mitjançant l'activació d'una alarma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per no poder rebre l'avís de bomba i, per tant, no pot activar l'alarma. 	

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Paquet sospitós		<ul style="list-style-type: none"> Dificultats per analitzar, comprendre i detectar si un paquet pot ser sospitós i donar l'avís de la situació. <p>Si l'evacuació no es duu a terme mitjançant l'activació d'una alarma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per entendre ordres més o menys complexes. 	<p>Si l'evacuació es duu a terme mitjançant l'activació d'una alarma:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per no poder rebre l'avís de paquet sospitós i, per tant, no pot activar l'alarma. 	<ul style="list-style-type: none"> Dificultats per analitzar, comprendre i detectar si un paquet pot ser sospitós i donar l'avís de la situació.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Explosió	<ul style="list-style-type: none"> Situacions que poden presentar dificultats a l'hora de mobilitzar el personal per allunyar-se de la zona o posar a cobert. 	<ul style="list-style-type: none"> Situacions que poden presentar dificultats en la presa de decisions del personal per allunyar-se de la zona o posar a cobert. 	<ul style="list-style-type: none"> No detecció del fum (visió). No detecció de la calor (zona afectada per l'explosió). Situacions que poden presentar dificultats en la presa de decisions i mobilització del personal per allunyar-se de la zona o posar a cobert. Reaccions inesperades del gos pigall de companyia davant de sorolls forts sorolls o situacions poc comunes/freqüents (visió). 	<ul style="list-style-type: none"> Situacions que poden presentar dificultats en la presa de decisions del personal per allunyar-se de la zona o posar a cobert.
	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Intrusió i robatori		<ul style="list-style-type: none"> Dificultats per entendre ordres més o menys complexes. 	<ul style="list-style-type: none"> Dificultats en l'evacuació segons grau de pèrdua de visió i comprendre la situació, així com elevat temps de reacció. Reaccions inesperades del gos pigall de companyia davant de sorolls forts o situacions poc comunes/freqüents (visió). Dificultats a l'hora d'executar l'evacuació sense acompanyament. 	<ul style="list-style-type: none"> Dificultats per analitzar, comprendre i detectar la situació.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Emergència mèdica	<ul style="list-style-type: none"> En cas d'estar afectat per una emergència mèdica/accident pot presentar dificultats per donar l'avís del que ha ocorregut i/o demanar ajuda (polsadors, sistema de comunicació, etc.). Dificultats per traslladar l'afectat de manera ràpida i àgil a les assistències mèdiques oportunes (servei mèdic, ambulància, centre d'assistència mèdica, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> En cas d'estar afectat per una emergència mèdica/accident pot presentar dificultats per comunicar el dolor o l'afectació física. Dificultats per entendre i prendre les accions oportunes segons la gravetat de la situació (mal) i/o manca d'iniciativa. Dificultats per explicar allò que ha ocorregut o demanar ajuda. 	<ul style="list-style-type: none"> En cas d'estar afectat per una emergència mèdica/accident pot presentar dificultats per donar l'avís d'allò que ha ocorregut i/o demanar ajuda (polsadors, sistema de comunicació, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> En cas d'estar afectat per una emergència mèdica/accident pot presentar dificultats per comunicar el dolor o l'afectació física. Dificultats per explicar allò que ha ocorregut o demanar ajuda.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Emergència externa	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> Instal·lacions no accessibles que permetin el confinament (zones de refugi). Error en les dimensions, ubicació i senyalització de les zones de refugi. Error en els itineraris accessibles fins a les zones de refugi. 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per comunicar i assegurar la comprensió per part dels usuaris de la situació de confinament (ubicació no habitual, retenció dels usuaris durant algun temps, reaccions inesperades i/o inadequades). 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dificultats per seguir els itineraris accessibles fins a les zones de refugi (visió). 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de la mobilització a la zona de refugi. Dificultats per controlar les seves reaccions durant el temps que duri el confinament.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Sisme amb esfondrament o sense	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Instal·lacions no accessibles que permetin el confinament (zones de protecció contra sismes i esfondrament). · Errors en els itineraris accessibles fins a les zones de protecció contra sismes i esfondrament. 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Dificultats per comunicar i assegurar la comprensió per part dels usuaris de la situació de confinament (ubicació no habitual, retenció dels usuaris durant algun temps, reaccions inesperades i/o inadequades). 	<ul style="list-style-type: none"> · Reaccions inesperades del gos pígall de companyia davant de sorolls forts o situacions poc comunes/freqüents (visió). <p>Si es duu a terme evacuació:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Situacions que poden presentar dificultats en la presa de decisions i mobilització del personal per allunyar-se de la zona o arribar a zona segura. <p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Dificultats a l'hora de comunicar-se amb altres persones i rebre senyals d'alarma que indiquin confinament (llengua de signes). · Dificultats per seguir els itineraris accessibles fins a les zones de protecció contra sismes i esfondrament (visió). 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de la mobilització a les zones de protecció contra sismes i esfondrament. · Dificultats per controlar les seves reaccions durant el temps que duri el confinament.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Fuita o vessament de producte perillós	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instal·lacions no accessibles que permetin el confinament (zones de refugi). • Errors en les dimensions, ubicació i senyalització de les zones de refugi. • Errors en els itineraris accessibles fins a les zones de refugi. 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dificultats per comunicar i assegurar la comprensió per part dels usuaris de la situació de confinament (ubicació no habitual, retenció dels usuaris durant temps, reaccions inesperades i/o inadequades). 	<p>Si es duu a terme evacuació:</p> <ul style="list-style-type: none"> • No detecció de l'abocament o vapors (visió). <p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dificultats a l'hora de comunicar-se amb altres persones i rebre senyals d'alarma que indiquin confinament (llengua de signes). • Dificultats per seguir els itineraris accessibles fins a les zones de refugi (visió). • Reaccions inesperades del gos pigall de companyia davant de sorolls forts o situacions poc comunes/freqüents (visió). 	<p>Si es duu a terme confinament:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de la mobilització a la zona de refugi. • Dificultats per controlar les seves reaccions durant el temps que duri el confinament.

	DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
Inundació	<ul style="list-style-type: none"> • Situacions que poden presentar dificultats a l'hora de mobilitzar el personal per allunyar-se de la zona o arribar al punt més alt de l'edifici. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de la inundació. 	<ul style="list-style-type: none"> • No detecció/valoració del risc imminent per inundació (visió). • Situacions que poden presentar dificultats en la presa de decisions i mobilització del personal per allunyar-se de la zona o arribar al punt més alt de l'edifici. • Reaccions inesperades del gos pigall de companyia davant de sorolls forts o situacions poc comunes/freqüents (visió). 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaccions inesperades i/o inadequades en el moment de la inundació.

A continuació, es descriuen les principals dificultats del personal amb discapacitat en funció de les característiques de l'edificació: en funció de l'evacuació prevista d'ocupants, adequació dels recorreguts d'evacuació i senyalització accessible, itineraris accessibles, accessibilitat dels mitjans de protecció, adequació dels sectors d'incendi i zones de refugi, accessos en la intervenció d'ajudes externes, etc.

Característiques de l'edificació:

- Evitar la doble circulació per evitar col·lapsar o alentir les vies d'evacuació principals o bé evitar una única via d'evacuació que pugui ser col·lapsada per una resposta lenta o moviment lent dels usuaris amb discapacitat.
- Manca d'informació de les característiques de l'edificació als usuaris amb discapacitat i Brigada de Necessitats Especials.
- Manca d'itinerari accessible fins a la sortida de l'edifici.
- Manca de senyalització (símbol internacional d'accessibilitat per a la mobilitat) dels itineraris accessibles i zones de refugi, així com del paviment en recorreguts d'evacuació i zones de refugi.
- Manca de senyalització generalitzada acústica i lluminosa orientada al personal amb discapacitat, així com il·luminació adequada en tot el recorregut d'evacuació accessible i no accessible.
- Inexistència de pas a un sector d'incendi alternatiu mitjançant una sortida de planta accessible o bé d'una zona de refugi apta per al nombre de places que indica la normativa.

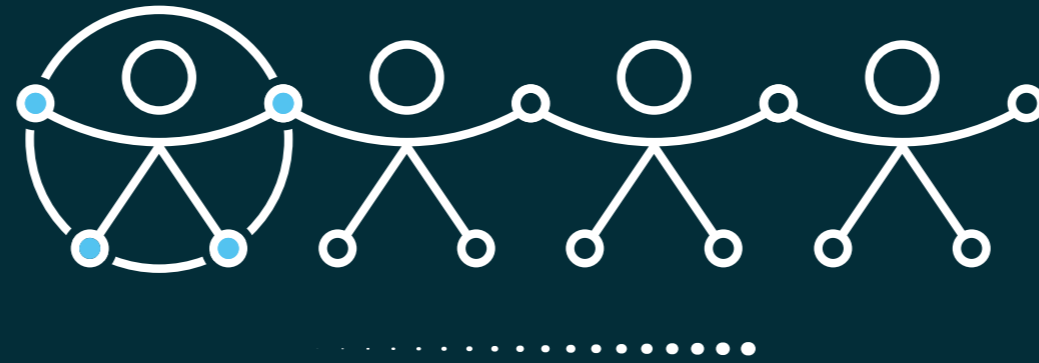
Dificultats en els elements que assegurin la correcta accessibilitat dels mitjans materials, recorreguts d'evacuació i zones de refugi de les persones amb discapacitat:

- Manca d'accessibilitat dels mitjans de protecció contra incendis, així com incompliment del nombre i bon estat de funcionament dels equips i les instal·lacions de protecció contra incendis.
- Evitar que els recorreguts d'evacuació accessibles travessin zones de risc elevat (productes químics, magatzems, arxius, sales tècniques, cuines, laboratoris, etc.).
- Evitar que les zones de refugi accessibles estiguin a prop de zones de risc elevat (productes químics, magatzems, arxius, sales tècniques, cuines, laboratoris, etc.).
- Manca d'accessibilitat dels recorreguts d'evacuació i itineraris accessibles: cal evitar que continguin elements decoratius i de mobiliari que puguin impedir el pas i valorar-ne la inflamabilitat evitant el bloqueig dels passadissos/zones de pas.

Dificultats en els elements que assegurin el temps d'evacuació suficient, temps en l'ús d'itinerari accessible, temps d'estada en la zona de refugi i temps d'espera fins a l'evacuació per ajudes externes de les persones amb discapacitat:

- Risc de propagació vertical i la propagació horitzontal del foc entre sectors d'incendi, així com entre edificis confrontants si no es compleixen les especificacions de la normativa.
- Risc més elevat de propagació en els edificis per la tipologia d'elements de compartimentació i materials de resistència al foc que assegurin el temps previst de seguretat.
- Incompliment de normativa dels vials d'aproximació i voltants de l'edifici que impedeixen o dificulten l'accés als bombers i altres serveis d'intervenció externs en l'evacuació del personal per la façana i/o coberta.

DISCAPACITAT FISICOMOTORA	DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL	DISCAPACITAT SENSORIAL	DISCAPACITAT PSÍQUICA
<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats en l'evacuació horitzontal (prioritari respecte a la vertical). Manca de previsió d'itineraris d'evacuació accessibles, evitar-ne l'obstrucció, etc. • Dificultats en l'evacuació vertical per la manca de previsió d'elements auxiliars i mitjans humans per a l'evacuació: trasllat manual, trasllat amb cadira d'evacuació tipus eruga, ascensor d'emergència, tobogans, etc. • Dificultats en la senyalització, il·luminació i comunicació (visual i auditiva) de la zona de refugi. A més de presentar un itinerari accessible fins a aquest. • Manca de compliment dels criteris d'ocupació màxima i dimensionament. • Incompliment de la normativa en portes: han de ser abatibles amb eix de gir vertical, sense claus o mecanismes, cal evitar-ne el bloqueig durant l'evacuació, amb una altura límit per als dispositius d'obertura, amplària definida, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultats per comprendre els plans d'emergència a l'ús i, per tant, dur a terme la instal·lació d'elements de comprensió fàcil (obertura fàcil de portes, colors diferenciats dels passadissos, catifes lluminoses, etc.). • Llenguatge massa tècnic o difícil en la formació i plans d'evacuació que en dificulten la comprensió (donar per fet que entenen els pictogrames o senyals d'evacuació i elements auxiliars). • Adaptació de la comunicació amb els usuaris perquè puguin comprendre ordres senzilles i assegurar-ne la comprensió. • Dificultats en la presa de decisions en una cruïlla, per massa informació en les parets o indicacions contradictòries. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de reforç de la senyalització d'emergència per ajudar a l'orientació i localització de les rutes d'evacuació: Braille, senyalització podotàctil, senyalització en relleu i amb contrast cromàtic, passamans senyalitzats, il·luminació correcta, senyalització de rampes i escales, etc. (visió). • Manca d'entrenament del gos pigall sobre el recorregut d'evacuació. • Manca de senyalització d'alarma mitjançant senyals lluminosos o vibracions, senyals olfactoris (olors específiques que indiquin evacuar), instal·lació de bucles magnètics en tot el recorregut d'evacuació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptació de la comunicació amb els usuaris perquè puguin comprendre ordres senzilles i assegurar-ne la comprensió. • Adaptació de la comunicació amb els usuaris perquè puguin comprendre ordres senzilles i assegurar-ne la comprensió. • Dificultats en la presa de decisions en una cruïlla, per massa informació en les parets o indicacions contradictòries.



6. COM S'HA D'INCLoure LA DISCAPACITAT
EN LA GESTIÓ DE LES EMERGÈNCIES?

Un pla d'emergència o pla d'autoprotecció inclusiu ha de ser l'eina principal de la gestió de les emergències en un emplaçament, instal·lació i/o conjunt d'instal·lacions, ja que és el document que conté tota la informació sobre com actuar davant de les possibles situacions d'emergència que es puguin presentar.

En el cas que aquest pla sigui de caràcter inclusiu, ha d'abordar la possibilitat de la presència de persones usuàries amb discapacitat en el centre. Per tant, per desenvolupar aquest pla cal avaluar prèviament els requisits i les necessitats específiques, incloent-hi les característiques individuals de les persones treballadores amb discapacitat que poden interactuar en el desenvolupament de l'emergència.

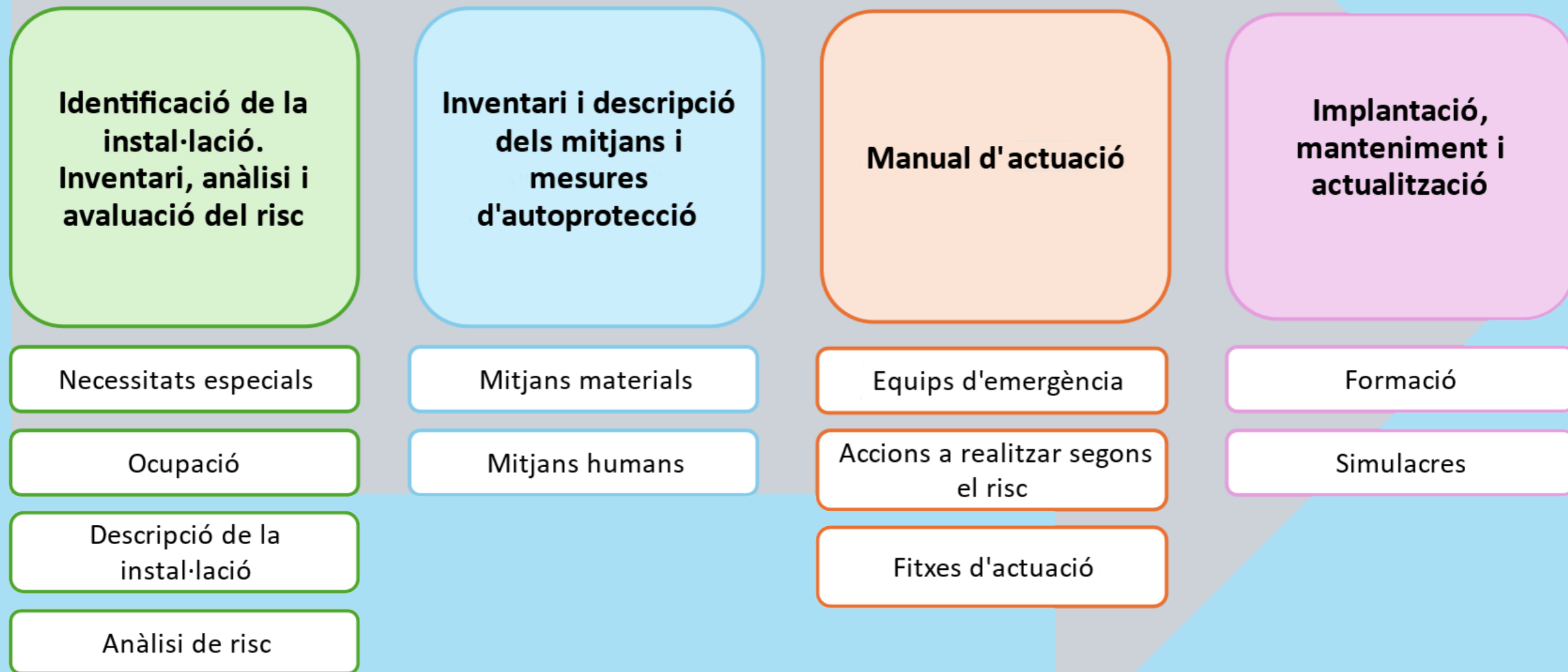
És crucial que a l'hora d'elaborar aquest document es tingui en compte la participació de les persones treballadores afectades, tant de les persones amb discapacitat com de les que formen part de la Brigada de Necessitats Especials, juntament amb l'equip d'emergència i la resta dels usuaris.

Cal respectar la confidencialitat i, per tant, les dades personals han de ser accessibles només per al personal autoritzat.

En aquest apartat es mostren els punts principals que ha de incloure un pla d'emergència o d'autoprotecció i s'analitza el contingut que cal considerar perquè siguin de caràcter inclusiu, per tal de:

- Cal conèixer la instal·lació, edifici i ubicacions que ha d'ocupar el personal treballador amb discapacitat, així com analitzar-ne l'adequació.
- S'ha de garantir la fiabilitat de tots els mitjans materials existents i els mitjans humans que participen en la gestió de les emergències inclusives.
- Cal detectar i evitar les conseqüències que puguin originar-se per una gestió deficient de les emergències, analitzant els riscos des d'una perspectiva d'inclusió i definint mesures per eliminar-los.
- S'han de definir mesures d'actuació específiques segons el tipus d'emergència i el tipus de discapacitat.
- Cal disposar d'un equip d'emergències específic per als i les professionals amb discapacitat que estigui degudament organitzat i format.
- S'ha de garantir l'eficàcia de la gestió de les emergències, així com comprovar l'adequació de les actuacions mitjançant la realització de simulacres.

Tot això es pot esquematitzar de la manera següent:



6.1. Identificació de la instal·lació. Inventari, anàlisi i avaluació del risc

En aquest punt s'ha d'identificar la instal·lació, descriure el medi físic i activitat, l'ocupació prevista, analitzar les possibles necessitats especials de les persones treballadores, així com analitzar i avaluar els possibles riscos.

Identificació de necessitats especials de les persones treballadores amb discapacitat

És essencial identificar les necessitats individuals del personal treballador prèvia incorporació presencial al centre de treball. Per a això és útil fer un qüestionari i/o entrevista prèvia per conèixer, d'una banda, el tipus de discapacitat que pugui presentar i, d'altra banda, les possibles dificultats que pugui generar en cas d'emergència.

És important remarcar que l'emplenament d'aquest qüestionari ha de ser de caràcter voluntari i ha de quedar clara aquesta voluntarietat. També és essencial remarcar-ne l'objectiu, que és garantir unes condicions de treball i d'actuació davant d'una emergència de la manera més efectiva possible.

Aquest qüestionari pot ser emplenat preferentment pel mateix personal treballador o per un tutor/familiar, i és útil perquè l'organització tingui una idea inicial de les necessitats especials que pot necessitar aquesta persona (suport en l'evacuació, adequació de l'accessibilitat de l'edifici segons la discapacitat, etc.).

DADES IDENTIFICATIVES

Nom i cognoms:

TIPUS DE DISCAPACITAT:

Marqueu la resposta.

- Discapacitat fisicomotora.
- Discapacitat intel·lectual (neurològiques).
- Discapacitat sensorial (visual o auditiva).
- Discapacitat psíquica (alteracions emocionals o cognitives – malalties mentals).

ALTRES DIFICULTATS:

Marqueu una o més respostes.

- Trastorn de l'espectre autista.
- Trastorn específic del llenguatge.
- Problemes de salut mental.
- Atacs d'ansietat.
- Nerviosisme en sentir sorolls forts (per exemple, una alarma d'emergència).
- Condició que dificulta l'evacuació ràpida en cas d'emergència (per exemple, bloqueig davant de situació d'estrès, dificultats per baixar/pujar escales, etc.).
- Altres. Descriu:

- No es presenten altres dificultats.

Per al personal amb discapacitat intel·lectual i psíquica és recomanable que es dugui a terme una anàlisi del coneixement de la persona afectada en més profunditat. Això implica, en la mesura que sigui possible als professionals sanitaris (psiquiatre, psicòleg, metge del treball).

Pel que fa als centres especials d'ocupació, han de comptar per normativa amb unitats de suport que ofereixin els serveis d'ajust personal i social que requereixin les persones treballadores amb discapacitat, segons les seves circumstàncies i d'acord amb allò que es determini reglamentàriament.

Els serveis d'ajust personal i social són els que permeten ajudar a superar les barreres, obstacles o dificultats que les persones treballadores amb discapacitat dels centres especials d'ocupació tinguin en el procés d'incorporació a un lloc de treball, així com en la permanència i progressió en aquest.

Ocupació del personal amb discapacitat

Cal identificar les possibles ubicacions, així com el lloc de treball i la localització que pot ocupar aquesta persona treballadora. Les respostes a aquestes qüestions han de ser

contestades pel departament d'inserció laboral (probablement Recursos Humans) juntament amb el responsable directe a càrrec d'aquesta persona (departament corresponent). Per exemple, si la persona amb discapacitat ocupa un lloc com a auxiliar administratiu del departament de logística, haurem de plantejar-nos si els accessos i itineraris d'evacuació són accessibles fins a la ubicació del lloc de treball habitual, així com en altres zones comunes que pugui accedir i/o romandre, com també si la brigada d'emergències coneix i disposa de la informació i formació suficient per assegurar-ne l'evacuació i/o confinament entre moltes altres consideracions.

En el millor dels casos, aquestes dades s'han d'obtenir abans de l'inici de la relació laboral o l'inici de la presència al centre de treball.

Per a això podem incorporar les qüestions següents sobre la ubicació d'aquest:

LLOC DE TREBALL QUE S'HA D'OCUPAR:

RESPONSABLE DIRECTE:

UBICACIÓ DEL LLOC DE TREBALL HABITUAL:

- Edifici: _____
- Planta: _____
- Sala/zona: _____

A MÉS DE LA UBICACIÓ ANTERIOR, EN QUINES ALTRES UBICACIONS PODEN ACCEDIR/ROMANDRE (ESPECIFIQUEU EDIFICI, PLANTA I SALA):

Per exemple:

- *Lavabo (de la mateixa planta o una altra ubicació).*
- *Menjador/Office.*
- *Sala de reunions.*
- *Pàrquing exterior/subterrani.*
- *Jardí interior/terrassa o zona de descans.*
- *Magatzem.*
- *Arxiu.*

També cal tenir en compte totes aquelles activitats que ofereix l'empresa dins o fora de la jornada laboral en les seves instal·lacions com, per exemple: si disposa de gimnàs, cursos de formació, sessions de fisioteràpia, classes de ioga, etc. És essencial tenir-ho en compte, ja que poden necessitar ajuda en una emergència i això comporta que aquesta persona pot trobar-se en una ubicació diferent de l'habitual amb tot el que això implica: horaris i informació de la ubicació d'aquest usuari al personal de la Brigada de Necessitats Especials, altres ubicacions amb elements d'accessibilitat i itineraris d'evacuació, etc.

Descripció de la instal·lació

Segons la normativa vigent, totes les instal·lacions han de complir amb els requisits d'accessibilitat i, per tant, amb els apartats anteriors exposats en aquesta guia. Però, actualment, la realitat ens mostra que, per norma general, això no es compleix.

Es recomana tenir en compte les principals dificultats detectades i descrites en el punt anterior d'aquesta guia per assegurar que les instal·lacions estan d'acord amb la normativa i les necessitats de cada individu amb discapacitat.

A mode de resum, a continuació, s'especifiquen les directrius generals i bàsiques que cal tenir en compte en les instal·lacions segons el tipus de discapacitat:

DISCAPACITAT FISICOMOTORA

- Itineraris d'evacuació accessibles des de qualsevol ubicació fins al punt de trobada exterior i zona de refugi. Això implica la presència d'elements normatius d'accessibilitat com, per exemple: rampes, obertures de portes accessibles (incloses les d'emergència), elements auxiliars de suport a l'evacuació (cadires tipus eruga/salvaescals), passadissos amb prou amplària, etc.
- Accessibilitat dels mitjans d'extinció, la qual cosa implica la presència d'elements normatius d'accessibilitat com, per exemple: altura d'extintors, pulsadors, plans d'evacuació, etc.
- Establiment i adequació de la/les zones de refugi establertes, cosa que implica la presència d'elements normatius d'accessibilitat com, per exemple: grandària, ubicació, senyalització, comunicació, etc.
- Accessibilitat dels equips d'ajuda externa (bombers, protecció civil, etc.) per façana, coberta, etc.



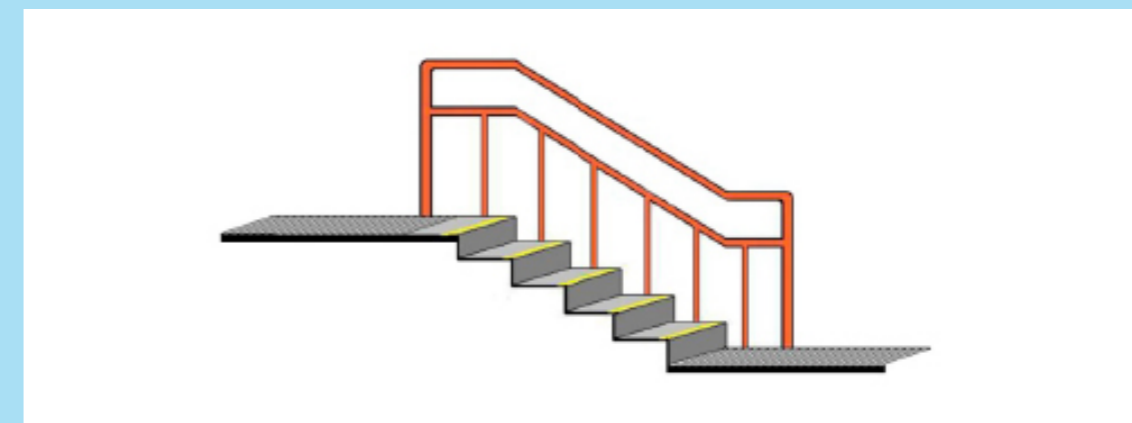
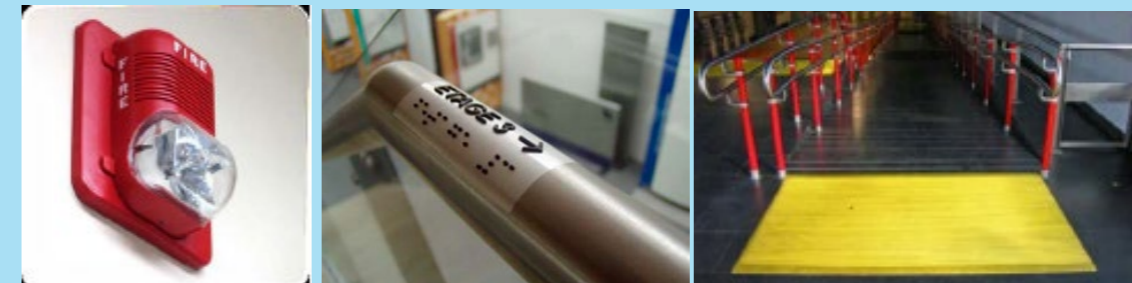
Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergència. Autor: Plena Inclusió Extremadura.

DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL I PSÍQUICA

- Itineraris d'evacuació accessibles des de qualsevol ubicació fins al punt de trobada exterior i zona de refugi, la qual cosa implica la presència d'elements normatius d'accessibilitat com, per exemple: plans d'evacuació de fàcil comprensió (lectura fàcil), etiquetat de portes per a una fàcil comprensió, senyalització de l'itinerari, etc.

DISCAPACITAT SENSORIAL

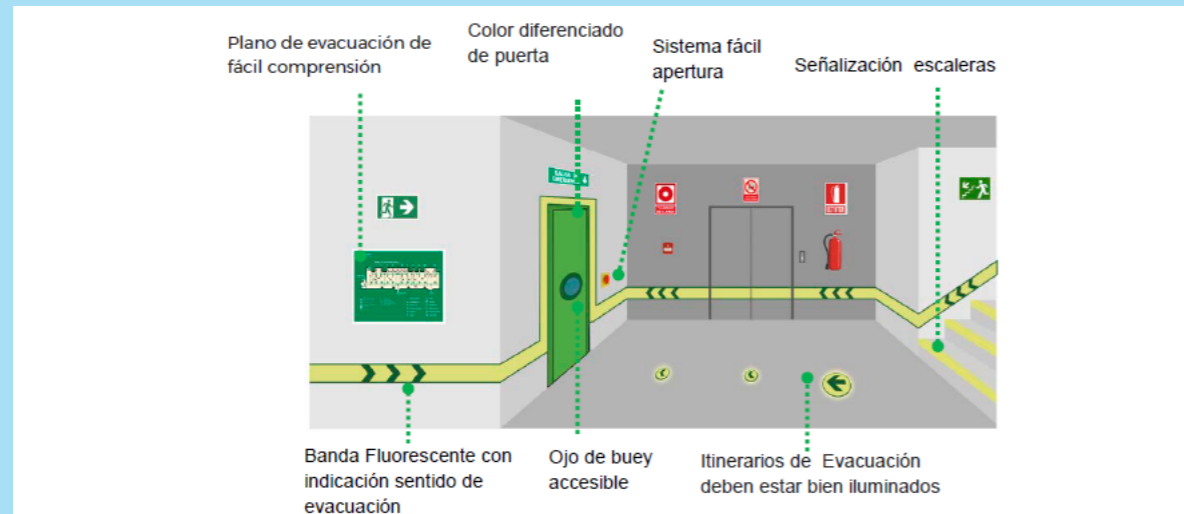
- Itineraris d'evacuació accessibles des de qualsevol ubicació fins al punt de trobada exterior i zona de refugi. Això implica la presència d'elements normatius d'accessibilitat com, per exemple: itineraris podotàctils, il·luminació dels recorreguts d'evacuació suficient, elements de senyalització de l'evacuació en Braille, relleu i contrast cromàtic, bucle magnètic, etc.
- Senyalització d'evacuació alternativa, com, per exemple, visual, a més de la sonora.



Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergència. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

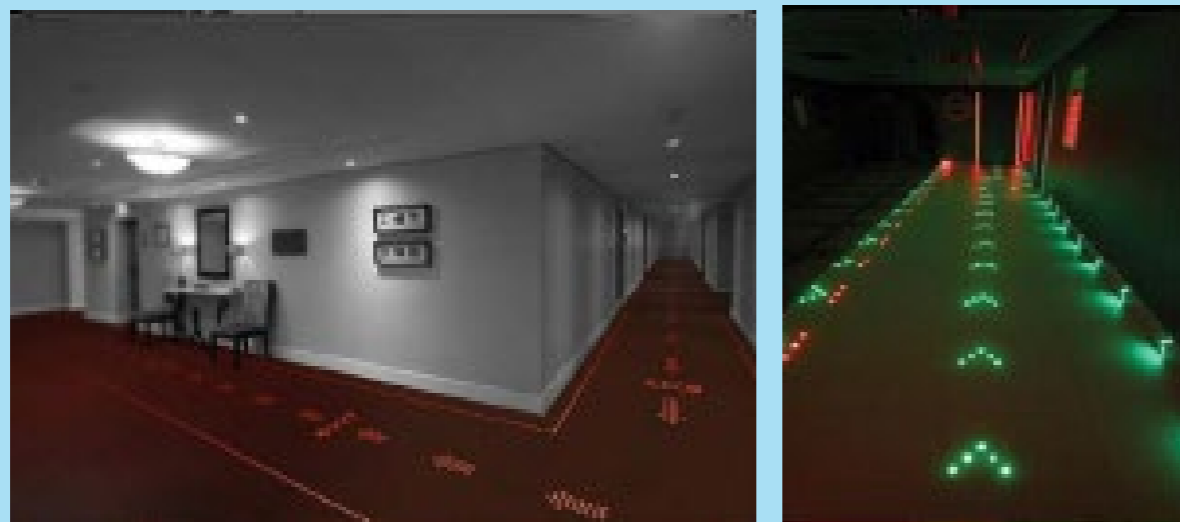
Per a més informació, cal consultar el Codi Tècnic de l'Edificació: DB SI i SB SUA 9, així com el Codi d'Accessibilitat de Catalunya que recull el Decret 209/2023.

Exemple de senyalització inclusiva:



Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergència. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

Exemples de senyalització d'itineraris d'evacuació accessibles:

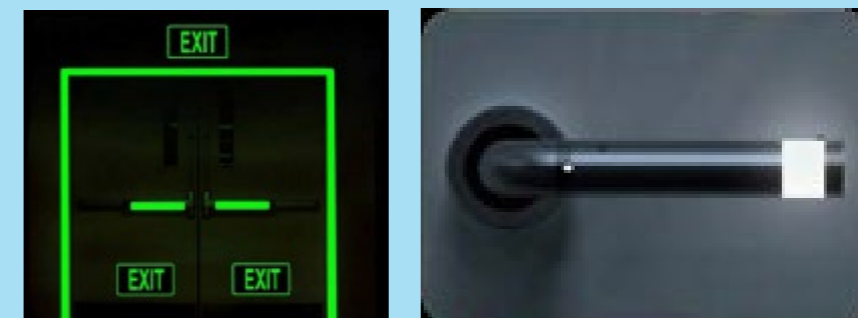


Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergència. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

Exemples de portes d'emergència d'ús i localització fàcil:



Mecanisme d'obertura fàcil i porta d'emergència



Il·luminació fluorescent en marc de porta i en els tiradors d'obertura

Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergència. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

Anàlisi del risc davant d'una emergència amb presència de personal amb discapacitat

Per tal d'analitzar els riscos que puguin afectar aquest col·lectiu cal tenir en compte els elements següents:

- Tipus d'amenaça que pot afectar la ubicació de les instal·lacions i les seves conseqüències.
- La freqüència d'aquests successos o probabilitat que es produeixin.
- Com pot afectar la gestió de les emergències amb presència de personal amb discapacitat.

A partir de la valoració dels punts anteriors es pot configurar una matriu d'avaluació dels riscos específica i una valoració del nivell de risc.

En la *Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius* de **Plena inclusió Extremadura** podem trobar un exemple d'avaluació del nivell de risc.

La metodologia d'avaluació consta d'una matriu de valoració de risc de probabilitat per conseqüència, i s'obté un índex de riscos amb una correcció en matèria d'inclusió.

Aquesta guia presenta la valoració dels ítems següents:

a) Índex de probabilitat (IP):

Índex de probabilitat (IP)	
1	Inexistent.
2	Sense constància o menys d'una vegada cada 10 anys.
3	Freqüència entre 1 i 10 anys.
4	Cada any o menys.
5	Una o més vegades l'any.

Font: *Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius*. Autor: *Plena Inclusión Extremadura*.

b) Índex de conseqüència danys (IC):

Índex de conseqüència danys (IC)	
1	Sense danys.
2	Petits danys materials o al medi ambient, sense afectats.
3	Petits danys materials o al medi ambient i/o algun afectat o víctima mortal.
4	Danys materials o al medi ambient i/o alguns afectats o víctima mortal.
5	Danys materials o al medi ambient i/o nombrosos afectats amb possibilitat d'algunes víctimes mortals.
6	Importants danys materials o al medi ambient i/o nombrosos afectats amb possibilitat d'algunes víctimes mortals.
7	Greus conseqüències amb importants danys materials, al medi ambient i amb múltiples afectats i víctimes mortals.

Font: *Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius*. Autor: *Plena Inclusión Extremadura*.

c) Càlcul de l'índex de risc (IR) i taula de resultats:

$$I.R. = I.P. \times I.C.$$

Risc	S'han de prendre noves accions preventives?	Quan cal fer les accions preventives?
1 a 7	No cal acció específica.	
8 a 14	No cal millorar l'acció preventiva. Cal considerar situacions més rendibles o millores que no suposin una càrrega econòmica important. Cal fer esforços per reduir el risc, determinant les inversions precises.	
15 a 21	Quan el risc estigui associat a conseqüències extremadament perjudicials, cal precisar millor la probabilitat que es produeixi el dany per establir l'acció preventiva.	S'haurà de fixar un període de temps per implantar les mesures que redueixin el risc.
22 a 28	Potser calen recursos considerables per controlar el risc.	Si s'estan fent feines, heu de prendre mesures per reduir el risc en un temps immediat.
28 a 35	S'ha de prohibir la feina si no és possible reduir el risc, fins i tot amb recursos limitats.	NO ha de començar la feina ni les activitats, fins que no s'hagi reduït el risc. IMEDIATAMENT: no ha de començar ni continuar la feina fins que es redueixi el risc.

Font: *Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius*. Autor: *Plena Inclusión Extremadura*.

d) Correcció dels riscos mitjançant la matriu d'inclusió (variable discapacitat):

En aquest punt s'avaluen els elements d'inclusió següents:

- **Sortides d'emergència:** s'analitzen les sortides d'emergències a les quals es pot accedir des de la/les zones on hi hagi aquests elements. Depenent de les condicions d'accessibilitat que tinguin aquestes sortides d'emergència s'ha de triar el valor corresponent segons el grau d'accessibilitat.
- **Itineraris d'evacuació:** pot ser que la sortida d'emergència sigui accessible però que el recorregut no ho sigui, ja que a aquesta porta arriben diversos recorreguts, però el que hem d'utilitzar des d'aquest punt fins a la sortida no ho sigui. Depenent de l'accessibilitat d'aquest recorregut cal triar el valor corresponent segons el grau d'accessibilitat.
- **Informació:** s'ha de valorar la informació rebuda mitjançant els senyals des de l'inici de l'emergència/ubicació fins al final del recorregut, etc.
- **Zones de refugi:** si no hi ha recorreguts o sortides accessibles cal disposar d'una zona de refugi, en aquest punt s'ha de valorar l'accessibilitat fins a arribar a aquest, fins i tot les condicions d'accessibilitat d'aquesta zona. S'ha de triar el valor segons el grau d'accessibilitat. Si hi ha recorreguts **d'evacuació** accessibles i sortides d'emergències accessibles pot ser que aquest valor sigui: 0 (no és procedent).
- **Sistemes de comunicació:** s'han de valorar els tipus de senyals d'emergència disponibles (a més dels sons), valorar les habilitats comunicatives de les persones que acompanyen el personal amb discapacitat mental i/o psíquica, valorar el sistema de megafonia, si es disposa de les comunicacions pertinents en les zones de refugi, etc.

Es defineix el grau d'accessibilitat com:

0	No és procedent	S'ha de justificar d'acord amb la normativa en matèria d'accessibilitat vigent.
1	Accessible	Compleix la normativa vigent en accessibilitat.
2	Millorable	No compleix amb les condicions d'accessibilitat que estableix la legislació vigent, es pot ajustar a aquestes condicions mitjançant ajustos raonables, modificacions i adaptacions que no imposin una càrrega desproporcionada.
3	No accessible	No compleix amb les condicions d'accessibilitat que estableix la legislació vigent, és inviable ajustar-se a aquestes condicions mitjançant ajustos raonables, modificacions i adaptacions que no imposin una càrrega desproporcionada.

Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

Els elements d'inclusió poden avaluar-se de la manera següent:

Estança en la qual té lloc el risc	No és procedent	Accessible	Millorable	No accessible
Sortides d'emergència	0	1	2	3
Recorreguts d'evacuació	0	1	2	3
Zona de refugi	0	1	2	3
Sistemes de comunicació	0	1	2	3
Informació	0	1	2	3

Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

La suma de la valoració del resultat de tots els elements d'inclusió determina la matriu d'inclusió. El grau d'inclusió es valora en funció dels punts obtinguts, com mostra la taula següent:

Punts obtinguts	Grau d'inclusió
5 punts	Inclusiu (1)
5 – 10 punts	Millorable (2)
10 – 15 punts	No inclusiu (3)

Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura.


Si afegim el grau d'inclusió a la determinació del nivell de risc obtenim la matriu d'inclusió següent:

$$\text{RISC} = \text{PROBABILITAT} \times \text{CONSEQÜÈNCIA} \times \text{MATRIU D'INCLUSIÓ}$$

ÍNDEX DE PROBABILITAT	ÍNDEX DE CONSEQÜÈNCIA	MATRIU D'INCLUSIÓ
ALTA 3	SEVERA 3	NO INCLUSIU 3
MITJANA 2	MODERADA 2	MILLORABLE 2
BAIXA 1	LLEU 1	INCLUSIU 1

Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura

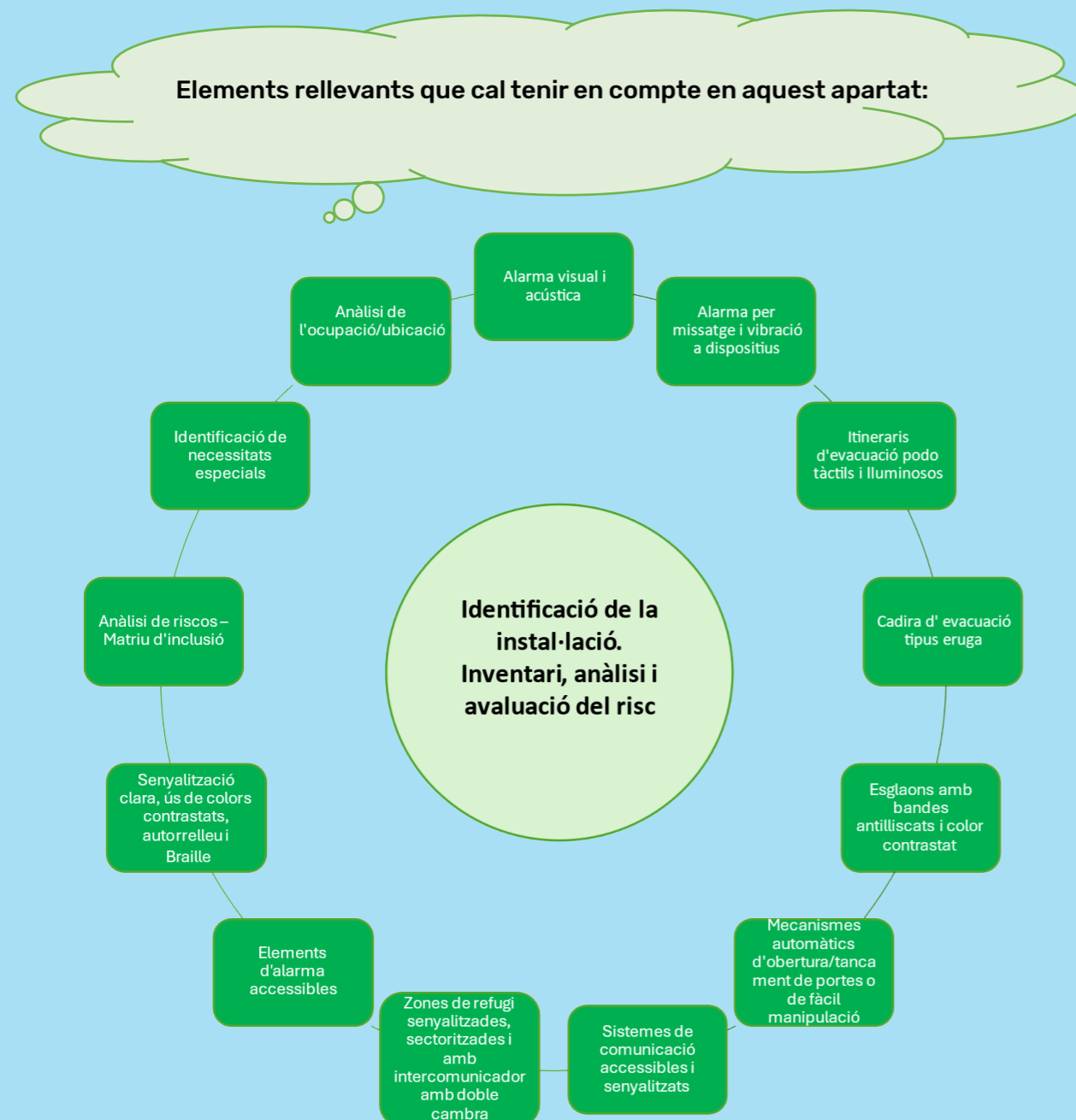
A continuació, es mostra un exemple d'ús de la matriu d'inclusió:

Nom de l'element:	RISC D'INCENDI O EXPLOSIÓ EN QUADRE ELÈCTRIC PRINCIPAL I SECUNDARIS				
Descripció de l'element: Quadre elèctric principal Veure situació dels quadres en plànols					
Anàlisi del Risc (descripció)	Risc d'incendi Risc d'explosió				
Risc	I.P.	I.C.	I.R.		
Incendi i explosió	2	4	8		
MATRIU INCLUSIÓ					
Sortida emergència	Recorreguts evacuació	Zona de refugi	Sistemes de comunicació	Informació	TOTAL
1	1	0	1	1	4
				Qualificació Grau de inclusió	Inclusiu 1
RISC		Risc d'incendi o explosió en quadre elèctric principal i secundaris			
ÍNDEX DE PROBABILITAT	ÍNDEX DE CONSEQÜÈNCIES	MATRIU INCLUSIÓ	ÍNDEX DE RISC		
2	4	1	8		

Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura

Aquesta metodologia permet que l'anàlisi dels riscos estigui justificat degudament, així com els graus d'accessibilitat definits i triats per l'organització, sempre amb la justificació mitjançant l'anàlisi de la normativa vigent i les dades que s'obtinguin en el qüestionari previ

de la valoració del personal amb discapacitat. D'altra banda, també és oportú elaborar un informe amb els ajustos, modificacions i/o adaptacions necessàries perquè es compleixin amb les condicions d'accessibilitat que estableix la legislació vigent, i cal justificar si són susceptibles o no d'executar segons les característiques de l'edifici, cost econòmic, etc.



Fuente: Elaboración propia

6.2. Inventari i descripció dels mitjans i mesures d'autoprotecció

L'inventari i descripció dels mitjans i mesures d'autoprotecció es basa en el fet de tenir identificats, senyalitzats i en condicions d'ús aquells mitjans materials imprescindibles i necessaris que es puguin emprar en cas d'emergència. A més dels mitjans materials, també cal identificar els mitjans humans per assegurar una correcta gestió de les emergències en cada situació.

Mitjans materials

S'han d'anitzar les necessitats i els aspectes normatius per determinar els equips necessaris i disponibles per respondre davant d'una emergència, i a més, cal assegurar que estan disponibles, en correcte estat de funcionament, en quantitats suficients i accessibles.

Els mitjans de protecció materials poden considerar-se de protecció activa i protecció passiva. Els mitjans de protecció activa són aquelles instal·lacions i/o equips que poden ser manipulats íntegrament/o en part com a resposta a una emergència com, per exemple: extintors, boca d'incendi equipada, hidrants, sistemes fixos d'extinció, columna seca, etc. Els mitjans de protecció passiva són aquelles instal·lacions i/o equips que funcionen automàticament sense la necessitat, en la majoria dels casos, de la intervenció humana com, per exemple, l'enllumenat d'emergència, senyalització, sistema de detecció, sistema d'alarma, etc.

És molt important que l'equip que es designi a la gestió de les emergències, que també es coneix com brigada d'emergències, tingui coneixement dels mitjans i/o instal·lacions de protecció contra incendis que es disposen en el centre de treball o voltants per poder ser utilitzades en cas que sigui necessari amb la màxima rapidesa i efectivitat possible.

És important tenir en compte les indicacions generals següents sobre els mitjans de protecció materials, especialment en una situació d'emergència per incendi:

- Nombre, tipologia i ubicació dels mitjans d'extinció d'incendi (extintors, boques d'incendi equipades, detecció automàtica, pulsadors d'emergència, etc.).
- Correcte estat per al seu ús: s'han de sotmetre als programes de manteniment i inspecció periòdica, segons la normativa.
- Preparació de les brigades per al seu ús: els usuaris designats per al seu ús han de tenir la suficient formació teoricopràctica.
- Senyalització dels mitjans d'extinció adequada, segons la normativa vigent.

Vegem què hem de tenir en compte sobre aquestes indicacions des d'una perspectiva d'inclusió:

- Nombre, tipologia i ubicació dels mitjans d'extinció d'incendi: han d'estar a una altura accessible, i no han d'estar bloquejats ni l'itinerari fins a la seva ubicació ni els voltants de l'equip.
- Senyalització dels mitjans d'extinció: han de seguir els criteris d'accessibilitat, segons les normatives aplicables.
- Preparació de les brigades per al seu ús: han de conèixer i poder interpretar correctament els avisos sonors i lumínics de la central d'alarma, de manera que puguin prendre les decisions oportunes per evacuar al personal treballador amb discapacitat.
- Altres requisits que cal tenir en compte: a més de l'adequació de la senyalització, segons el tipus de discapacitat, cal valorar els tipus de senyals d'emergència disponibles (a més dels sonors), valorar les habilitats comunicatives de les persones que acompanyen el personal amb discapacitat mental i/o psíquica, valorar el sistema de megafonia, si es disposa de les comunicacions pertinents en les zones de refugi, així com l'accessibilitat d'aquests mitjans de comunicació (altura, contrast cromàtic, Braille, etc.). D'altra banda, també cal tenir en compte l'accessibilitat dels plans d'evacuació.

Plànols d'evacuació de comprensió fàcil

Els plànols d'evacuació que ha de contenir un pla d'emergència o pla d'autoprotecció han de preveure els documents següents:

- Plànol de situació (entorn, accessos, comunicacions, etc.).
- Plànols descriptius de totes les plantes dels edificis, instal·lacions i àrees d'activitat.

No totes les persones tenen visió espacial, fins i tot hi ha persones que coneixen molt bé un edifici i no saben interpretar un plànol. Perquè aquests plànols siguin de comprensió fàcil per a tots els usuaris, especialment per al personal treballador amb alguna mena de discapacitat, es recomana tenir en compte el següent:

- Cal seleccionar la informació imprescindible: prioritzar i seleccionar la informació de manera que sigui clara.
- S'ha d'afegir informació alternativa: a més del mateix plànol, per a aquelles discapacitats amb un nivell més elevat de deficiència de comprensió o amb dificultats de visió, com la intel·lectual i sensorial, es poden afegir novetats tecnològiques com, per exemple, incloure un codi QR que pugui escanejar-se amb el mòbil que ofereixi informació més detallada o segons la necessitat de l'usuari de l'itinerari d'evacuació (indicacions auditives mitjançant seguiment de GPS, consignes i ordres bàsiques, etc.). Si no és possible utilitzar la tecnologia anterior, es recomana que els plans estiguin en Braille i alt relleu.
- Cal crear una llegenda senzilla i de fàcil comprensió: amb l'ús de pictogrames senzills i clars que siguin iguals en el plànol com a les portes de les ubicacions.
- És important reflectir plantes en un únic plànol: cal evitar superposició de plànols que en dificulten la comprensió, hem de procurar que el contingut de la informació estigui en una única cara.
- S'ha d'adequar l'altura de la informació: l'altura dels plànols en les superfícies verticals ha de ser adequada per a l'altura d'aquell personal treballador amb discapacitat

física (per exemple, altura de lectura per a un usuari en cadira de rodes). Així com triar la ubicació estratègica de cada una de les còpies d'un plànol.

- Cal assenyalar de manera clara i inequívoca els recorreguts d'evacuació: gruix de les línies, preferiblement línies contínues, prou fletxes, etc.
- S'ha de numerar de manera correlativa i coherent, així com identificar elements característics de l'entorn, i facilitar la identificació de l'orientació del plànol: en el cas que indiqui portes que s'han d'obrir o accions que cal fer, així com referenciar elements clau que facilitin l'orientació (jardins, escales, etc.).
- És important aplicar pautes de lectura fàcil: fer servir fonts de lletra sense gràcia (com, per exemple, verdana), evitar la negreta i la cursiva, que la grandària de la lletra sigui com a mínim de 12 punts, que el contrast sigui l'adequat (eina gratuïta Colour Contrast Analyser), que el text estigui justificat a l'esquerra, etc.
- Cal associar colors als elements: per exemple, el verd per indicar un jardí, blau per indicar una font, i s'ha de mirar de fer servir, principalment, colors primaris.
- S'ha d'evitar l'ús de sigles i cal utilitzar pictogrames o fotografies explícites.
- És clau destacar amb algun color les zones principals (sortides d'emergència) i itineraris accessibles.
- Cal senyalitzar la ubicació de la persona que consulta el plànol "Vostè és aquí".



És important **validar** que la informació que es configura en els plànols l'entén tot el personal, segons tipus de discapacitat al qual va dirigit.

A continuació, es mostra un exemple d'un possible plànol d'evacuació inclusiu:



Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

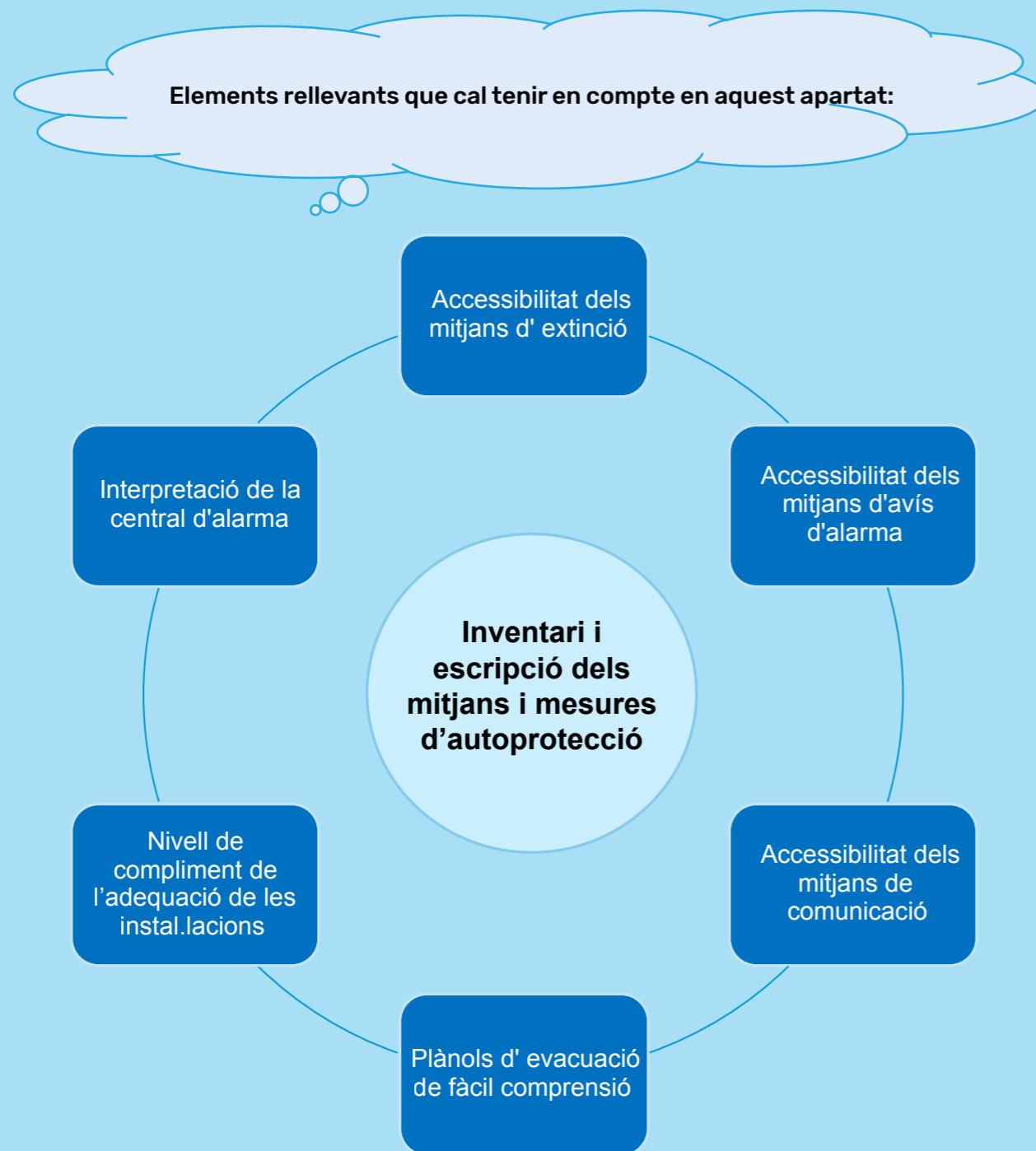
Mitjans humans

Cal analitzar les necessitats i els aspectes normatius per determinar els mitjans humans necessaris i la disposició en resposta davant d'una emergència.

Els mitjans humans són els equips d'emergència instruïts per un conjunt de persones especialment formades i entrenades per actuar davant d'una preemergència i emergència, dins de l'àmbit d'una organització. L'apartat "4.1 Fases de l'emergència" de la guia estableix les principals figures i equips amb responsabilitats o atribucions de les actuacions en cas d'emergència.

En el context de com s'han de configurar els equips d'emergència en organitzacions amb personal amb discapacitat és necessari crear una nova figura: la Brigada de Necessitats Especials. Aquesta figura es defineix en l'apartat següent de la guia.

Per tal d'assegurar el compliment normatiu dels mitjans materials que descriu aquest punt i l'adequació dels mitjans humans per a la gestió eficaç de les emergències inclusives es recomana dur a terme, a més de simulacres, auditories periòdiques.



Font: Elaboració pròpia

6.3. Manual d'actuació

El Manual d'actuació de les emergències és un document que inclou la part més pràctica de la gestió de les emergències. Aquest document pot tenir diversos formats i s'adreça especialment als equips d'emergència, especialment a la Brigada de Necessitats Especials, amb

l'objectiu de proporcionar informació ràpida i directa sobre les actuacions que cal seguir davant d'una emergència.

En l'apartat anterior s'ha parlat dels mitjans humans necessaris per a la correcta gestió de les emergències. En aquest apartat aprofundirem una mica més sobre les funcions d'aquest equip, així com configurar les accions més importants que cal dur a terme realitzar segons el tipus de risc i aquells ítems que s'han de tenir en compte davant d'una emergència, en funció del tipus de discapacitat.

Equips d'emergència

A més de les figures que estableix la normativa sobre plans d'autoprotecció i plans d'emergència, és clau tenir en compte les persones o equips específics que han d'acompanyar i ajudar les persones amb discapacitat en tot moment de l'emergència.

Per a això cal ressaltar la figura de la Brigada de Necessitats Especials:

Brigada de Necessitats Especials (BNE): persona o conjunt de persones que s'encarreguen de dur a terme l'evacuació de les persones amb dificultats per a la seva evacuació, entre les quals hi ha el personal amb discapacitat, d'una instal·lació.

Funcions principals:

- Acompanyar durant l'evacuació les persones amb dificultats fins al punt de trobada o zona de refugi.
- Assegurar que totes les persones amb dificultats estan fora de perill (recompte).

A més de la formació teoricopràctica suficient en intervenció, evacuació i primers auxilis, aquesta brigada ha de tenir coneixements específics per gestionar el personal amb discapacitat durant una emergència. Aquestes persones han de ser nomenades i designades de manera documentada en el pla d'emergències o pla d'autoprotecció. És fonamental que les persones que formen la Brigada de Necessitats Especials siguin coneixedores de les persones, ubicacions i necessitats del personal amb discapacitat.

El nombre de persones que poden formar part d'aquesta brigada dependrà de com es

pretengui organitzar la gestió de les emergències en el centre de treball i les instal·lacions, i el nivell d'atenció (individualitzada o col·lectiva) del personal amb discapacitat segons: tipus de discapacitat, nombre de persones afectades, ubicació, etc. És important que s'analitzi quina formació específica han d'adquirir aquestes persones segons el col·lectiu que han d'assistir: formació en llengua de signes, formació en tècniques de relaxació i/o contenció davant d'alteracions de conductes provocades pel soroll d'alarma o estrès, formació en mobilització específica de persones amb discapacitat física o ús d'elements auxiliars com cadira tipus eruga, etc.

A continuació, es descriuen algunes de les consignes generals que poden aplicar-se al personal que es designa en la Brigada de Necessitats Especials:

CONSIGNES D'ACTUACIÓ DE LA BRIGADA DE NECESSITATS ESPECIALS

- En sentir l'alarma d'evacuació no s'ha actuar amb precipitació.
- Cal preparar la identificació com a membre de la Brigada de Necessitats Especials (armilla específica, etc.) i documentació/equips necessaris (pictogrames de comunicació, cadira tipus eruga, etc.).
- S'ha d'establir comunicació amb el cap d'emergències per tal de conèixer la situació.
- És important localitzar la persona o grup de persones que t'han designat per poder accedir-hi amb la màxima rapidesa.
- Un cop s'ha localitzat la persona designada, cal identificar l'itinerari accessible més d'acord amb l'evacuació i/o confinament.
- Cal desplaçar-se fins a l'usuari o grup assignat. Una vegada es troben al costat de la persona o grup de persones designades, cal tranquil·litzar i explicar la situació.
- En el moment de rebre les indicacions d'evacuació o confinament per part del cap d'emergència és essencial mantenir la calma i indicar i explicar als usuaris els següents passos que cal seguir (evacuació o confinament).
- En el transcurs de la mobilització del personal per a l'evacuació o confinament cal

assegurar-se que els usuaris arriben al destí i cal romandre al seu costat fins que arribin al punt de trobada o a la zona de refugi designada.

- S'ha d'acompanyar en tot moment el personal designat fins que el cap d'emergència doni per finalitzada i segura la situació de perill.

En el cas dels centres especials d'ocupació hi ha la figura de la unitat de suport a l'activitat professional, regulada pel Reial decret 469/2006, de 21 d'abril. Aquesta figura consta d'un equip multiprofessional que té la finalitat d'ajudar a superar barreres, obstacles o dificultats que les persones amb discapacitat d'aquests centres tenen en el procés d'incorporació a un lloc de treball, així com la permanència i progressió d'aquest.

Les principals funcions d'aquesta unitat adreçades a les persones amb discapacitat són:

- Detectar i determinar, prèvia valoració de capacitats de la persona i anàlisi del lloc de treball, les necessitats de suport per a l'exercici de la seva activitat professional.
- Establir relacions amb l'entorn familiar i social de les persones amb discapacitat.
- Desenvolupar programes de formació per a l'adaptació del personal treballador al lloc de treball.
- Establir suports individualitzats.
- Afavorir i potenciar l'autonomia i independència.
- Afavorir la integració.
- Assistir al personal treballador en el procés d'incorporació laboral.
- Detectar i intervenir en els possibles processos de deterioració evolutiva de les persones amb discapacitat.

Segons les funcions que s'han descrit anteriorment, aquesta unitat pot donar suport en la gestió de les emergències en les organitzacions amb personal treballador amb discapacitat.

Fitxes d'actuació segons el tipus de discapacitat o específics per a cada persona

És important que la Brigada de Necessitats Especials conegui les particularitats de com acompanyar els/les treballadors/es amb discapacitat dins de l'organització. A més d'aquest col·lectiu, les pautes generals d'actuació segons el tipus de discapacitat han de ser informades a tots els/les treballadors/es de l'organització amb la finalitat de sensibilitzar i normalitzar les actuacions específiques i possiblement diferents que s'utilitzen respecte a la resta de treballadors/es.

A continuació, es proposa un exemple de fitxa d'actuació amb consignes específiques segons el tipus de discapacitat:

FITXA D'ACTUACIÓ SEGONS EL TIPUS DE DISCAPACITAT: FÍSICA

Fase de detecció i alerta

- Localitzar el/la treballador/a o grup de treballadors/es.
- Anar fins al lloc on estan situats.
- Informar el/la treballador/a o grup de treballadors de la possibilitat d'una evacuació imminent o confinament i de les accions que cal dur a terme en els propers minuts (mobilització).
- Detectar la ubicació de la cadira de rodes (si no hi ha graons) o d'evacuació tipus eruga (si hi ha graons) més propera mitjançant el pla d'evacuació, i analitzar la mobilització més adequada segons el cas.
- Consultar el recorregut accessible d'evacuació més adequat i/o la zona de refugi més propera o assignada.
- Esperar les ordres del cap d'emergència.

Fase d'actuació: emergència, evacuació i confinament

- Recollir la cadira de rodes o tipus eruga i mobilitzar el/la treballador/a o ajudar durant tot el procés el/la treballador/a amb mobilitat reduïda.
- En funció de les ordres rebudes pel cap d'emergència, cal assegurar que el re-

corregut d'evacuació consultat continua sent el més adient per a l'evacuació i/o la localització de la zona de refugi més propera o assignada.

- Evacuar el/la treballador/a cap a l'exterior o zona de refugi seguint les indicacions que s'han rebut en la formació.

Per exemple, en el cas que hi hagi recorreguts d'evacuació comuns amb la resta del personal, s'ha d'evacuar per un dels costats de l'escala.



Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergències. Autor: Plena Inclusión Extremadura.

- Acompanyar el/la treballador/a en tot moment.
- Un cop s'ha arribat al punt de trobada o zona de refugi més propera o assignada, cal acompanyar el/la treballador/a fins que el cap d'emergència indiqui la fi de la situació de perill.

Fase de fi de l'emergència

- Acompanyar el/la treballador/a fins a la seva zona de treball habitual.
- Consultar amb el/la treballador/a si hi ha algun aspecte que calgui millorar en tot el procés i si s'ha sentit segur durant tota l'emergència.
- Anotar i comunicar les possibles deficiències que s'hagin detectat durant el simulacre (bloqueig de portes, passadissos obstruïts, etc.).

A més de les fitxes d'actuació segons tipus de discapacitat, és convenient fer un pla individual específic per a cada persona. Això és de vital importància quan hi ha diversitat de discapacitats.

A continuació, es proposa un exemple de pla individual d'emergència:

PLA INDIVIDUAL D'EMERGÈNCIA: EVACUACIÓ I/O CONFINAMENT

Nom del/de la treballador/a:

Ubicació habitual:

Tipus de discapacitat:

Assistent/s de la BNE designat/s per a l'evacuació i/o confinament:

Nom i cognoms:

Equip auxiliar que cal subministrar:

Exemples:

- Cadira d'evacuació tipus eruga.
- Bucle magnètic.
- Sistema de guiat mitjançant GPS o software.

Tècniques específiques que s'han de fer servir:

Exemples:

- Comunicació mitjançant llengua de signes.
- Comunicació mitjançant pictogrames de comunicació.
- Tècniques de relaxació i/o contenció davant d'alteracions de conductes provocades pel soroll d'alarma o estrès.
- Mobilització específica segons el grau i tipus de discapacitat física.

Procediment d'emergència que cal seguir:

Per exemple:

En cas d'evacuació:

1. En sentir l'alarma d'evacuació no s'ha d'actuar amb precipitació.
2. Cal identificar-se com a Brigada de Necessitats Especials (armilla específica).
3. S'ha d'establir comunicació amb el cap d'emergències per conèixer la situació.
4. És essencial localitzar la persona assignada.
5. Cal identificar l'itinerari accessible més d'acord per a l'evacuació, si no hi ha establert un recorregut específic.
6. És important desplaçar-se fins a l'usuari/a, tranquil·litzar-lo/la i comunicar la situació.
7. En tot moment s'ha de mantenir la calma i indicar i explicar als/a les usuaris/es els següents passos a seguir.
8. És essencial acompanyar i assegurar que l'usuari/a arriba al destí (punt de trobada) i cal romandre al seu costat.
9. Cal acompanyar en tot moment el personal designat fins que el cap d'emergència doni per finalitzada i segura la situació de perill.

En cas de confinament:

1. En sentir l'alarma d'evacuació no s'ha d'actuar precipitadament.
2. Cal identificar-se com a Brigada de Necessitats Especials (armilla específica).
3. S'ha d'establir comunicació amb el cap d'emergències per conèixer la situació.
4. És essencial localitzar la persona assignada.
5. Cal identificar l'itinerari accessible més d'acord per a l'evacuació, si no hi ha establert un recorregut específic.

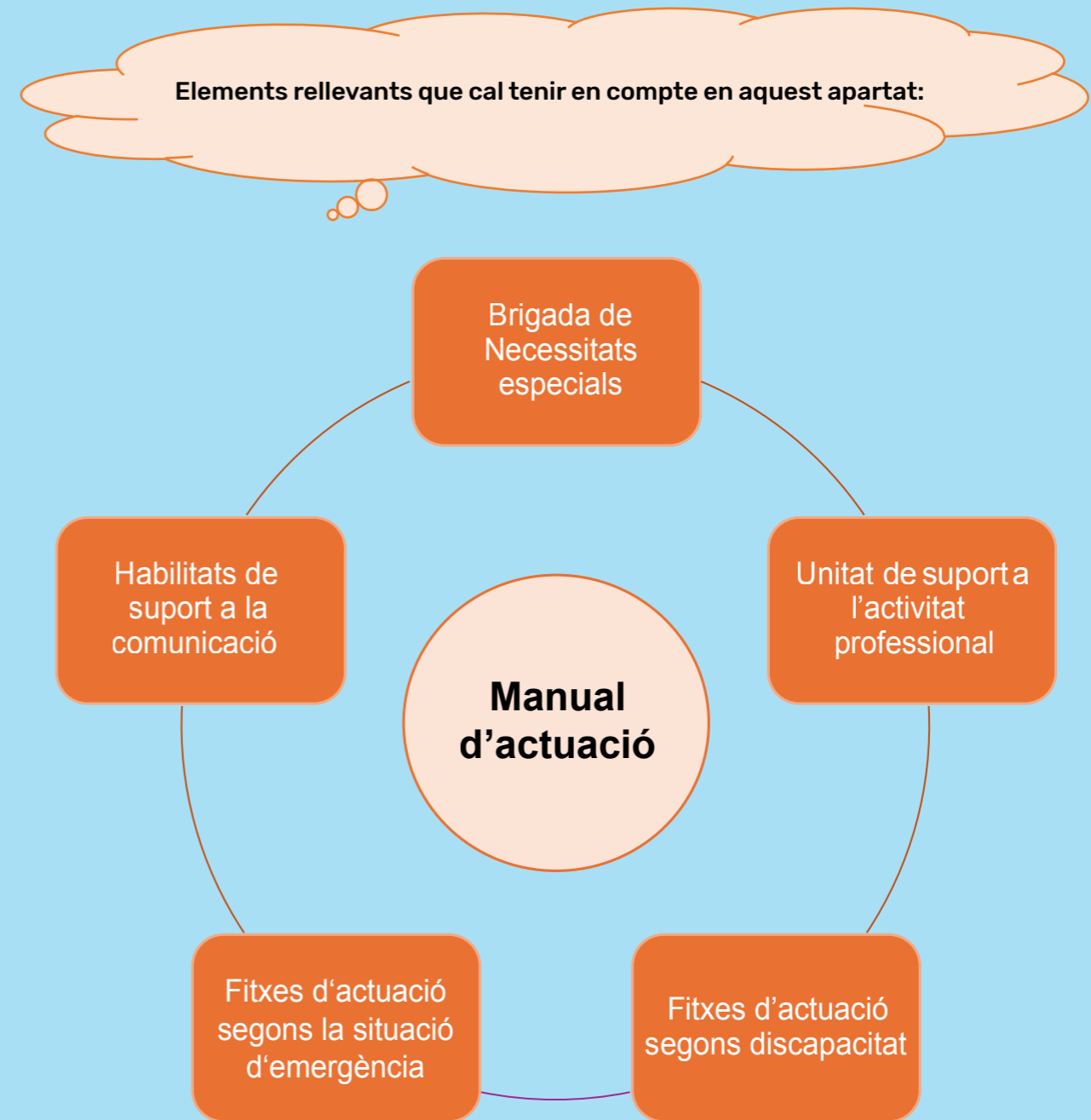
6. És important desplaçar-se fins a l'usuari/a, tranquil·litzar-lo/la i comunicar la situació.
7. En tot moment s'ha de mantenir la calma i indicar i explicar als usuaris els següents passos a seguir.
8. És essencial acompanyar i assegurar que l'usuari/a arriba al destí (punt de trobada) i cal romandre al seu costat.
9. Cal acompanyar en tot moment el personal designat fins que el cap d'emergència doni per finalitzada i segura la situació de perill.

Rutes d'evacuació:

S'ha d'adjuntar el plànol d'evacuació específic segons la ubicació habitual del treballador i les zones comunes com, per exemple:



Font: Guia de suport per elaborar plans d'autoprotecció inclusius. Autor: Plena Inclusión Extremadura



6.4. Implantació, manteniment i actualització

En aquest capítol de la guia s'analitza com s'ha d'implantar tot allò que hem après en els punts anteriors, així com assegurar el manteniment i actualització de la informació relacionada amb la gestió de les emergències inclusives.

És important identificar la situació inicial i vers l'objectiu a aconseguir. Totes les actuacions i millores no són d'execució fàcil i ràpida, és per això que, perquè la implantació sigui efectiva, cal identificar les mancances que presenta l'organització, la disponibilitat de recursos i preparar un pla d'accions per a aconseguir-ho. Aquestes accions poden planificar-se segons un termini d'execució que pugui ser executat dins del termini i en la forma escaient. Per a això es proposa planificar accions a curt termini (d'un a tres mesos), a mitjà termini (de tres a sis mesos) i a llarg termini (entre sis mesos i un any). Aquesta planificació que s'ha proposat de manera anual també pot proposar-se per un període de tres anys vista, per exemple.

A continuació, es mostra un exemple d'actuacions que cal dur a terme durant tot el procés d'implantació, manteniment i actualització de la gestió de les emergències inclusives durant un període de temps:

ACTUACIONS	CURT TERMINI	MITJÀ TERMINI	LLARG TERMINI
1. Identificació del personal amb discapacitat i descripció de les possibles necessitats especials			
2. Identificació de l'ocupació			
3. Anàlisi i adequació de les instal·lacions segons la normativa vigent d'accessibilitat i necessitats especials (inclosa l'adequació dels mitjans materials de protecció)			
4. Anàlisi de les situacions de risc, tenint en compte la variable inclusió			
5. Definir els mitjans humans a participar en la gestió de les emergències (Brigada de Necessitats Especials)			
6. Definir les accions que s'han de dur a terme segons el tipus de discapacitat que s'ha d'evacuar/ confinar i/o la situació d'emergència			
7. Formar els equips/persones de la Brigada de Necessitats Especials segons les necessitats			
8. Sensibilitzar tot el personal de l'organització			
9. Comprovació de l'eficàcia de les mesures establertes			
10. Establir un pla d'actuació per a la millora de les possibles deficiències detectades			
11. Planificació de la revisió de la documentació i actualització de les actuacions d'emergència			

Font: Elaboració pròpia

Formació del personal designat en una emergència

És crucial la formació del personal que es designa a les emergències. Aquesta formació ha d'estar dotada d'una part teòrica i una part pràctica i s'ha de rebre abans que siguin designats en l'equip d'emergència. Actualment, hi ha organitzacions que comencen a implementar la part pràctica d'aquesta formació mitjançant simuladors de realitat virtual.

A més de la formació bàsica, segons la designació i les accions que cal desenvolupar en el pla d'emergència o pla d'autoprotecció (cap d'emergència, equip d'intervenció, equip d'evacuació, equip de primers auxilis, etc.) s'ha de tenir en compte la formació específica necessària a les persones que formen part de la Brigada de Necessitats Especials.

Segons el tipus de discapacitat i de les necessitats específiques dels professionals amb discapacitat s'ha de configurar un itinerari de formació per a cada integrant de la Brigada de Necessitats Especials, si cal.

A continuació, es descriuen alguns aspectes que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar i configurar un itinerari de formació de la Brigada de Necessitats Especials:

- Coneixement de tot el personal laboral amb discapacitat.
- Disposició d'habilitats determinades per facilitar el suport en la comunicació amb l'usuari:
 - Interpretació en llengua de signes.
 - Tècniques de relaxació i/o contenció davant d'alteracions de la conducta.
 - Tècniques de mobilització d'usuaris en cadira de rodes/discapacitat física.
 - Tècniques d'ajuda a la comunicació.
- Coneixement dels itineraris accessibles d'evacuació fins al punt de trobada i/o zona de refugi.
- Formació pràctica dels recorreguts d'evacuació accessibles.
- Coneixement dels/de les treballadors/es assignats/ades o treballador/a assignat/ada i requeriments especials.
- Coneixement de les accions que s'han de dur a terme i ventall de presa de decisions segons el tipus de situació d'emergència.

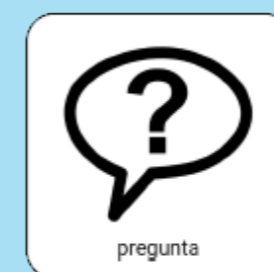
- Habilitats comunicatives per a la sensibilització de les tasques que cal desenvolupar davant d'una emergència a tota l'organització.

Les tècniques d'ajuda a la comunicació són una eina pensada per a aquells usuaris amb dificultats comunicatives o de comprensió, com per exemple, per al personal amb discapacitat sensorial visual i discapacitat mental i psíquica. Aquestes tècniques estan començant a ser utilitzades per diverses entitats importants.

A continuació, es mostren alguns exemples de comunicació mitjançant l'ús de pictogrames:



Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergències. Autor: Plena Inclusión Extremadura.



Font: Guia de comunicació amb pictogrames per a situacions d'emergència. Autor: ARASAAC - Govern d'Aragó.

Formació de tot el personal de l'organització, incloses les persones amb discapacitat

A més de la formació específica per al personal designat en una emergència és imprescindible formar tots els professionals de l'organització en aquesta matèria, a més de ser un requisit legal que es deriva de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals.

Aquesta formació ha d'incloure les consignes bàsiques d'emergència, tenint en compte les diferents situacions de risc que puguin desenvolupar-se en la mateixa organització o en els voltants de la instal·lació com, per exemple: incendi, explosió, núvol de gas, inundació, etc. D'altra banda, a més de les consignes bàsiques, és un bon moment per incloure i sensibilitzar tots els professionals de la presència de persones amb diverses discapacitats que hi ha en el centre de treball i que probablement la seva actuació davant d'una emergència pot ser, o no, diferent de la resta del personal com, per exemple: ús de la zona de refugi, ús d'un itinerari d'evacuació específic i diferent de la resta, etc.

Per obtenir més sensibilització, aquesta formació ha de ser inclusiva. Una formació inclusiva vol dir que el contingut i el destinatari està pensat perquè tota persona amb discapacitat pugui comprendre-la. Per tant, probablement ha d'adaptar-se el contingut, la forma i el canal pel qual s'imparteix aquesta formació, segons el tipus de persona amb discapacitat a què va dirigida.

S'han de tenir en compte les indicacions següents, segons el tipus de discapacitat:

DISCAPACITAT FÍSICA

El contingut, la forma i el canal pot assemblar-se a una formació de qualsevol treballador/a sense discapacitat. Per a aquest col·lectiu la importància està definida per la localització/ubicació en què s'imparteix la formació, en el cas de ser presencial, ja que s'ha de tenir en compte que l'itinerari, fins a arribar al lloc de la formació, ha de ser accessible. A més de l'itinerari s'ha de tenir en compte en quina posició de la sala s'ha de situar aquest/a treballador/a, ja que probablement ocupa més espai en el cas d'anar amb una cadira de rodes.

Pel que fa al contingut, és important que tots/es els/les treballadors/es sàpiguen interpretar un plànol d'evacuació i coneguin les sortides d'emergència més properes al seu lloc de treball habitual (s'ha d'indicar la diferència entre les diferents vies d'evacuació si n'hi hagués: les que comprenen un itinerari accessible cap a les sortides i les vies destinades a la resta dels/les treballadors/es sense discapacitat, les zones de refugi, etc.).

DISCAPACITAT SENSORIAL

El contingut, la forma i el canal pot ser diferent en funció del tipus de discapacitat, visual o auditiva.

És important que tots/es els/les treballadors/es sàpiguen interpretar un plànol d'evacuació i coneguin les sortides d'emergència més properes al seu lloc de treball habitual (s'ha d'indicar la diferència entre les diferents vies d'evacuació si n'hi hagués: les que comprenen un itinerari accessible cap a les sortides i les vies destinades a la resta dels/de les treballadors/es sense discapacitat, les zones de refugi, etc.).

- En el cas que els usuaris de la formació presentin discapacitat visual:
 - Si la formació s'imparteix en línia, el contingut ha d'establir-se per poder ser llegit per un lector de pantalla i cal etiquetar totes les imatges.
 - El contingut ha de presentar audiodescripció d'imatges, en el cas de reproduir un vídeo, ha de ser minimalista, els objectes del vídeo han de ser de més grandària/primers plans i amb més contrast.
 - Cal explicar quins dispositius, materials i estructures estan dissenyades per facilitar l'evacuació d'aquest personal com, per exemple: itinerari podotàctil, baranes amb indicacions en Braille, etc.

- En el cas que els usuaris de la formació presentin discapacitat auditiva:
 - La sala de formació ha de disposar de bucle magnètic.
 - Si la formació conté format audiovisual (vídeo), aquest ha de tenir:
 - ▶ Subtítols: han d'estar centrats en la part inferior de la pantalla, han d'ocupar com a màxim dues línies, ha de tenir un ample màxim de 23 caràcters, la transcripció ha de ser literal sincronitzada amb l'àudio, s'han de subtítular les veus en off, descriure els sons rellevants (per exemple, el so d'alarma), identificar els interlocutors i, com a màxim, ha de ser de 160 paraules per minut.
 - ▶ Intèrpret en llengua de signes: l'intèrpret ha d'estar en la part inferior dreta de la pantalla, ha de tenir la grandària suficient i el contrast de color de la vestimenta amb la pell ha de ser suficient.
 - S'ha de considerar si cal la presència d'un intèrpret en llengua de signes, si la formació és presencial.
 - Cal explicar quins dispositius, materials i estructures estan dissenyades per facilitar l'evacuació d'aquest personal com, per exemple: alarmes visuals, avisos al telèfon mòbil amb indicacions, etc.

DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL I PSÍQUICA

El contingut, la forma i el canal pot ser diferent en funció del tipus i grau de discapacitat.

És important que tots/es els/les treballadors/es sàpiguen interpretar un plànol d'evacuació i coneguin les sortides d'emergència més properes al seu lloc de treball habitual (s'ha d'indicar la diferència entre les diferents vies d'evacuació si n'hi hagués: les que comprenen un itinerari accessible cap a les sortides i les vies destinades a la resta dels/de les treballadors/es sense discapacitat, les zones de refugi, etc.).

Cal recordar que tota la documentació ha d'estar en lectura fàcil. La lectura fàcil és un mètode que recull un conjunt de pautes i recomanacions relatives a la redacció de textos, disseny i maquetació de documents i que valida que aquests són comprensibles. L'objectiu

d'aquest mètode és fer accessible la informació a les persones amb dificultats de comprensió lectora.

Per al col·lectiu amb un grau de discapacitat intel·lectual lleu o moderada (prèvia consideració per part d'un expert), cal que s'adapti el contingut i la forma d'aquesta formació. Per exemple, en els casos en què l'usuari tingui problemes de comprensió importants es pot optar per una formació pràctica sobre la simulació de la comunicació en cas d'emergència mitjançant l'ús de pictogrames inclusius, en la qual s'incloguin pictogrames per indicar la situació d'emergència, accions bàsiques, etc.

A continuació, es proposa un exemple de fitxa formativa perquè l'usuari entengui com ha d'actuar davant d'una situació d'emergència. Aquesta fitxa s'ha configurat en lectura fàcil per a persones amb discapacitat intel·lectual:

SITUACIÓ D'EMERGÈNCIA: EVACUACIÓ PER INCENDI



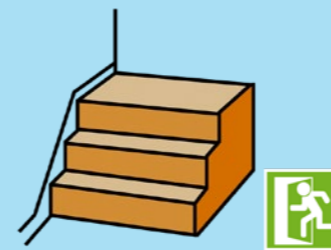
1. quan sentis una alarma no t'espantis



2. espera que vinguin a buscar-te



3. no utilitzis l'ascensor



4. fes servir l'escala



5. surt de l'edifici



6. ves al punt de trobada i espera

Font: Pictogrames i recursos per a la comunicació augmentativa i alternativa (CAA). Autor: ARASAAC – Govern d'Aragó

Planificació d'un simulacre

Un simulacre d'emergència és una simulació dels processos i procediments d'actuació que s'estableixen davant d'una emergència d'una organització amb la finalitat de comprovar-ne l'adequació i eficàcia.

Per a la planificació d'un simulacre és important reflexionar sobre els possibles escenaris d'emergència que es puguin produir i elaborar un escenari el més realista possible a les condicions i activitat de l'organització. Pot ser útil elaborar un esquema de la situació d'emergència i ubicacions afectades per poder ser compartit i entès en la reunió prèvia al simulacre pels observadors.

A continuació, s'indiquen els aspectes que cal tenir en compte en el moment de la planificació d'un simulacre:

- Programació de la data i hora que es preveu fer el simulacre.
- Definir l'abast del simulacre, així com la ubicació de l'inici de l'emergència.
- Preparació dels recursos necessaris, humans i materials, per desenvolupar la simulació el més realista possible, com per exemple: simular una persona ferida, una persona amb dificultats de mobilitat en una zona no habitual, una situació de paràlització d'una persona amb discapacitat mental, bloqueig per foc o fum d'un dels itineraris accessibles d'evacuació a l'exterior, etc.
- Avisar, si cal, a les autoritats (Bombers, Policia, Protecció civil, etc.) competents.
- Designar i informar dels treballs que cal fer a les figures designades com a "observadors".

Comprovació de l'eficàcia de les mesures: simulacres

Cal fer un simulacre periòdic per assegurar que la gestió de les emergències especificades en el pla d'emergència o pla d'autoprotecció és eficaç i operativa, així com establir accions de millora de les deficiències detectades per tal d'esmenar-les. Aquests simulacres han de dur-se a terme periòdicament, i en cas d'aplicar la normativa derivada d'un pla d'autoprotecció han de fer-se amb una periodicitat mínima anual.

L'objectiu principal de la realització d'un simulacre és la verificació i comprovació de:

- L'eficàcia de la gestió de les emergències en l'organització davant d'un succés real.
- La capacitat del personal designat en les brigades per dur a terme les funcions establertes davant de l'emergència.
- L'entrenament de les brigades, així com de tot el personal de l'organització.
- La idoneïtat dels mitjans humans i materials, així com dels recursos assignats en funció del tipus d'emergència.
- L'adequació dels procediments, instruccions i consignes d'emergència, així com de tots els processos d'actuació.

Quan hi ha personal amb discapacitat en l'organització, a més dels punts anteriors, s'han de tenir en compte uns objectius afegits de verificació i comprovació, com, per exemple:

- La capacitat específica del personal designat en la Brigada de Necessitats Especials per dur a terme les funcions específiques establertes davant de l'emergència.
- L'entrenament, adequació de la presa de decisions i gestió de la comunicació amb el personal amb discapacitat (comunicació a partir de llengua de signes, pictogrames, etc.).
- La idoneïtat dels mitjans humans i materials auxiliars, així com dels recursos assignats en funció del tipus d'emergència (cadira de rodes tipus eruga, comprovació d'ús dels itineraris d'evacuació accessibles, etc.).
- L'adequació dels procediments, instruccions i consignes d'emergència específiques per a cada persona amb discapacitat i/o específiques segons el tipus de discapacitat i la situació d'emergència, així com de tots els processos d'actuació.



Font: Orientacions per elaborar plans inclusius d'actuació en cas d'emergències. Autor: Plena Inclusión Extremadura

Els simulacres poden dur-se a terme de manera total o parcial. De manera total es refereix al fet que l'evacuació i/o confinament ha d'aplicar a tota l'organització, i de manera parcial es refereix al fet que pot ser una evacuació i/o confinament d'una part del personal o ubicació concreta.

També hi ha la possibilitat de fer allò que es denomina un "simulacre de despatx", que és un simulacre on es verifica i comprova la presa de decisions dels principals òrgans que es defineixen en els plans, tant a nivell operatiu com a nivell estratègic, per a una correcta gestió de l'emergència simulada, com practicar un joc de rol.

Es recomana que, en la mesura que sigui possible, s'involucrin les autoritats (Bombers, Policia, Protecció civil, etc.) per tal d'assegurar una intervenció i gestió eficaç. També es recomana que els simulacres siguin cada vegada més complexos i que se simulin totes les situacions d'emergència possibles, segons la ubicació del centre (inundació, explosió, núvol de gas, etc.), a més d'allò que es coneix com a simulacre d'incendi.

Els resultats del simulacre han de quedar documentats per, d'una banda, analitzar a

posteriori, amb la participació del personal que es requereixi, les deficiències que es detectin, així com proposar mesures correctives, i d'altra banda, com a evidència del compliment del requisit normatiu.

El contingut del registre d'aquests simulacres no està establert sota normativa, però un dels ítems que s'ha de tenir en compte és el temps d'evacuació, com s'indica en l'NTP 436: Càlcul estimatiu de vies i temps d'evacuació de l'Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

A més del temps d'evacuació, es recomana documentar els aspectes següents:

- Descripció de l'emergència i abast del simulacre.
- Objectiu del simulacre i breu descripció de la preparació.
- Personal participant i personal designat com "observador".
- Accions i observacions durant el procés de simulacre mitjançant un registre en ordre cronològic dels successos.
- Deficiències detectades per accions no previstes o problemes significatius.
- Conclusions i proposta d'accions per abordar les deficiències detectades.
- Registre fotogràfic del simulacre.

Manteniment i actualització

Cal assegurar l'actualització i vigència dels plans d'emergència i plans d'autoprotecció. Per a això la normativa estableix que els plans d'autoprotecció es revisin, com a mínim, cada tres o quatre anys, segons la normativa aplicable. S'ha de revisar en el cas que tingui lloc una de les situacions següents:

- Modificació substancial (excepte els que els aplica la normativa específica de riscos inherents a accidents greus per intervenció de substàncies perilloses).
- Actualització en cas de canvi i variació de dades que hagin de ser incorporades en els protocols d'actuació.

A més dels casos anteriors, es recomana revisar i actualitzar el pla d'emergències i el pla d'autoprotecció en les situacions següents:

- Canvis organitzacionals importants.
- Com a resultat de les accions dutes a terme per les deficiències detectades en la realització de simulacres i emergències reals.
- Canvis en els requisits legals o altres requisits aplicables a l'organització.
- Canvis en l'estructura de l'edifici: ampliació d'ubicacions, reformes integrals, etc.
- Canvis en els recorreguts d'evacuació i sortides d'emergència generals i inclusives.
- Noves incorporacions de persones que puguin presentar discapacitats no integrades en el pla.
- Existència d'un programa de revisions periòdiques definides per l'organització.

És important esmentar i recordar que qualsevol canvi en la gestió de les emergències pot ser objecte de comunicació i formació als integrants dels equips d'emergència, així com a la Brigada de Necessitats Especials, a més de la resta de l'organització.

Pla d'acció derivat de les deficiències detectades

Un pla d'acció és un llistat de tasques que cal exercir o dur a terme segons un termini establert. L'origen de les actuacions pot ser divers, però en aquest cas el pla d'acció que s'ha de desenvolupar es deriva de les deficiències detectades durant un simulacre o una emergència real.

El pla d'acció conté accions específiques derivades a resoldre i/o corregir les deficiències detectades. Per cada acció proposada a executar es recomana definir els ítems següents:

- Origen del risc.
- Acció que s'ha d'executar.
- Responsables de l'execució de cadascuna de les accions.

- Data prevista d'execució de l'acció.
- Data real d'execució de l'acció.
- Recursos estimats (cost o hores de dedicació).
- Període de seguiment: cada quant temps cal revisar la consecució de l'acció.

A continuació, es mostren alguns exemples derivats de les deficiències detectades durant un simulacre registrades per un "observador":

Observació: Deficiència en l'avís d'evacuació en menjador: només consta d'avís sonor i s'evidencia la presència d'una persona amb discapacitat sensorial (auditiva).	
Origen del risc	Simulacre
Acció que s'ha d'executar	Instal·lació d'avís visual a la sala de menjador
Responsable de l'execució	Responsable de la gestió del manteniment
Data prevista d'execució	Tres mesos després de la data de detecció (o data concreta)
Data real d'execució	Data concreta de la instal·lació
Recursos estimats	X euros
Període de seguiment	Mensual

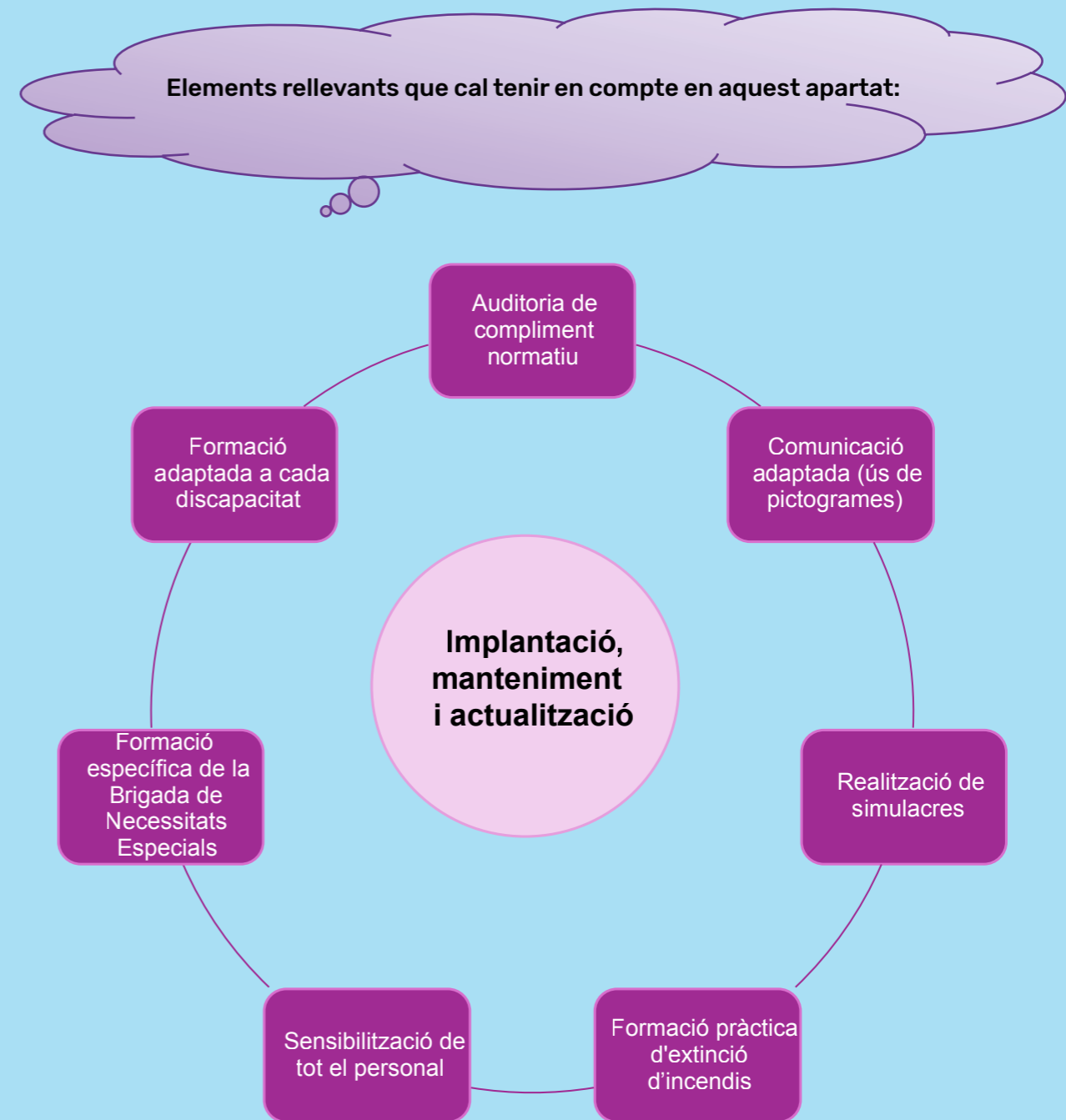
Observació: La persona designada de la Brigada de Necessitats Especials a una persona amb discapacitat física (mobilitat reduïda en cadira de rodes) no és evacuat, perquè no té cadira tipus eruga que facilita el descens per les escales.	
Origen del risc	Simulacre
Acció que s'ha d'executar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anàlisi del nombre de casos on cal la presència d'aquest equip. 2. Adquisició dels equips. 3. Ubicació dels equips i senyalització. 4. Modificació dels plans d'evacuació (senyalització de la ubicació dels equips). 5. Formació del personal que hagi d'utilitzar-la (mobilització de l'usuari amb discapacitat i ús de l'equip).
Responsable de l'execució	<ol style="list-style-type: none"> 1. Responsable de l'actualització del pla 2. Departament de compres 3. Responsable de la Brigada de Necessitats Especials 4. Responsable de l'actualització del pla 5. Resposnable de l'execució del pla, juntament amb el responsable de formació
Data prevista d'execució	<ol style="list-style-type: none"> 1. Set dies després de la data de detecció (o data concreta) 2. Un mes i mig des de la detecció de l'observació 3. Dos mesos des de la detecció de l'observació 4. Tres mesos des de la detecció de l'observació 5. Quatre mesos des de la detecció de l'observació
Data real d'execució	Data concreta de l'execució de cadascuna de les accions que s'han d'executar
Recursos estimats	Cost i/o temps de dedicació concreta de l'execució de cadascuna de les accions que s'han d'executar
Període de seguiment	Bimensual

Auditories de compliment normatiu

Una auditoria és un procés, amb un abast determinat, en què s'analitza de manera sistemàtica i objectiva els procediments, accions, documents i registres de l'organització. Aquest procés es basa a comprovar l'eficàcia i adequació, dins de l'abast determinat, per tal d'identificar l'adequació a la normativa d'aplicació. Aquestes auditories poden ser de caràcter obligatori o voluntari.

Actualment, moltes de les instal·lacions, tant públiques com privades, en les quals treballa personal amb alguna mena de discapacitat, no compleixen la normativa reguladora d'accessibilitat. Per aquest motiu, és important analitzar l'adequació de les instal·lacions segons la normativa aplicable, la qual cosa permet establir un punt de partida i una primera trobada amb la realitat de l'estat de la instal·lació en matèria d'accessibilitat. Les auditories permeten analitzar aquest punt de partida i determinar els incompliments normatius detectats, amb la finalitat que les organitzacions puguin planificar les accions que cal realitzar per esmenar les deficiències detectades.

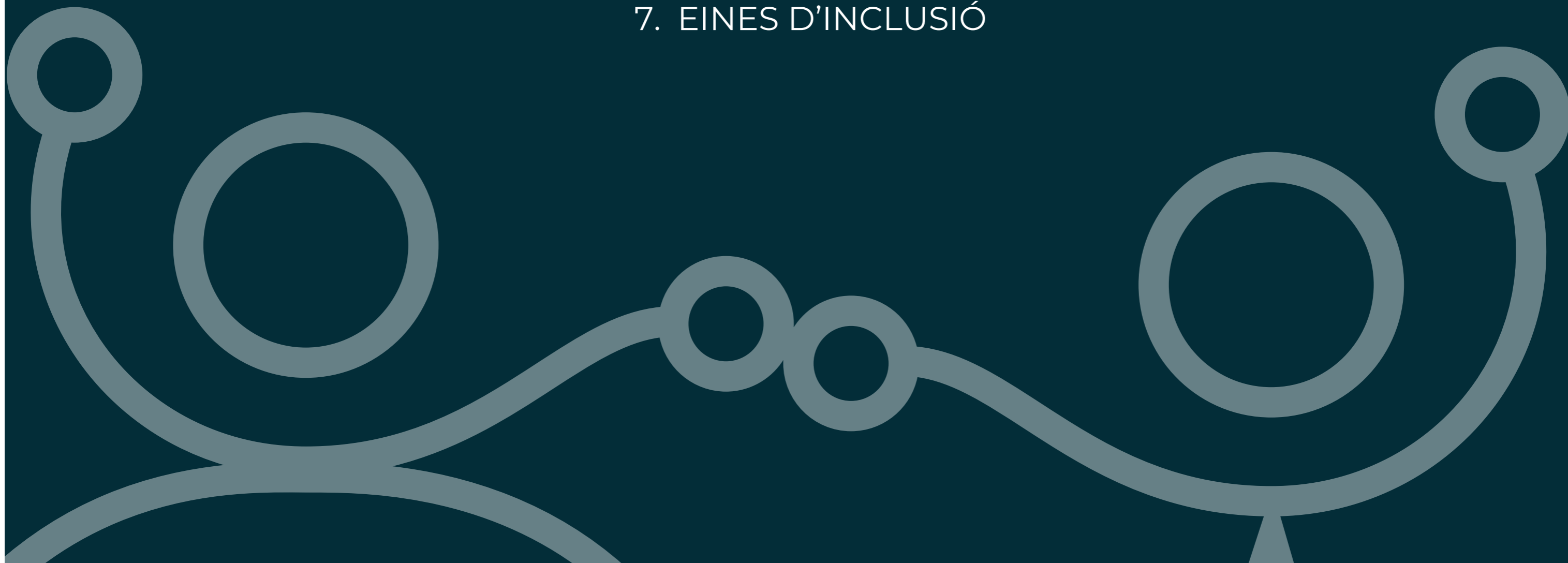
Mes enllà del compliment normatiu en el Decret 209/2023 del Codi d'Accessibilitat de Catalunya, en el capítol onze, s'estableixen les bases de funcionament d'un distintiu de qualitat en matèria d'accessibilitat. En aquest capítol es defineixen les categories i els nivells, el procediment de tramitació i el registre de distintius concedits i els beneficis que atorga, entre altres qüestions.



Font: Elaboració pròpia



7. EINES D'INCLUSIÓ



Les eines d'inclusió digitals són aquelles aplicacions i programes adreçats a usuaris amb alguna discapacitat o dificultat i que ajuden i/o faciliten alguna de les tasques més quotidianes del seu dia a dia com, per exemple: cerca d'informació mitjançant suports digitals, organització de dades, lectura de contingut informatiu, indicacions de geolocalització, ajuda en la comunicació, etc.

A més, faciliten al personal amb discapacitat el seu exercici professional i proporcionen més autonomia en qualsevol situació.

La evolució ràpida de les tecnologies fa que continuament apareguin eines noves. A continuació, es mostren algunes de les més rellevants que hi ha actualment:

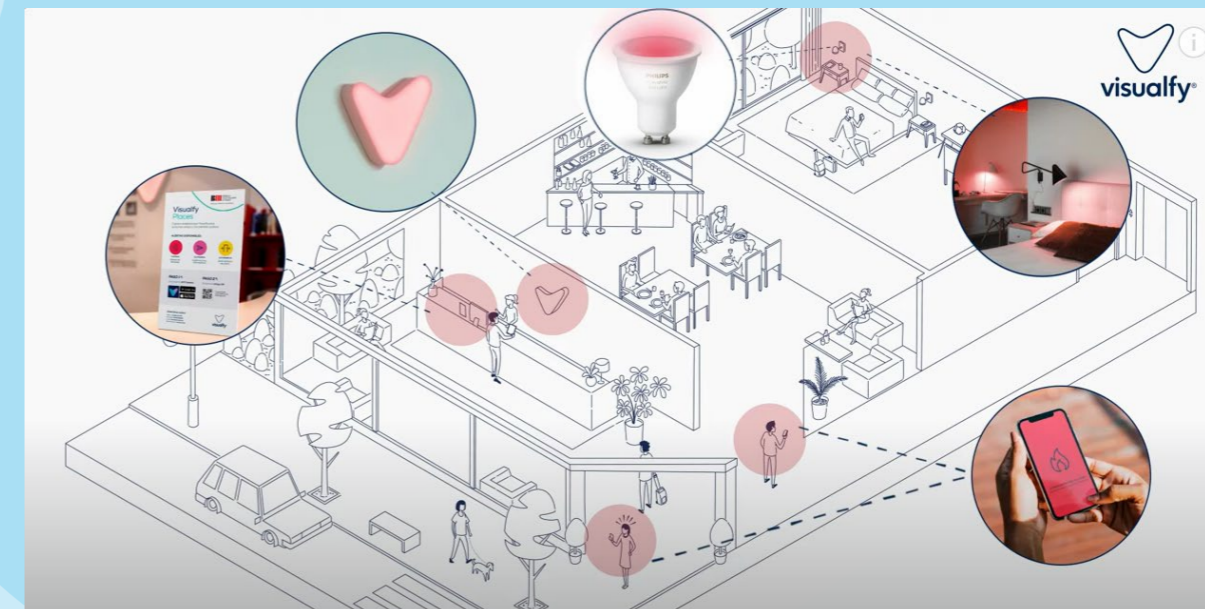
- **Emergència i discapacitat:** aplicació gratuïta dissenyada i desenvolupada per l'Associació d'Educació, Discapacitat, Emergència i Seguretat (GEDES), amb la finalitat d'oferir pautes, orientacions i condicions sobre l'atenció que s'ha de donar a les persones amb discapacitat en situacions d'emergència. És una eina que inclou, a més de la informació en text i imatges, la possibilitat de locució.



Font: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.phonegap.gedes>. Autor: Associació d'Educació, Discapacitat, Emergència i Seguretat (GEDES).

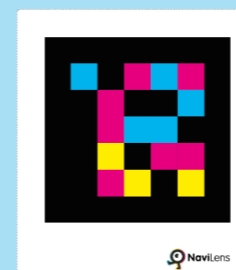
- **Visualfy Accessibilitat Acústica:** aplicació gratuïta parcialment, que integra l'accessibilitat auditiva per a persones sordes i amb pèrdua auditiva. És un sistema de reconeixement de sons que permet transformar un determinat so en una alerta lluminosa o vibratòria, en punts d'alerta lumínica distribuïts en l'espai o en dispositius personals (mòbil, smartwatch, smartbands). D'aquesta manera, s'aconsegueix l'adaptació d'espai per a persones amb pèrdua auditiva. Es

pot configurar per informar sobre diferents senyals d'alarma en cas d'emergència com, per exemple: alarmes d'incendi, alarmes antirobatori o alarmes de gas.



Font: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.fusiodarts.visualfy.lite&hl=esgedes>. Autor: Visualfy.

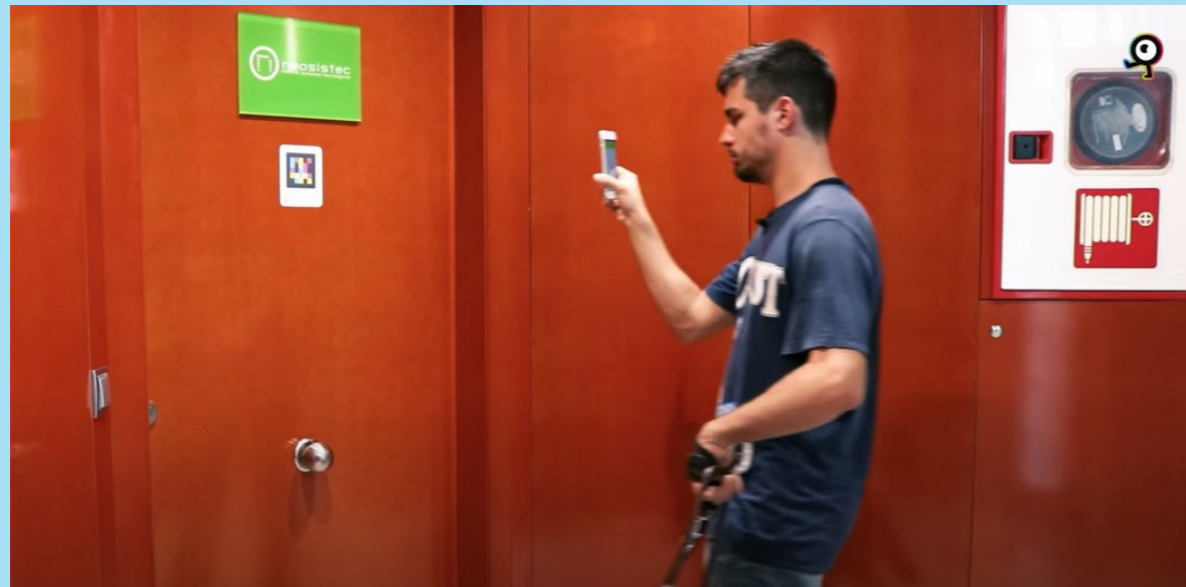
- **NaviLens:** aplicació gratuïta que utilitza un sistema de marcadors artificials de llarga distància i alta intensitat per facilitar la mobilitat per a persones amb discapacitat sensorial visual i dificultats visuals. Mitjançant l'escaneig amb la càmera del mòbil d'unes etiquetes amb un codi de color, permet obtenir informació contextualitzada sobre els espais pels quals transiten.



Aquesta opció permet que qualsevol instal·lació, mitjançant la instal·lació d'aquests codis en diferents zones de l'edifici, permeti la mobilitat de les persones amb discapacitat visual de manera autònoma. La informació visual es transforma en informació locutada. Aquesta aplicació pot ser molt útil com a guia d'evacuació i actuació en cas d'emergències, ja que mostra els recorreguts d'evacuació i guia l'usuari durant el recorregut d'evacuació accessible fins al punt de trobada de manera autònoma. És una aplicació que permet una lectura de marcadors de manera individual o

múltiple ràpida, permet llegir etiquetes a llarga distància, sense necessitat d'enfocament i en moviment.

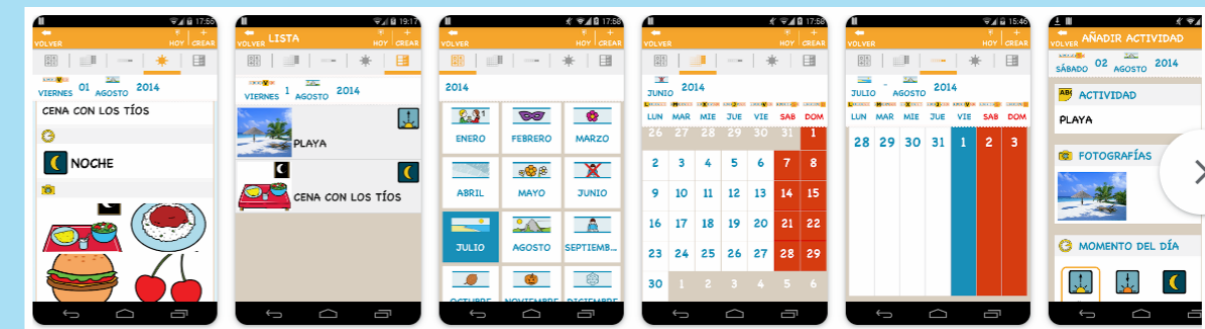
Aquesta aplicació es fa servir actualment com a guia d'itineraris accessibles en el transport públic, en museus, etc.



Font: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.neosistec.NaviLens&hl=es.lite&hl=esgedes>. Autor: Navi-Lens.

- **Dia a Dia:** aplicació desenvolupada per la Fundació Orange i BJ Adaptacions amb la finalitat de permetre treballar de manera fàcil i intuïtiva especialment a persones amb autisme o dificultats de comunicació. És un diari o calendari en el qual es guarden i revisen les activitats diàries, de manera visual i estructurada, i es comparteixen o associen a persones i llocs.

Aquesta aplicació pot ser útil per a la Brigada de Necessitats Especials, de manera que poden identificar la localització/ubicació de les persones que necessitin la seva ajuda durant una evacuació.



Font: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.orange.diaadia&hl=es&gl=US>. Autor: Fundació Orange

- **Head mouse i Eye Tracker:** tecnologia de programari gratuïta que impulsa l'ús del ratolí o teclat virtual mitjançant el reconeixement facial i/o moviment dels ulls. Això permet als usuaris amb mobilitat reduïda en els membres superiors consultar i visualitzar informació o escriure.

Aquestes eines integrades amb altres d'avís d'alerta possibiliten als usuaris l'avís sobre situacions d'alarma, per exemple.

- **Pedius:** aplicació que permet a les persones amb discapacitat auditiva fer trucades telefòniques mitjançant tecnologies de síntesis i reconeixement de veu. Transforma el text a una locució de veu i viceversa durant una trucada. Aquest tipus d'aplicació en les organitzacions possibilita la comunicació per alertar en cas d'una emergència, ja que transcriu la conversa instantàniament.

A més de les eines digitals anteriors, hi ha eines específiques en l'ajuda de la comunicació com, per exemple:

- Discapacitat auditiva: Sordo Ayuda, Rogerveice, etc.
- Discapacitat visual: Google Talkback, BrailleBack, Síntesis de voz, TapTapSee, Lazzarillo, etc.
- Mobilitat reduïda: Whatsapp by Voice, Esaccesible, Accessibility Plus, Disabled Park, etc.
- Discapacitat intel·lectual: DiLo, SoyCapaz, Autism Apps, etc.

També hi ha eines d'ajuda per a la creació de textos digitals accessibles com, per exemple:

- **Colour Contrast Analyser:** programa gratuït disponible per a Windows i Mac que permet comprovar si hi ha prou contrast entre els colors de font i fons en un document digital.

Actualment, hi ha diversos grups de recerca i desenvolupament que continuen treballant en la configuració d'eines per millorar l'accessibilitat i inclusió com, per exemple:

- **Sistema Easier:** desenvolupat pel Departament d'Informàtica de la Universitat Carlos III de Madrid, consisteix en un sistema de codi obert de simplificació lèxica del contingut d'un text, seguint les pautes d'accessibilitat (WCAG) relatives al llenguatge, les pautes de lectura fàcil i les pautes de llenguatge pla. Inclou una interfície intuïtiva que permet a l'usuari introduir un text i que li aparegui la mateixa informació simplificada, més senzilla i comprensible, amb la qual cosa es millora l'accessibilitat cognitiva. En aquest sentit, la complexitat de la informació d'emergències pot fer-se inclusiva i accessible.



Font: <http://easier.hulat.uc3m.es/>. Autor: Universidad Carlos III de Madrid.

- **Projecte ElCano:** desenvolupat per la Universitat de Castella-la Manxa, consisteix en el disseny i desenvolupament d'una infraestructura d'assistència a la mobilitat de persones amb discapacitat en grans espais interiors. D'aquesta manera, es proporciona a l'usuari una guia perquè pugui optimitzar i reduir els moviments necessaris durant el desplaçament, per exemple, marcant les vies d'evacuació accessibles. El sistema es compon de tres elements: informació de l'entorn, posicionament multimodal (mitjançant tecnologies de posicionament RFID, xarxes de sensors, cel·les wifi, etc., per tal d'obtenir un sistema GIS comú) i un dispositiu personal de navegació que és el que interpreta la informació adaptada a la discapacitat (auditiva per a discapacitat visual, visual per a persones amb discapacitat auditiva, mapes amb barreres arquitectòniques per a discapacitats físiques, etc.).



8. ANNEX I
Experiències pràctiques



A continuació, es recullen els casos pràctics d'algunes empreses en la gestió de les emergències en entorns de treball amb persones amb discapacitat.



DADES GENERALS DE L'EMPRESA

Nom de l'Empresa	FAGEDA FUNDACIÓ
Sector	Indústria alimentària
Nombre d'empleats	366
Àmbit geogràfic	Comarca de la Garrotxa

TIPUS DE DISCAPACITAT:

- Principalment discapacitat psíquica (alteracions emocionals o cognitives i malalties mentals), entre d'altres.

ACTUACIONS PRINCIPALS QUE ES DUEN A TERME:

- S'ha tingut en compte aquest col·lectiu en la gestió de les emergències i s'han implantat diferents eines d'inclusió: s'han instal·lat portes tallafocs automàtiques en l'interior de la planta productiva i portes imantades en l'edifici de teràpia ocupacional per afavorir una evacuació correcta.

ASPECTES PRÀCTICS QUE CAL DESTACAR:

No ens hem trobat amb dificultats durant la implantació de la gestió de les emergències inclusives. Tot i no tenir l'obligació legal, hem fet un PAU (pla d'autoprotecció) per englobar els diferents plans d'emergència de les diverses empreses del grup, i s'ha creat un pla únic per a totes les empreses que engloba una única instal·lació.

Pel que fa a les instal·lacions, no hem tingut problemes, ja que complien amb el Docu-

ment Bàsic de Seguretat en cas d'Incendi (DBSI). Per afavorir una evacuació ràpida i correcta s'han instal·lat portes tallafocs automàtiques en planta i portes imantades en l'edifici de teràpia ocupacional.

Organitzativament parlant, per evitar possibles problemes en l'evacuació de persones amb mobilitat reduïda, s'han proposat uns punts de trobada el més propers possibles al col·lectiu de treballadors amb mobilitat reduïda, per afavorir una evacuació més ràpida.

Quant al problema principal de proveïment d'aigua, com que està lluny de la xarxa pública i roman en el parc natural, s'ha fet un projecte que s'ha de portar a terme entre els anys 2025 i 2026 per instal·lar un anell d'hidrants al voltant del perímetre del centre de treball, compost per 4 boques, connectades a un dipòsit d'aigua independent, per garantir el proveïment d'aigua en èpoques de sequera.

Respecte a la implantació, s'han fet formacions en grups reduïts a tot el personal de la plantilla. Aquestes formacions s'han de repetir dies abans dels simulacres per refrescar els conceptes bàsics.

També s'ha concertat una formació en realitat virtual sobre l'extinció pràctica d'incendis.

Com a responsables d'evacuació, s'han nomenat treballadors socials i monitors que treballen diàriament amb les persones del centre especial de treball. Amb l'objectiu d'afavorir el control de l'evacuació de les persones amb trastorns mentals s'ha comptat també amb els professionals del departament sociolaboral per poder tractar atacs d'ansietat, pànic o similars durant una possible evacuació. També s'ha comptat amb el personal tècnic pel coneixement que tenen de les instal·lacions.

En la redacció d'aquest pla d'autoprotecció ha participat el Comitè de Seguretat i Salut de l'empresa, format per personal tècnic (PRL i Recursos Humans), sociolaboral (treballadors socials), personal del centre especial de treball i personal tècnic de producció.



DADES GENERALES DE L'EMPRESA

Nom de l'Empresa	ILUNION HOTELS
Sector	Hostaleria
Nombre d'empleats	1.738
Àmbit geogràfic	Nacional

TIPUS DE DISCAPACITAT:

- Discapacitat físicomotora
- Discapacitat intel·lectual (neurològiques)
- Discapacitat sensorial (visual o auditiva)
- Discapacitat psíquica (alteracions emocionals o cognitives i malalties mentals).

ACTUACIONS PRINCIPALS QUE ES DUEN A TERME:

- S'ha tingut en compte aquest col·lectiu en la gestió de les emergències, i s'han implantat diferents eines d'inclusió: s'han fet modificacions de les instal·lacions, s'ha creat la figura d'una persona de referència o Brigada de Necessitats Especials, s'han implantat diferents eines d'inclusió i s'ha format el personal per a l'actuació davant d'emergències de persones amb discapacitat.
- Tots els hotels són 100% accessibles, i estan certificats amb la norma d'accessibilitat universal d'AENOR.
- En tots els centres s'han dut a terme simulacres seguint el pla d'emergència o el pla d'autoprotecció segons aplicació, i el simulacre ha evidenciat una gestió eficaç de les emergències.

ASPECTES PRÀCTICS QUE CAL DESTACAR:

La gestió de persones amb discapacitat està en l'ADN de la nostra organització, per la qual cosa per a nosaltres és una prioritat essencial que tant els nostres edificis com qualsevol informació que es generi sigui accessible per a tot el personal de la companyia.

Comptem amb un total de 30 hotels, i la implementació d'algunes accions poden comportar una certa complexitat a l'hora d'organitzar els equips de treball.

Els nostres plans d'autoprotecció estan redactats de manera que es preveuen les necessitats per al col·lectiu de PCD (persones amb discapacitat). En aquest sentit, el personal està format en l'actuació i s'estableixen diferents mesures en la totalitat o de manera parcial en els diferents hotels, entre les quals hi ha les següents:

- Disposició d'una cadira "eruga". En fase de valoració i implementació.
- Disposició de cadires de rodes per a l'evacuació de persones amb mobilitat reduïda.
- Habilitació de zones de refugi en les diferents estances.
- Instal·lació de senyals lluminosos en habitacions "adaptades".
- Instal·lació de portes d'obertura i tancament automàtic per a PCD. Connectades amb les centrals contra incendis.
- Utilització de cartelleria que fa servir el nostre personal per a l'evacuació de persones amb discapacitats auditives.
- Utilització de persones "signants" que col·laboren durant la formació d'actuació davant d'emergències.
- Identificació en el llistat "clients casa" les persones amb discapacitat allotjades a l'hotel, per tal d'identificar fàcilment la presència de PCD, i amb la finalitat d'afavorir la disposició de recursos necessaris per a l'ajuda en l'evacuació.
- Disposició de mitjans de protecció contra incendis a una altura inferior a 1,2 m, generalment sobre el sòl sobre plataformes específiques.

DADES GENERALES DE L'EMPRESA

Nom de l'Empresa	FUNDACIÓ PRESIDENT AMAT ROUMENTS - LaFACT
Sector	Inserció de persones amb discapacitat intel·lectual
Nombre d'empleats	410
Àmbit geogràfic	Comarcal - Vallès

TIPUS DE DISCAPACITAT:

- Discapacitat físicomotora.
- Discapacitat intel·lectual (neurològiques).
- Discapacitat sensorial (visual o auditiva).
- Discapacitat psíquica (alteracions emocionals o cognitives i malalties mentals).

ACTUACIONS PRINCIPALS QUE ES DUEN A TERME:

- S'ha tingut en compte aquest col·lectiu en la gestió de les emergències, i s'han fet modificacions de les instal·lacions i reestructuració de mitjans humans, com ara:
 - Itineraris d'evacuació accessibles.
 - Sectorització de les zones de refugi.
 - Disposició de cadires de rodes en les principals sortides d'emergència.
 - Capacitació i creació d'una àmplia brigada d'emergències que permet una ràtio d'una persona de l'equip d'emergència per cada 10 treballadors/as amb discapacitat, aproximadament.
 - Millores en la sonoritat de l'alarma d'evacuació.
 - Millores en l'obertura de portes per tal d'evitar col·lapses.

- Millora en les directrius d'evacuació: diferenciació entre portes vermelles (evacuació) i portes verdes (no evacuació).
- Designació de personal per evitar l'accés a l'edifici en cas d'emergència i bloqueig del trànsit fins al punt de trobada.

- En la remodelació de l'edifici s'ha construït una rampa accessible que connecta les tres plantes de l'edifici amb les diferents sortides d'emergència.
- Encara hi ha marge de millora: plans d'evacuació accessibles, practicabilitat de totes les portes d'emergència, etc.
- S'han executat simulacres per comprovar l'eficàcia de les mesures implantades, seguint allò que indiquen el pla d'autoprotecció i el pla d'emergències segons la instal·lació i la normativa aplicable. De la realització d'aquests simulacres s'han derivat accions a implantar per millorar l'eficàcia de les emergències.

ASPECTES PRÀCTICS QUE CAL DESTACAR:

Les principals dificultats del personal amb discapacitat intel·lectual són les reaccions i respostes impredecibles, com per exemple, el bloqueig, la por o la conducta disruptiva, davant del so d'una alarma d'evacuació, situació d'estrès o moviments inesperats del personal al seu voltant.

Els equips d'emergència estan preparats per identificar ràpidament la ubicació de l'emergència. Així, la resposta de la resta de l'equip és ràpida, d'aquesta manera s'evita que el soroll de l'alarma pugui provocar una situació d'estrès als treballadors amb discapacitat i, per tant, s'evita el bloqueig dels treballadors i es facilita l'evacuació.

La FUNDACIÓ PRESIDENT AMAT ROUMENTS - La FACT és una factoria que promou la inserció laboral de les persones amb discapacitat, així com el manteniment dels llocs de treball, crea itineraris personalitzats i ofereix suports a les empreses que les contracten.

La plantilla està formada per unes 410 persones treballadores, 218 presenten discapacitat. La discapacitat més representativa és la intel·lectual i del desenvolupament (principalment persones amb trastorn de l'espectre autista) amb 201 persones treballa-

dores aproximadament, la resta de les treballadores presenten discapacitat sensorial i/o física.

Les seves principals activitats són:

- Garden (botiga).
- Serveis industrials d'empaquetat, envasat i logística.
- Tasques administratives (recepció).
- Neteja de vehicles.
- Jardineria i neteja.
- Taller de peces tèxtils per a la llar i complements.
- Llocs de bugaderia en residències.
- Llocs de neteja, cuina i recepció en alberg municipal.



DADES GENERALS DE L'EMPRESA

Nom de l'Empresa	FUNDACIÓ CARES
Sector	Serveis socials
Nombre d'empleats	430
Àmbit geogràfic	Estatal

TIPUS DE DISCAPACITAT:

- Discapacitat fisicomotora.
- Discapacitat intel·lectual (neurològiques).
- Discapacitat sensorial (visual o auditiva).
- Discapacitat psíquica (alteracions emocionals o cognitives i malalties mentals).

ACTUACIONS PRINCIPALS QUE ES DUEN A TERME:

- S'ha tingut en compte aquest col·lectiu en la gestió de les emergències i s'han implantat diferents eines d'inclusió: s'ha creat la figura d'una persona de referència o Brigada de Necessitats Especials i s'han implantat diferents eines d'inclusió.
- S'han dut a terme modificacions en les instal·lacions per tal de complir amb la normativa vigent en matèria d'accessibilitat com, per exemple: l'ampliació de portes per al pas de persones en cadira de rodes, modificació de la il·luminació d'emergències per incloure al col·lectiu amb discapacitat auditiva.
- S'han fet simulacres seguint el pla d'emergència o el pla d'autoprotecció, segons l'aplicació, i el simulacre ha evidenciat una gestió eficaç de les emergències.

ASPECTES PRÀCTICS QUE CAL DESTACAR:

Com que la majoria del nostre personal treballa en els magatzems dels nostres clients, la gestió ha estat més difícil, perquè les coses s'han de coordinar i aprovar per part d'ells.



9. ANNEX II
Revisió bibliogràfica



Guía para la estrategia Española sobre discapacidad 2022-2030, aprobada pel Consell de Ministres de 3 de maig de 2002.

Guía ¿Cómo evaluar puestos de trabajo ocupados por personas discapacitadas físicamente? Editada per Foment del Treball, 2007.

Guía para la gestión de la prevención de riesgos laborales de trabajadores con discapacidad intelectual. Editada per Foment del Treball, 2009.

Guía para la gestión preventiva de los puestos ocupados por personas con discapacidad sensorial. Editada per Foment del Treball, 2009.

Organització Mundial de la Salut. Recuperat el 07/02/2024 de <https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

American Association on Intellectual and Developmental Disabilities. Web d'una de les organitzacions mundials en discapacitat intel·lectual més prestigioses. Recuperat el 07/02/2023 de <http://www.aamr.org/>

Ficha de divulgación normativa (FDN): Planes de emergencias, planes de autoprotección y medidas de emergencia del Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo, 2015.

Consejos de seguridad ante emergencias del servicio al ciudadano de la Guardia Civil. Recuperat de <https://www.guardiacivil.es/es/servicios/consejos/bomba.html>

Guía Técnica para la elaboración de un Plan de Autoprotección. Dirección General de Protección Civil y Emergencias (2012). Recuperat de [Guia-tecnica-para-la-elaboracion-de-un-plan-de-autoproteccion-NIPO-126-12-045-6.pdf](#) (interior.gob.es).

Guía de actuación ante situaciones de emergencia o evacuación. Servei de prevenció i Medi Ambient. Universitat de València (2015). Recuperat de https://webific.ific.uv.es/web/sites/default/files/GUIA_PLAN_AUTOPROTECCION.pdf.

Guía de Accesibilidad Cognitiva. Sistemas de Emergencia y Evacuación. AFANIAS, Asocia-

ción pro-personas con discapacidad intelectual, con la colaboración de Vía Célere. Publicada el març de 2022. Recuperat el 27/03/2024 de www.afanias.org.

Cómo crear planos y mapas accesibles. Plena Inclusión España. Editada a Madrid 2018. Recuperat el 13/05/2024 de www.plenainclusion.org.

Cómo usar los pictogramas. Elaborada por la Subcomisión de Accesibilidad Cognitiva del CERMI y Plena inclusión. Editada a Madrid 2019. Recuperat el 13/05/2024 de www.plenainclusion.org.

Información para todos: Las reglas europeas para hacer información fácil de leer y comprender. Publicado por Inclusion Europe en colaboración con la Confederación Española de Organizaciones en favor de las Personas con Discapacidad Intelectual (FEAPS) con la ayuda del Programa de acción en el ámbito del aprendizaje permanente de la Unión Europea. ISBN 2-87460-127-6. Recuperat el 13/05/2024 de www.plenainclusion.org.

Guía del Formador: Técnicas de evaluación en situaciones de emergencia en C.E.E., Técnicas de contención y control del estrés. Comunidad de Madrid. Edició de desembre 2012. Recuperat el 13/05/2024 de www.madrid.org.

Orientaciones para elaborar Planes Inclusivos de actuación en caso de emergencias. Servicio Mancomunado de PRL Plena Inclusión Extremadura. Edició de desembre 2016. Recuperat el 13/04/2024 de www.plenainclusion.org.

Guía de comunicación con pictogramas para situaciones d emergencia. ARASAAC – Gobierno de Aragón. Licencia CC(BY-NC-SA). Recuperat el 14/05/2024 de www.arasacc.org.

NTP 436: Cálculo estimativo de vías y tiempos de evacuación del Instituto Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo. NIP0: 211-98-019-7. Recuperat el 14/05/2024 de www.insst.es.

Webgrafia:

Indra. Cátedras de Tecnologías Accesibles (s.f.) <https://www.tecnologiasaccesibles.com/es/catedras-esp>

AppESolutions. Aplicació: Emergencia y Discapacidad (2023). <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.phonegap.gedes&hl=es&gl=US>

Asociación Gedes. Aplicació: Emergencia y Discapacidad – Plan de Evacuación Inclusivo para Centros Educativos (2014). <https://grupogedes12.blogspot.com/2016/05/app-emergencia-y-discapacidad-plan-de.html>

Fusió d'Arts. Aplicació Visualfy (2024). <https://www.visualfy.com/es/app/>

Aplicació NaviLens (s.f.). <https://www.navilens.com/es/>

Fundación Orange. Soluciones tecnológicas (s.f.) <https://fundacionorange.es/aplicaciones/dia-a-dia/>

Cocemfe. Aplicació Accessibility Plus (2016). <https://www.cocemfe.es/informate/noticias/accessibility-plus-se-consolida-como-la-app-de-referencia-sobre-accesibilidad/>

Aplicació Disabled Park. Localización de plazas de aparcamiento para personas con movilidad reducida (2014). <https://www.disabledpark.com/>

Meta. Aplicació WhastApp (s.f.). https://faq.whatsapp.com/1165411581043811/?cms_platform=web

Psico Van. My Eardroid, Aplicación que detecta sonidos. <https://psicovan.es/aplicaciones-accesibles/discapacidad-auditiva/269-myeardroid-la-app-que-detecta-sonidos>

Psico Van. Asesoramiento virtual en Diversidad Funcional. Lista de aplicaciones (s.f.) <https://psicovan.es/aplicaciones-accesibles>

Peidus. Aplicació Peidus (2024). <https://www.peidus.org/es/home-es/>

Fundación iSYS. Aplicació Sordo Ayuda desarrollada por hexxce-Bits Developmnet (2015). <https://www.fundacionisys.org/es/apps-general/208-oido/708-sordo-ayuda>

Olivier Jeannel. Aplicació Rogervoice. The app that transcribes your calls (2024).

<https://help.rogervoice.com/es/articles/1081132-presentacion-de-rogervoice>

Google. Aplicació Google TalkBack (s.f.). <https://support.google.com/accessibility/android/answer/6007100?hl=es-419>

Lazarillo Holding Inc y sus subsidiarias. Lazarillo, Aplicación de Navegación Inclusiva y Mapas Digitales (2024). <https://lazarillo.app/es/>

Grupo de investigación HULAT de la Universidad Carlos III de Madrid (UC3M). Easier – Tools to Simply texts in Spanish. Aplicación que ayuda a entender las palabras difíciles (2019). <http://easier.hulat.uc3m.es/accessibility>

Aplicación HeadMouse2 para ordenadores. Control del ratón con la mirada (2009). <https://headmouse.softonic.com/?ex=RAMP-2046.2,HeadMouse>

Tecnocaccesible. Catálogo de productos de Apoyo (s.f.). <https://www.tecnocaccesible.net/catalogo>